

Kommunenes utgifter til
bosetting og integrering
av flyktninger og personer med opphold
på humanitært grunnlag i 2010

Sluttrapport fra Beregningsutvalget september 2011

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	4
1.1 Mandat.....	4
1.2 Sammensetning av Beregningsutvalget.....	5
1.3 Definisjoner av viktige begreper	6
1.4 Utvalgets arbeid.....	7
2 Sammendrag	8
2.1 Innledning.....	8
2.2 Integreringstilskuddsordningen	8
2.2.1 Utgifter til sosialhjelp.....	8
2.2.2 Utgifter til introduksjonsstønad.....	8
2.2.3 Utgifter til administrasjon	9
2.2.4 Sammenhengen mellom utgifter til administrasjon og sosialhjelp.....	9
2.2.5 Forholdet mellom utvalgskommunenes estimerte utgifter og integreringstilskuddet ...	10
2.3 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.....	10
3 Beregningsutvalgets kartleggingsmetoder	12
3.1 Sosialhjelpsundersøkelsen.....	12
3.2 Introduksjonsstønadsundersøkelsen	12
3.3 Administrasjonsundersøkelsen	12
3.3.1 Sosial rådgiving og veiledning.....	12
3.3.2 Administrering av introduksjonsprogram	12
3.3.3 Sysselsettingstiltak, yrkeskvalifisering og arbeidstrening.....	12
3.3.4 Bolig-/boligadministrasjonstjenester.....	13
3.3.5 Støttekontakt, aktivisering og pleie og omsorg i hjemmet	13
3.3.6 Barne- og ungdomsvernet	13
3.3.7 Ekstratiltak i grunnskolen.....	13
3.3.8 Kultur og ungdomstiltak.....	13
3.3.9 Barnehager	13
3.3.10 Felleskostnader.....	13
3.3.11 Generelle kommentarer til administrasjonsundersøkelsen	13
3.4 Utgifter til kommunale helsetjenester.....	13
3.5 Datakilder	14
3.6 Kartlegging av utgifter dekket av tilskudd for opplæring i norsk og samfunnskunnskap - voksenopplæringsundersøkelsen	14
3.7 Utvelging av kommuner til administrasjons- og voksenopplæringsundersøkelsen.....	15
4 Nåværende tilskuddsordninger	16
4.1 Integreringstilskuddet.....	16
4.2 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.....	18
5 Kartlegging av utgifter til sosialhjelp og introduksjonsstønad	20
5.1 Metode.....	20
5.1.1 Beregning av gjennomsnittlig utbetaling av sosialhjelp.....	20
5.1.2 Beregning av gjennomsnittlig utbetaling av introduksjonsstønad.....	20
5.2 Vurdering av datakvaliteten	21
5.2.1 Underdekning av målgruppen i sosialhjelps- og introduksjonsstønadsundersøkelsen...	21
5.2.2 Sosialhjelpsundersøkelsen.....	21
5.2.3 Introduksjonsstønadsundersøkelsen	21
5.3 Resultat av sosialhjelpsundersøkelsen.....	22
5.4 Resultat av introduksjonsstønadsundersøkelsen.....	23

5.5	Sammenheng mellom utbetalt sosialhjelp og introduksjonsstønad	24
6	Kartlegging av kommunenes utgifter til integreringstiltak og administrasjon av disse	26
6.1	Metode.....	26
6.2	Utvalg av kommuner	26
6.3	Avgrensning av utgiftsområder	26
6.4	Gjennomføring av undersøkelsen.....	27
6.5	Vurdering av kvaliteten på datamaterialet.....	27
6.6	Kommuneutvalgets representativitet	28
6.7	Presentasjon av tallmaterialet	28
6.7.1	Totalutgiftenes fordeling på ulike utgiftsområder.....	29
6.7.2	Gjennomgang av kartlagte tjenesteområder	30
6.8	Utgiftsutviklingen.....	33
6.9	Sammenheng mellom administrasjons- og sosialhjelpsundersøkelsen	34
6.10	Utgifter til kvalifiseringsprogram.....	35
7	Forholdet mellom beregnede utgifter til målgruppen og integreringstilskuddet i 2010.....	37
8	Kommunenes utgifter til opplæring i norsk og samfunnskunnskap (Voksenopplæringsundersøkelsen)	39
8.1	Målgruppen	39
8.1.1	Personer med rett og plikt eller rett.....	39
8.1.2	Overgangsordningen	39
8.2	Metode.....	40
8.2.1	Utarbeidelse av spørreskjema.....	40
8.2.2	Undersøkelsen	40
8.2.3	Utvalg av kommuner	41
8.3	Vurdering av kvaliteten på datamaterialet.....	41
8.4	Undersøkelsens utgiftsbegreper.....	42
8.4.1	Beregning av utgifter per time	42
8.5	Resultater i voksenopplæringsundersøkelsen.....	43
8.5.1	Deltakere	43
8.5.2	Utgiftsnivået i kommunene	44
8.5.3	Utgiftsfordelingen	45
8.5.4	Utgiftsutviklingen	45
	Tidligere rapporter	47
	Vedlegg	48
	Tabeller	
	Tabell 4.1 Integreringstilskuddets satser fra 1991 til 2011. Etter antall år bosatt i Norge. Kroner.....	17
	Tabell 4.2 Satser for tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere i 2010. Kroner.....	18
	Tabell 5.1 Gjennomsnittlig utbetalt sosialhjelp i 2009 og 2010 per person i målgruppen fordelt på bosettingsår. Kroner	22
	Tabell 5.2 Gjennomsnittlig utbetalt introduksjonsstønad i 2009 og 2010 per person i målgruppen fordelt på bosettingsår. Kroner	23
	Tabell 5.3 Gjennomsnittlig utbetalt sosialhjelp og introduksjonsstønad i 2010 per person i målgruppen fordelt på bosettingsår. Kroner	24
	Tabell 6.1 Gjennomsnittsverdier innen ulike utgiftsområder. Mest brukte KOSTRA -funksjoner i parentes.....	30
	Tabell 6.2 Utgifter per person i målgruppen til sosialhjelp, introduksjonsstønad, integreringstiltak og administrasjon av disse. 2010. Indeks 100 er lik gjennomsnittet for kommunene i utvalget.....	35

Tabell 7.1 Resultat av Beregningsutvalgets kartlegging 2010 og 2009. Kroner	37
Tabell 8.1 Oversikt over personer med rett og/eller plikt til norskopplæring	39
Tabell 8.2 Antall deltakere i 2010 for kommunene i voksenopplæringsundersøkelsen.....	43
Tabell 8.3 Kommunenes gjennomsnittsutgift per undervisningstime i 2010. Kroner.....	44

Figurer

Figur 5.1 Gjennomsnittlige sosialhjelpsutbetalinger i 2010 per person i målgruppen fordelt etter bosettingsår. Kroner	22
Figur 5.2 Gjennomsnittlig introduksjonsstønad i 2010 per person i målgruppen fordelt etter bosettingsår. Kroner	24
Figur 5.3 Gjennomsnittlige sosialhjelpsutbetalinger og introduksjonsstønd i 2010 per person i målgruppen fordelt etter bosettingsår. Kroner.....	25
Figur 5.4 Samlet sosial- og introduksjonsstønad per person i målgruppa i 2010 og 2009 etter botid. Kroner.....	25
Figur 6.1 Prosentvis utgiftsfordeling og utgiftsområder kartlagt i administrasjonsundersøkelsen	29
Figur 6.2 Beregnede utgifter for fem årskull til integreringstiltak og administrasjon 2001 – 2010.....	34
Figur 8.1 Prosentvis utgiftsfordeling på utgiftsområder kartlagt i voksenopplæringsundersøkelsen *.	45
Figur 8.2 Utgift per undervisningstime til norsk og samfunnskunnskap. Årene 1992 til 2010. Løpende kroner*	46

1 Innledning

1.1 Mandat

Regjeringen la i juni 1990 fram Stortingsmelding nr 61 (1989-90) "Bosetting og integrering av flyktninger og personer med oppholdstillatelse på humanitært grunnlag - organisering, ressursbruk og finansieringsordninger". Med utgangspunkt i Stortingsmeldingen oppnevnte Kommunal- og arbeidsdepartementet Beregningsutvalget for kartlegging av kommunale utgifter til bosetting og integrering av flyktninger. Beregningsutvalgets årlige kartlegging inngår i regjeringens beslutningsgrunnlag for satsene på integreringstilskuddet og tilskuddet til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.

I 2004 sluttet Stortinget seg til regjeringens forslag i Ot.prp. nr. 2 (2004-2006) Om endringer i introduksjonsloven. Lovendringen innebar at det fra 7. januar 2005 som hovedregel ikke skulle utbetales integreringstilskudd for personer som har oppholds- eller arbeidstillatelse gitt i medhold av utlendingsloven § 8 annet ledd, det vil si personer som ble bosatt som familiegjenforent med personer som var innvilget opphold på humanitært grunnlag.

Fra 1. januar 2006 ble integreringstilskuddet for de som fikk familiegjenforening med personer med opphold på humanitært grunnlag gjeninnført fra år 1 til 3. I praksis har det imidlertid vært vanskelig for kommunene å holde utgiftene knyttet til denne gruppen utenfor i Administrasjonsundersøkelsen, men dette har ikke hatt vesentlig betydning for resultatene fra denne delen av kartleggingen. Utgifter til sosialhjelp og introduksjonsstønad er imidlertid individualiserte, og kan derfor avgrenses til medlemmer av målgruppen.

Fra 1.9.2005 ble tilskuddsordningen for norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere lagt om fra en timebasert og aktivitetsbasert ordning (overgangsordningen) til en rammebasert ordning ut fra objektive kriterier (per capita-ordningen). Overgangsordningen ble videreført i fem år og opphørte 1.9.2010. Utfasingen av overgangsordningen har medført endringer i kartleggingen for 2010.

For de fleste kommunene er det vanskelig å isolere utgifter knyttet til deltakere fra forskjellige tilskuddsordninger, siden deltakerne blandes i undervisningsgrupper uavhengig av hvilken ordning de utløser statstilskudd etter. I kartleggingene har utvalgskommunene derfor rapportert totale utgifter knyttet til all kommunal norskopplæring for voksne innvandrere. De totale utgiftene divideres på totale antallet undervisningstimer, for å gi et bilde av utgifter per undervisningstime.

Fra 2006-kartleggingen ble Beregningsutvalgets mandatet justert for å ta hensyn til endringene som fulgte av introduksjonsloven og ny tilskuddsordning. For 2010 har mandatet blitt endret på grunn av utfasingen av overgangsordningen, slik at det nå lyder:

"Integreringstilskuddet:

Beregningsutvalget skal hvert år innhente, gjennomgå og drøfte analyser og beregninger over den faktiske kommunale utgiftsutviklingen når det gjelder bosetting og integrering av flyktninger som omfattes av ordningen med integreringstilskudd.

Beregningene skal gi et så korrekt bilde som mulig av kommunenes utgifter til personer som utløser integreringstilskudd. Kommunenes utgifter knyttet til de årskullene og gruppene som til enhver tid er omfattet av integreringstilskuddsordningen skal fremgå.

Tilskudd til norskopplæring for voksne innvandrere:

Beregningsutvalget skal hvert år innhente, gjennomgå og drøfte analyser og beregninger over den faktiske kommunale utgiftsutviklingen når det gjelder opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.

Beregningene skal gi et så korrekt bilde som mulig av kommunenes utgifter til opplæring for personer som har vært omfattet av overgangsordningen i 2010 og for personer som får opplæring som en følge av at de har rett og plikt eller rett til norskopplæring.

Utvalget er ansvarlig for å administrere innhentingene av data og valg av beregnings- og analysemetode”.

1.2 Sammensetning av Beregningsutvalget

Utvalget har i perioden juli 2010 - juni 2011 hatt følgende sammensetning:

Fra staten:

Ragnhild Dugstad, leder av utvalget, fungerende forvaltningsdirektør, IMDi¹
Ohene Aboagye, regiondirektør, IMDi Vest
Anders Riis, rådgiver, Fylkesmannen i Oppland
Tor Håkon Skomsvold, seniorrådgiver, Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Fra kommunesektoren:

Nina Gran, spesialrådgiver, Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon (KS)
Sigbjørn Iversen, fagsjef, Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester, Oslo kommune
Ståle Ruud, økonomisjef, Eidsberg kommune
Petter Stranger, enhetsleder, Flyktningetjenesten, Kristiansand kommune

Utvalgets sekretariat:

Førstekonsulent Liv Johansson, rådgiver Kari Kraakenes og seniorrådgiver Eiliv Mørk fra Statistisk sentralbyrå (SSB) har vært utvalgets sekretariat. SSB har koordinert arbeidet med undersøkelsene.

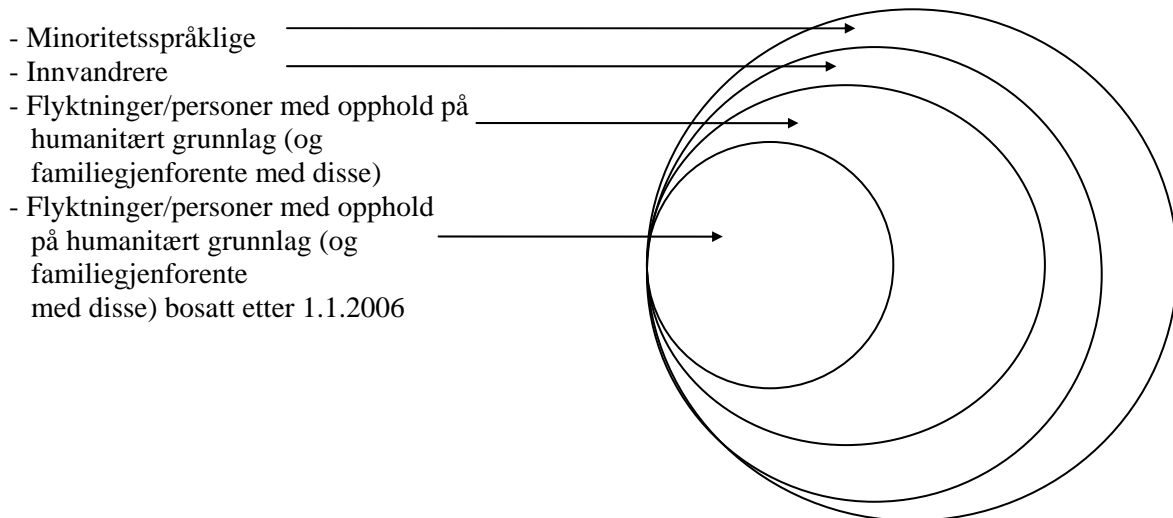
¹ Leder av Analyse og tilskuddsenheten i IMDi, Bjørn Holden, var Beregningsutvalgets leder ut 2010.

1.3 Definisjoner av viktige begreper

Beregningsutvalget har brukt følgende definisjoner:

Minoritetsspråklig er en person som ikke har norsk, svensk, dansk eller samisk som morsmål.

Flyktning/person med opphold på humanitært grunnlag er en utenlandsk statsborger som har fått innvilget flyktningstatus/politisk asyl eller opphold på humanitært grunnlag. Gruppen av flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag omfatter overføringsflyktninger (kvoteflyktninger), personer som opprinnelig har kommet som asylsøkere og familiemedlemmer som gjenføres med personer i disse to gruppene (med det unntaket som er beskrevet i avsnitt 1.1).

Beregningsutvalgets målgruppe i administrasjons-, sosialhjelps- og introduksjonsstønadundersøkelsen for 2010 er flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag, registrert i Det sentrale folkeregister (DSF) med bosettingsår 2006 til 2010, og personer som er kommet til Norge som familiegjensforente med disse.

For de personer som har fått en første tillatelse med vedtaksår senere enn første gang de ble registrert i DSF, er bosettingsår lik vedtaksår.

Barn født i mottak er inkludert i målgruppen, mens barn født etter bosetting i en kommune ikke inngår. Utvalgets kartlegging omfatter imidlertid kommunenes utgifter knyttet til barn av personer i målgruppen født etter bosetting. Det innebærer at de kartlagte gjennomsnittlige utgiftene per person som utløser integreringstilskudd blir tilsvarende høyere, og at disse utgiftene inngår i grunnlagsmaterialet for fastsettelse av integreringstilskuddet. Sagt med andre ord; barn født etter bosetting er med i telleren (utgifter), men ikke i nevneren (antall personer i målgruppen).

Beregningsutvalget presenterer nominelle beløp i denne rapporten, med mindre det opplyses om noe annet.

1.4 Utvalgets arbeid

Beregningsutvalget legger med dette fram sin 21. rapport vedrørende kommunenes utgifter til bosetting og integrering av flyktninger. Tidligere rapporter gjaldt kommunenes utgifter i årene 1990-2009.

Beregningsutvalget skal kartlegge utgifter som er relevante i forhold til to tilskuddsordninger:

- *Integreringstilskuddet.* Utgifter til *sosialhjelp, introduksjonsstønad* og til *integreringstiltak og administrasjon av integreringstiltak* kartlegges. Utgifter innen helsesektoren har tidligere av metodiske årsaker ikke blitt kartlagt, selv om disse er forutsatt dekket av integreringstilskuddet. Beregningsutvalget satte i 2006 imidlertid i gang et forsøk med kartlegging av helseutgifter, hvor 4 kommuner kartla kommunens helseutgifter til målgruppa. Resultatet av kartleggingen omtales i en rapport høsten 2006. For kartleggingsåret 2010, stipulerer utvalget helseutgiftene på samme måte som tidligere.
- *Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnsfag for voksne innvandrere.* Kartleggingen omfatter all kommunal norskopplæring for voksne innvandrere (se mer om voksenopplæringsundersøkelsen i kapittel 8).

Bakgrunnen for kartleggingen er at utgifter som knytter seg til kommunenes integreringsarbeid rettet mot målgruppen² ikke kan anslås direkte fra opplysninger som er tilgjengelige i kommuneregnskapet. Opplysninger om kartleggingsmetoder og for vurdering av kvaliteten på datamaterialet er gitt i omtalen av de ulike delene av kartleggingen.

Innhenting og bearbeiding av data ved direkte henvendelse til et utvalg kommuner er gjennomført av SSB på anmodning av og i samarbeid med Beregningsutvalget. Beregningsutvalget har forsøkt å redusere usikkerheten i resultatene ved å gjennomgå hvert enkelt svarskjema og be om tilleggsinformasjon hvis noe syntes uklart.

Utvalgets arbeid med denne rapporten ble avsluttet i august 2011. Foreløpig utgave av rapporten ble presentert på Beregningsutvalgets sommerseminar 8. juni 2011. Sluttrapporten er blitt oppdatert med endelige tall for utbetalt sosialhjelp og introduksjonsstønad. Tidligere års rapporter inneholder foreløpige resultater fra sosialhjelps- og introduksjonsstønadsundersøkelsene.

---

² Betegnelsen "målgruppe" benyttes i det videre om flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag som ble bosatt i Norge i perioden fra 1.1.2006 til 31.12..2010.

2 Sammendrag

2.1 Innledning

Som en oppfølging av St. meld. nr.61 (1989-90) oppnevnte Kommunal- og arbeidsdepartementet høsten 1990 et utvalg (Beregningsutvalget), som fikk i mandat å gjennomføre en kartlegging av de kommunale utgifter til bosetting og integrering av flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag.

Utvalget er sammensatt av fire representanter for kommunesektoren og fire representanter for staten. Innhenting og bearbeiding av data er gjennomført av Statistisk sentralbyrå (SSB), som også innehar sekretærfunksjonen for utvalget.

2.2 Integreringstilskuddsordningen

Fra 1.1.91 ble finansieringssystemet for kommunenes arbeid med bosetting og integrering av flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag lagt om i tråd med forslaget i Stortingsmeldingen. Integreringstilskuddet skal dekke gjennomsnittsutgifter til integreringstiltak og administrasjon av disse i kommunene i bosettingsåret og de fire neste årene. I 2010 var satsene 147 500 kroner per voksen og 127 000 kroner per barn som ble førstegangsbosatt i 2010, 146 400 kroner for de som ble bosatte i 2009, 130 400 kroner for de som ble bosatt i 2008, 80 000 kroner for personer som ble førstegangsbosatte i 2007, og 70 000 kroner for personer bosatt i 2006. Samlet for de fem tilskuddsberettigede årskullene utgjorde integreringstilskuddet 574 300 kroner for voksne og 554 300 kroner for barn.

2.2.1 Utgifter til sosialhjelp

Sosialhjelpsundersøkelsen er i 2010 basert på endelige data per 15. juni 2011 alle kommuner som har bosatte personer i målgruppen. De endelige tallene for 2009 var også basert på tall fra alle kommuner. Datakilden er SSBs årlige oppgaveinnhenting over økonomisk sosialhjelp (KOSTRA), koblet mot Utlendingsdatabasen (UDB) som forvaltes av Utlendingsdirektoratet (UDI) og SSBs befolkningsfiler over bosatte personer.

For å beregne gjennomsnittlig sosialhjelpsutbetalinger per flyktning/person med opphold på humanitært grunnlag (hg) i et bosettingsårskull er summen av alle utbetalingene til flyktninger/hg som tilhører dette årskullet delt på totalt antall flyktninger/hg i samme årskull.

Summen av gjennomsnittsutbetaling per flyktning/hg for de enkelte årskullene som omfattes av tilskuddsordningen (2006-2010) gir et samlet beløp på **73 600 kroner**. Sammenligning med resultatene for tidligere år er beskrevet i kapittel 5.

2.2.2 Utgifter til introduksjonsstønad

Introduksjonsstønadsundersøkelsen bygger i 2010 på endelige data per 15. juni 2011 fra 292 kommuner med 99,3 prosent av alle personer i målgruppen for integreringstilskuddet som var registrert bosatt med gyldig personnummer ved utgangen av året 2010. Endelige tall for 2009 var basert på data fra 263 kommuner med 98,3 prosent av målgruppen. Enkelte kommuner hadde bosatte personer i målgruppen uten å ha hatt introduksjonsprogram. Det kan være kommuner som bosetter for første gang sent på året eller kommuner der noen få flyktninger selv har flyttet til etter avsluttet program. Datakilden er innrapporterte data via KOSTRA, koblet mot Utlendingsdatabasen (UDB) som forvaltes av Utlendingsdirektoratet (UDI) og SSBs befolkningsfiler over bosatte personer.

For å beregne gjennomsnittlig introduksjonsstønadsutbetaling per flyktning/person med opphold på humanitært grunnlag (hg) i et bosettingsårskull er summen av alle utbetalingene til flyktninger/hg som

tilhører dette årskullet delt på totalt antall flyktninger/hg i samme årskull. Dette er den samme framgangs/beregningsmåten som er beskrevet ovenfor for sosialhjelp.

Summerer vi gjennomsnittsutbetaling per flyktning/hg for de enkelte årskullene som omfattes av introduksjonsordningen (2006-2010) får vi et samlet beløp på **156 700 kroner**. Dette er da et uttrykk for utbetaling av introduksjonsstønad pr person i målgruppen for hvert kull. Sammenligning med tidligere år er beskrevet i kapittel 5.

2.2.3 Utgifter til administrasjon

I kapittel 6 er det gjort nærmere rede for kartleggingen av kommunenes utgifter til integreringstiltak og administrasjon av disse tiltakene.

I alt 23 kommuner deltok i kartleggingen av utgifter for 2010. I disse kommunene var 37,4 prosent av alle personer i målgruppen bosatt ved utgangen av året.

Tjenesteområdene som undersøkelsen omfattet var sosialkontortjenester, administrasjon av introduksjonsprogram, sysselsettingstiltak, yrkeskvalifisering og arbeidstrening, innvander/flyktningkontortjenester, bolig /boligadministrasjonstjenester, barne- og ungdomsvern, ekstratiltak i grunnskolen, kultur- og ungdomstiltak, støttekontakt, barnehager og felleskostnader knyttet til disse områdene. Undersøkelsen omfatter ikke kommunale nettoutgifter knyttet til helsetjenester. Som tidligere nevnt ble det i 2006 gjennomført et forsøk med kartlegging av helseutgifter i fire kommuner. Dette er omtalt nærmere i kapittel 6.

For å beregne gjennomsnittsutgift per flyktning/person med opphold på humanitært grunnlag er utgiftene summert for utvalgs kommunene, og dividert på totalt antall personer i målgruppen i utvalgs kommunene per 31.12.2010, korrigert for nettoflyttinger til og fra kommunene i løpet av 2010.

Beregnete utgifter til integreringstiltak og administrasjon på de kartlagte områdene var i 2010 80 700 kroner per person i målgruppen, tilsvarende **403 400 kroner** for fem årskull. Ifølge 2009-undersøkelsen var beløpet 75 900 kroner per person i målgruppen det året, tilsvarende 379 500 kroner for fem årskull.

For 2010 har Beregningsutvalget valgt å beregne utgifter til kvalifiseringsprogram ut fra opplysninger innhentet gjennom administrasjonsundersøkelsen. Utgifter til administrasjon av kvalifiseringsprogram og kvalifiseringsstønad var i 2010 på **7 700 kroner** per flyktning over femårsperioden. Utgifter til kvalifiseringsprogrammet var ikke med i kartleggingen for 2009 på grunn av usikkerhet knyttet til rapporteringen av utbetalt kvalifiseringsstønad i KOSTRA. Denne ordningen startet 1. november 2007, og i 2008 var det fortsatt flere kommuner som ikke hadde startet med programmet.

2.2.4 Sammenhengen mellom utgifter til administrasjon og sosialhjelp

Fordelingen mellom utgifter til sosialhjelp og utgifter kartlagt gjennom administrasjonsundersøkelsen kan gjenspeile ulike måter å organisere og regnskapsføre tilbudene i kommunene. Forskjeller mellom kommunene trenger derfor ikke representere reelle ulikheter i tjenestetilbud.

Boligutgifter er et eksempel på dette; i enkelte kommuner har personer i målgruppen subsidiert lav husleie og kommunens nettoutgifter til bolig i administrasjonsundersøkelsen blir høyere enn i andre kommuner hvor målgruppen betaler markedsleie for kommunens boliger. De siste kommunene vil i stedet kunne få høyere sosialhjelpsutgifter dersom flere får supplerende sosialhjelp til å dekke sine boligutgifter.

Utgifter til barnehage er et annet eksempel der noen kommuner ikke har foreldrebetaling for målgruppen. Disse kommunene får høyere nettoutgifter til barnehage enn andre kommuner hvor målgruppen betaler samme sats som andre foreldre. Der hvor alle betaler lik sats kan det være foreldre

i målgruppen som får sosialhjelp til å dekke barnehageutgiftene. Dette vil påvirke størrelsen på sosialhjelpsutgifter.

2.2.5 Forholdet mellom utvalgskommunenes estimerte utgifter og integreringstilskuddet

I kapittel 7 sammenlignes de totale utgiftene til målgruppen med integreringstilskuddets satser. Det gis også en sammenligning mellom utvalgskommunenes utgifter til sosialhjelp og introduksjonsstønad mot landssnittet for alle kommunene som er med i sosialhjelpsundersøkelsen og introduksjonsstønadsundersøkelsen.

Samlede utgifter til målgruppen består av utbetalt sosialhjelp (73 600), utbetalt introduksjonsstønad (156 700), utgifter til administrasjon (403 400) samt helseutgifter (26 300). Til sammen ble kommunenes utgifter dermed estimert til 660 000 kroner per flyktning over femårsperioden.

Utvalgskommunenes utbetalinger til sosialhjelp og introduksjonsstønad var henholdsvis 72 800 og 149 400 kroner. Utvalgskommunenes samlede utgifter var dermed noe lavere enn landssnittet, 651 800 mot 660 000 kroner.

Utgifter til administrasjon av kvalifiseringsprogrammet og kvalifiseringsstønad utgjorde til sammen 7 700 kroner per flyktning over femårsperioden. Samlede utgifter til femårskullet i 2010 var dermed **667 600 kroner**. Det er dette beløpet som er lagt til grunn som resultat i Beregningsutvalgets kartlegging i 2010.

Integreringstilskuddet i 2010 var på 574 300 kroner for voksne og 554 300 kroner for barn. Kommunenes beregnede utgifter til de fem årskullene i 2010 var med andre ord høyere enn mottatt integreringstilskudd.

2.3 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.

I 2010, som for tidligere år, eksisterte to tilskuddsordninger innenfor norsk- og samfunnskunnskap for voksne innvandrere; per capita-ordningen og overgangsordningen. Overgangsordningen opphørte 1. september 2010 og på grunn av dette har Beregningsutvalget foretatt endringer i årets kartlegging. Den største endringen i årets kartlegging er at vi har kartlagt utgifter og antall undervisningstimer til asylsøkere og betalingsdeltakere i tillegg til de deltakere som omfattes av per capita- og overgangsordningen.

I kapittel 8 er det gjort nærmere rede for kartleggingen av kommunenes utgifter til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.

For å kartlegge kommunenes utgifter i forbindelse med slik undervisning er det gjennomført en spørreskjemaundersøkelse i 23 utvalgskommuner.

Beregningsutvalget har som tidligere gjort beregningene på grunnlag av to utgiftsbegreper

- *'Utgiftsbegrep A'* omfatter kommunenes utgifter til lærerlønn (inklusive vikarutgifter og sosiale utgifter), administrasjonsutgifter, utgifter til undervisningsmaterieell, samt utgifter til reisestøtte i forbindelse med undervisningen.
- *'Utgiftsbegrep B'* omfatter til de utgiftspostene som inngår i 'utgiftsbegrep A' og i tillegg utgifter til undervisningslokaler, energi, renhold, vedlikehold m.m.

For å beregne gjennomsnittsutgift per undervisningstime er utgiftene summert for alle utvalgskommunene og delt på det totale undervisningstimetallet i disse kommunene. Ved en slik beregning vil utgiftsnivået i kommunene med flest undervisningstimer bety mest for resultatet.

Gjennomsnittlig utgift per undervisningstime i 2010 var på **1 030 kroner** med utgiftsbegrep A og på **1 260 kroner** med utgiftsbegrep B. På grunn av endringer i årets kartlegging er ikke resultatet direkte sammenlignbart med fjoråret. Både utgifter og antall undervisningstimer har økt som følge av at vi har inkludert timer og utgifter til flere deltakere. Endringene i årets spørreskjema har muliggjort en bedre kvalitetssikring av data.

3 Beregningsutvalgets kartleggingsmetoder

Beregningsutvalget kartlegger utgifter som er ment å dekkes av to ulike tilskudd, integreringstilskuddet og tilskudd for opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

For å kartlegge kommunenes utgifter forbundet med integreringstilskuddet gjennomføres tre ulike undersøkelser: introduksjonsstønadsundersøkelsen, sosialhjelpsundersøkelsen og administrasjonsundersøkelsen. Utgifter knyttet til opplæring i norsk og samfunnskunnskap kartlegges gjennom voksenopplæringsundersøkelsen.

3.1 Sosialhjelpsundersøkelsen

Her kartlegges utbetalinger av sosial stønad til målgruppen. Det er høy pålitelighet i dette kartleggingsresultatet. Disse utgiftene utgjør 11-13 prosent av de kartlagte utgiftene. Den viktigste feilkilden som har betydning for kartleggingsresultatet er at sosialhjelp til familiegjenforente kan falle bort i undersøkelsen dersom hovedpersonen har gått ut av målgruppen.

3.2 Introduksjonsstønadsundersøkelsen

Her kartlegges utbetalinger av introduksjonsstønad til målgruppen. Dette er en ordning som ikke ville eksistert dersom det ikke var bosatt flyktinger. Det er høy pålitelighet i dette kartleggingsresultatet. Disse utgiftene utgjør 20-25 prosent av de kartlagte utgiftene.

3.3 Administrasjonsundersøkelsen

For å kartlegge kommunenes utgifter til integreringstiltak og administrasjon av disse er det gjennomført en spørreskjemaundersøkelse. Dette blir gjort fordi det per i dag ikke er mulig å hente ut disse opplysningene direkte fra allerede eksisterende kommunerapportering. Spørreskjemaet som er brukt er utarbeidet av Beregningsutvalget. I spørreskjemaet ble kommunene bedt om å anslå hvor stor del av kommunens samlede kapasitet innenfor de ulike tjenesteområdene som i 2010 ble brukt på flyktinger og personer med opphold på humanitært grunnlag bosatt 1.1.2006- 31.12.2010.

Følgende områder inngår i administrasjonsundersøkelsen.

3.3.1 Sosial rådgiving og veiledning

BU kartlegger målgruppens andel av utgiftene. Noen kommuner har særskilt organisering av flyktingetjenester. Da er regnskapstall direkte tilgjengelig. I andre kommuner anslås målgruppens andel forholdsmessig. Det skjer gjerne med utgangspunkt i antall i målgruppen og som oftest vektet opp for arbeidsbelastning. BU er kritisk til vekter høyere enn 1,75.

3.3.2 Administrering av introduksjonsprogram

Dette er en særskilt tjeneste for målgruppen, og er ført på egen KOSTRA-funksjon. Utgiftene skilles derfor enkelt ut fra regnskapstall. Det kan være en liten usikkerhet om fordeling av enkelte utgifter mellom voksenopplæring og introduksjonsprogrammet.

3.3.3 Sysselsettingstiltak, yrkeskvalifisering og arbeidstrening

I tilfeller med særtiltak for målgruppen er det enkelt å identifisere utgiftene, men der det er generelle tiltak er det vanskeligere å beregne målgruppens andel av utgiftene.

Utgifter til kvalifiseringsprogrammet inngår i kartleggingen for første gang i 2010. Tidligere er utgifter til kvalifiseringsprogram holdt utenfor kartleggingen på grunn av for stor usikkerhet knyttet til datakvaliteten.

3.3.4 Bolig-/boligadministrasjonstjenester

Totale utgifter til bolig kartlegges ved telling av antall boliger til målgruppen og et anslag av markedsverdier. I tillegg kommer boligadministrative oppgaver (målgruppens andel av disse). Identifisering av boliger som reelt er disponert til målgruppen kan i noen tilfeller være vanskelig å kartlegge.

3.3.5 Støttekontakt, aktivisering og pleie og omsorg i hjemmet

Dette er individbaserte tiltak til målgruppen minus andel av tilskudd til ressurskrevende brukere. Helseutgifter holdes utenfor. Beregningsutvalget er usikre på om kommunen klarer å finne alle i målgruppen som mottar tjenestene.

3.3.6 Barne- og ungdomsvernet

Klientrettede utgifter til barn i målgruppen med tiltak i barnevernet har de fleste kommunene oversikt over, slik at man får frem eksakte tall for utgifter til barn i målgruppen. Ved beregning av barne- og ungdomsvernets utgiftsandel er usikkerheten på lik linje med sosialtjenesten.

3.3.7 Ekstratiltak i grunnskolen

Når det gjelder ekstra norsk og morsmål skal kommunene rapportere målgruppens andel av kostnaden til tiltak utover det som før 2007 ble dekket av det særskilte tilskuddet som nå inngår i rammetilskuddet. Dersom tiltak ikke er innrettet særskilt mot målgruppen er det en utfordring å definere utgiftene knyttet til individer i målgruppen.

3.3.8 Kultur og ungdomstiltak

Her kartlegges målgruppens andel av utgiftene på tjenesteområdet. I de fleste tiltak utgjør målgruppen en relativt liten andel, samme avgrensingsproblem som nevnt tidligere.

3.3.9 Barnehager

Her kartlegges målgruppens andel av netto utgifter. Her kan det som for andre områder være usikkerhet rundt beregning av andelen til målgruppen når det gjelder kommunens kostnader til særskilte tiltak i barnehagene.

3.3.10 Felleskostnader

Her kartlegges målgruppens andel av netto utgifter på området (KOSTRA-funksjoner 120, 130 og 180). Her er det ofte ulike utgangspunkt for andelsberegningen, det kan være målgruppens andel av samlet befolkning, og det kan være flyktningkontorets andel av antall ansatte. Hva som føres under dette punktet i den enkelte kommunene kan i tillegg være avhengig av måten kommunene er organisert på og hvilke praksis kommunen har for kostnadsfordeling av fellesutgifter på de ulike tjenestestedene i kommunen.

3.3.11 Generelle kommentarer til administrasjonsundersøkelsen

Beregningsutvalget kartlegger netto driftsutgifter. Det betyr at statstilskudd, refusjoner, salgs- og leieinntekter og andre inntekter blir trukket fra brutto driftsutgifter på de områdene som inngår i undersøkelsen. Innenfor administrasjonsundersøkelsen korrigeres blant annet for de øremerkede/personrettede tilskuddene. Eksempler på dette er særskilte refusjoner innenfor barnevern, tilskudd til enslige mindreårige, tilskudd for funksjonshemmede osv.

Beregningsutvalget foretar ikke noen korrigerende eller analyser av de utslagene målgruppen gjør, gjennom inntektssystemet for kommunen, på kommunenes rammetilskudd og skatteinntekter. Dette inngår ikke i Beregningsutvalgets oppdrag/mandat.

3.4 Utgifter til kommunale helsetjenester

Av metodiske årsaker omfatter undersøkelsen ikke utgifter til den kommunale helsetjenesten. I forbindelse med kartleggingen i 1996 ble det utarbeidet tre rapporter fra ulike forskningsinstitusjoner

hvor man så nærmere på utgifter i helsesektoren til målgruppen. Resultatene fra disse undersøkelsene er noe forskjellige (se forøvrig Beregningsutvalgets rapport fra 1996). Helseutgiftene ble i 1997 stipulert til 15 000 kroner per flyktning over femårsperioden og er siden blitt justert for etterfølgende utvikling i kommunal deflator. Kommunal deflator var på 3,4 prosent i 2010. Helseutgifter per person i målgruppen over femårsperioden var dermed **26 300 kroner** i 2010.

Beregningsutvalget satte i 2006 ned et underutvalg, helseutvalget, som gjennomførte en begrenset spørreskjemaundersøkelse om kommunenes helseutgifter til målgruppen. Følgende fire kommuner deltok i denne undersøkelsen: Bamble, Stavanger, Trondheim og Rana. Hensikten var dels å prøve ut om det lot seg gjøre å finne rimelig gode anslag for kommunenes kostnader til helsetjenester for personer i målgruppen, ut fra kartlegging av utgifter til målgruppen på de aktuelle KOSTRA-funksjoner. Det ble samtidig gjort en vurdering av hvor mye tid og arbeid det gikk med fra kommunenes side for å gjennomføre en slik kartlegging av helseutgiftene. Helsekartleggingen viste at de fire deltakende kommunenes helseutgifter lå langt over de stipulerte helseutgiftene. For mer om helsekartleggingen, se Beregningsutvalgets rapport om denne undersøkelsen fra høsten 2006 (Beregningsutvalget 2006)

3.5 Datakilder

For å beregne utgifter relevante for integreringstilskuddet brukes fire ulike datakilder

- *Økonomisk sosialhjelp - sosialhjelpsundersøkelsen.* For å kartlegge hvor mye økonomisk sosialhjelp kommunene utbetaler til målgruppen benyttes data fra KOSTRA (KOSTRA-skjema 11). Dette er SSBs årlige oppgaveinnhenting over ytelser og tjenester fra sosialtjenesten. Alle kommuner hadde innrapportert til KOSTRA innen fristen for 15. juni-publiseringskommer med i denne kartleggingen. SSBs sosialhjelpsstatistikk (tilfellefil) kobles deretter mot data fra UDIs Database for utlendings- og flyktningssaker (DUF) og SSBs befolkningsfiler over bosatte personer. Beregningsmetoden tar utgangspunkt i faktisk utbetalt sosialhjelp til personer i målgruppen.
- *Introduksjonsstønad for nyankomne flyktninger - introduksjonsstønadsundersøkelsen.* Til kartleggingen av introduksjonsstønad tilstått etter introduksjonsloven er opplysningene hentet fra KOSTRA-skjema 11b som på individnivå viser kommunenes utbetalinger av introduksjonstøtte. Alle kommuner som har innrapportert til KOSTRA innen fristen for 15. juni-publiseringskommer med i denne kartleggingen.
- *Utgifter til integreringstiltak og administrasjon av disse- administrasjonsundersøkelsen.* Data hentes fra Beregningsutvalgets administrasjonsundersøkelse i 23 utvalgte kommuner. Se bakerst i rapporten for skjema.
- *Utgifter til helse.* Utgifter til helse ble i 1997 stipulert til 15 000 kroner og har siden blitt justert for etterfølgende utvikling i kommunal deflator.

3.6 Kartlegging av utgifter dekket av tilskudd for opplæring i norsk og samfunnskunnskap - voksenopplæringsundersøkelsen

Data hentes fra samme kommuner som er med i Beregningsutvalgets administrasjonsundersøkelse ved en parallell spørreskjemaundersøkelse. Se skjema bakerst i rapporten.

3.7 Utvelging av kommuner til administrasjons- og voksenopplæringsundersøkelsen

Personer i Beregningsutvalgets målgruppe var ved utgangen av i 2010 bosatt i 325 kommuner. Ved utgangen av 2009 bodde det personer i målgruppen i 313 kommuner. Ved valg av kommuner i de to utvalgsundersøkelsene er det lagt vekt på å få med kommuner som:

- 1) er geografisk spredt
- 2) er av ulik størrelse
- 3) samlet har en stor andel av målgruppen

Følgende 23 kommuner deltok i de to spørreskjemaundersøkelsene for 2010 (nye kommuner er understreket):

Sarpsborg, Skedsmo, Oslo, Hamar, Lillehammer, Lier, Sandefjord, Larvik, Kragerø, Arendal, Kristiansand, Sandnes, Bergen, Askøy, Flora, Ålesund, Trondheim, Levanger, Bodø, Harstad, Tromsø, Lenvik og Sør-Varanger.

4 Nåværende tilskuddsordninger

4.1 Integreringstilskuddet

Fra 1.1.91 ble finansieringssystemet for kommunenes arbeid med bosetting og integrering av flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag lagt om i tråd med forslaget i St. meld. nr. 61 (1989-90). Integreringstilskuddet skal dekke utgifter til integreringstiltak og innføring og administrasjon av disse i kommunene i bosettingsåret og de fire neste årene. Som integreringstiltak regnes sosialkontor /sosialtjenester, introduksjonsprogram, barne- og ungdomsvernstjenester, innvandrere /flyktningkontortjenester, tolketjenester, omsorg for personer med rusproblemer, støttekontakt, bolig /boligadministrasjonstjenester, sysselsettingstiltak, yrkeskvalifisering og arbeidstrening, integreringstiltak i grunnskolen, kultur- og ungdomstiltak, barnehager og utgifter i den kommunale helsetjenesten samt felleskostnader knyttet til disse områdene. Integreringstilskuddets satser framgår av Tabell 4.1.

Familiegjenforente etter 1.1.2006 utløser kun tre års integreringstilskudd.

I tillegg til integreringstilskuddet utbetales det ekstra engangstilskudd ved førstegangsbosetting av funksjonshemmede og personer over 60 år. Disse var i 2010 på henholdsvis 134 700 og 150 900 kroner per person. Hvert år blir det bosatt noen personer med særdeles alvorlige funksjonshemninger. Der er det nødvendig med omfattende og utgiftskrevende behandlingsopplegg. For å sikre bosetting av denne gruppen er det etablert et ekstra årlig tilskudd på inntil 754 200 kroner per år i inntil fem år. Kommunene mottar også et tilskudd for enslige mindreårige, som i 2010 var på 119 556 kroner per person, samt et skoletilskudd som skal dekke kommunenes egenandel til særskilt norsk- og morsmålsopplæring. Dette var i 2010 på 10 200 kroner per person.

Tabell 4.1 Integreringstilskuddets satser fra 1991 til 2011. Etter antall år bosatt i Norge. Kroner

Utbetalingsår	Totalt	1 År	2 År	3 År	4 År	5 År	Antall førstegangs- bosatte personer per år
1991	240 000	80 000*	40 000	40 000	40 000	40 000	4 200
1992	283 500	78 500	70 000	45 000	45 000	45 000	3 800
1993	270 000	67 500	67 500	45 000	45 000	45 000	3 200
1994	280 000	65 000	65 000	50 000	50 000	50 000	11 900
1995	280 000	65 000	65 000	50 000	50 000	50 000	5 600
1996	280 000	65 000	65 000	50 000	50 000	50 000	2 600
1997	280 000	65 000	65 000	50 000	50 000	50 000	2 700
1998	280 000	65 000	65 000	50 000	50 000	50 000	3 000
1999	290 000	70 000	65 000	55 000	50 000	50 000	6 700
2000	300 000	75 000	65 000	60 000	50 000	50 000	6 300
2002	365 000	85 000	75 000	75 000	65 000	65 000	7 200
2002	376 000	87 000	77 000	77 000	68 000	67 000	8 300
2003	376 000	87 000	77 000	77 000	68 000	67 000	6 700
2004	393 000	96 000	85 000	77 000	68 000	67 000	5 300
2005	432 000 (voksne) 412 000 (barn)	120 000 (voksne) 410 000 (barn)	91 000	80 000	71 000	70 000	5 000
2006	450 000 (voksne) 430 000 (barn)	130 000 (voksne) 110 000 (barn)	98 000	81 000	71 000	70 000	5 300
2007	476 000 (voksne) 456 000 (barn)	130 000 (voksne) 110 000 (barn)	113 000	92 000	71 000	70 000	3 800
2008	496 000** (voksne) 476 000 (barn)	130 000 (voksne) 110 000 (barn)	123 400	99 600	73 000	70 000	4 400 ***
2009	551 500 (voksne) 531 500 (barn)	140 000 (voksne) 120 000 (barn)	141 000	125 500	75 000	70 000	6 100
2010	574 300 (voksne) 554 300 (barn)	147 500 (voksne) 127 500 (barn)	146 400	130 400	80 000	70 000	
2011	581 500 (voksne) 561 500 (barn)**** 581 500 (enslige mindreårige) 631 500 (enslige voksne)	150 000 (voksne) 130 000 (barn) 150 000 (enslige mindreårige) 200 000 (enslige voksne)	150 000	131 500	80 000	70 000	

Kilde: Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

* I tillegg kom volumtilskuddet på 500 000 kroner pr. 18 bosatte.

** Fra 1. juli økt til 515 000 for voksne og 505 000 for barn

*** I følge 2007-rapporten var det 4 900 førstegangsbosatte i 2007. Tallet i årets rapport er justert etter offisielle tall fra IMDi.

**** Fra 2011 gjelder også at barn som blir født inntil 6 måneder etter at mor er bosatt i en kommune, vil utløse integreringstilskudd.

4.2 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere

For kartleggingsåret 2010 eksisterte to parallelle tilskuddsordninger til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere; per capita-baserte tilskuddsordningen og overgangsordningen. Ordningen med tilskudd per capita omfatter personer som har rett og plikt eller bare rett til opplæring i norsk og samfunnskunnskap og som har fått oppholds- og arbeidstillatelse etter 1. september 2005. Deltakere med oppholds- og arbeidstillatelse før 1. september 2005 fulgte overgangsordningen. Overgangsordningen opphørte 1. september 2010.

Kartleggingen av utgifter til voksenopplæring er basert på undervisningsaktivitet. Når kommunene underviser deltakere fra de ulike ordningene i samme undervisningsgrupper, er det ikke lenger mulig for kommunene å skille utgifter knyttet til den ene og den andre ordningen. Dette medførte behov for å endre spørreskjemaet til voksenopplæringsundersøkelsen fra og med 2006-kartleggingen.

For personer som ble omfattet av overgangsordningen, var tilskuddssatsene per undervisningstime i 2010 på 437 kroner, samme som i 2009. Tilskuddet per deltakertime på 26 kroner er også uforandret fra år 2009.

Til og med 2008 ble per capita-tilskuddet fordelt over fem år, men fra 2010 blir tilskuddet fordelt over 3 år. Endringen skyldes at utgiftene er størst for kommunene de første tre årene og det er også i denne perioden de fleste gjennomfører opplæringen. For personer som ble omfattet av per capita-ordningen, gjaldt følgende tilskuddssatser for 2010:

Tabell 4.2 Satser for tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere i 2010. Kroner

Tilskuddsår	Satser for bosatte til og m 2009		Satser for bosatte fra og med 2010	
	Lav sats	Høy sats	Lav sats	Høy sats
År 1	9 000	24 400	10 400	27 000
År 2	13 200	34 200	18 200	48 500
År 3	11 100	30 000	11 700	31 900
År 4	3 500	9 400		
År 5	3 500	9 400		
Sum	40 300	107 400	40 300	107 400

Kilde: Prp. 1 S (2009-2010) Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Lav sats gjelder personer fra Belgia, Frankrike, Hellas, Irland, Italia, Kypros, Luxembourg, Malta, Nederland, Portugal, Spania, Storbritannia, Tyskland, Østerrike, Sveits, Israel, Canada, USA, Australia og New Zealand. Personer fra nordiske land utløser ikke noe tilskudd. Personer som kommer fra alle andre land utløser høy sats.

I tillegg ble det utbetalt grunntilskudd og resultattilskudd.

Et *grunntilskudd* blir tildelt kommuner som per 15. januar 2010 hadde mellom 1 og 150 personer i personkretsen for rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven. Formålet med tilskuddet er å bedre økonomiske rammevilkår for små og mellomstore kommuner når det gjelder norskopplæring. Tilskuddet betales ut i to satser. Lav sats på 155 000 kroner tildeles kommuner med 1-3 personer i nevnte målgruppe. Høy sats på 400 000 kroner utbetales til kommuner med 4-150 personer i målgruppen.

Resultattilskuddet er knyttet til resultat og gjennomstrømming. I 2010 var tilskuddet på 5 500 kroner per beståtte muntlig og skriftlig del av Norskprøve 2 og 3. Dette innebærer at resultattilskuddet for de

som går opp til prøve og består vil kunne variere fra 5 500 til 22 000 kroner per person, avhengig av hvor mange prøver den enkelte går opp til og består.

5 Kartlegging av utgifter til sosialhjelp og introduksjonsstønad

5.1 Metode

Som grunnlag for produksjon av Norges offisielle statistikk om sosialhjelp og introduksjonsstønad innhenter SSB årlig oppgaver om personer som har mottatt sosialhjelp og introduksjonsstønad i kommunene. Opplysningene hentes fra henholdsvis KOSTRA-skjema 11 og KOSTRA-skjema 11B. Her ligger individopplysninger om stønadsbeløp og antall måneder med stønad. Beregningsutvalget har valgt å bruke disse opplysningene som grunnlag for å kartlegge kommunenes utgifter til sosialhjelp og introduksjonsstønad i forbindelse med bosetting og integrering av flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag.

For å skille ut Beregningsutvalgets målgruppe i dette materialet er SSBs befolkningsfiler koblet mot filer fra utlendingsmyndighetenes Utlendingsdatabase (UDB). SSBs situasjonsfiler for befolkningen er korrigert for nettoflytting i løpet av året. Sosialhjelpsoppgavene og introduksjonsstønadsoppgavene som er innrapportert fra kommunene kobles så mot befolkningsfilene, for å finne ut hvem som er i målgruppen.

Tall på utbetalt sosialhjelp og introduksjonsstønad publiseres i KOSTRA to ganger årlig – urevidert 15. mars og endelige tall 15. juni. I perioden fra den foreløpige KOSTRA-publiseringsen 15. mars til den endelige KOSTRA-publiseringsen i juni, rettes feil i datagrunnlaget. For eksempel er det noen kommuner som ikke leverer tall innen fristen for den første publiseringen, og noen kommuner leverer feil tall.

Sosialhjelpsundersøkelsen er basert på oppgaver fra alle kommuner som har rapportert inn utgifter til henholdsvis sosialhjelp og introduksjonsstønad til SSB innen fristen for publiseringen 15. mars. Tallene i tidligere rapporter har vært basert på ureviderte tall, mens denne rapporten er laget med utgangspunkt i reviderte tall per 15. juni. For å få mest mulig sammenlignbare tall er tallene for 2009 som presenteres i dette kapitlet også reviderte og endelige tall fra publiseringen 15. juni 2010.

5.1.1 Beregning av gjennomsnittlig utbetaling av sosialhjelp

For å gi et best mulig bilde av utgiftene til bosetting over tid, uavhengig av størrelsen på de ulike årskullene, er det etter Beregningsutvalgets mening mest relevant å bruke gjennomsnittlig utbetaling av sosialhjelp per person for hvert enkelt årskull og summere disse gjennomsnittsbeløpene, siden denne summen ikke er påvirket av antall personer i de enkelte årskullene. Med denne beregningsmåte tar man hensyn til at sammensetningen av hvert bosettingskull varierer fra år til år. Den gjennomsnittlige utbetalingen til alle i målgruppen multiplisert med 5 ville vært mindre presis enn summen av de gjennomsnittlige utbetalingene for hvert enkelt årskull.

Gjennomsnittlig utbetaling av sosialhjelp per flyktning/person med opphold på humanitært grunnlag (hg) i et bosettingsårskull er beregnet ved at summen av alle utbetalingene til flyktninger/hg som tilhører dette årskullet, er delt på totalt antall flyktninger/hg i samme årskull. Dette beløpet vil både være avhengig av hvor stor andel av målgruppen som er sosialhjelpsmottakere og hvor høye beløp hver registrerte stønadsmottaker får i støtte.

Tallene i rapporten viser gjennomsnittlig sosialhjelpsutbetaling per person i *målgruppen*, ikke per person som *mottar sosialhjelp*.

5.1.2 Beregning av gjennomsnittlig utbetaling av introduksjonsstønad

Introduksjonsloven gir nyankomne innvandrere rett og plikt til fulltids deltakelse i et introduksjonsprogram. Programmet kan som hovedregel vare i inntil to år, og deltakeren mottar introduksjonsstønad i programperioden. Introduksjonsordningen ble obligatorisk fra 1. september

2004, og loven gjelder i første rekke personer som har fått opphold som flyktninger eller har fått opphold på humanitært grunnlag etter asylsøknad, samt deres familiemedlemmer. Det er en forutsetning at personene er bosatt i en kommune etter avtale i løpet av de siste to år og at den enkelte har behov for grunnleggende kvalifisering, det vil si trenger hjelp til å komme ut i ordinært arbeid eller ordinær utdanning.

Gjennomsnittlig utbetaling av introduksjonsstønad beregnes på samme måte som i sosialhjelpsundersøkelsen. Også for introduksjonsstønadsutbetalingene, viser tallene i rapporten gjennomsnittlig utbetaling per person i *målgruppen*, ikke per person som *mottar introduksjonsstønad*.

5.2 Vurdering av datakvaliteten

For å eliminere eventuelle feil er alle innsendte opplysninger fra kommunene kontrollert for de typer feil som lar seg etterspore i SSBs egne kontroller (som ugyldig fødselsnummer, opplysninger som ikke er gitt, opplysninger som er inkonsistente eller tall som avviker sterkt fra foregående år). Opplysninger fra kommuner hvor det er avdekket vesentlige feil i det mottatte materialet, er ikke med.

For SSB er det ikke mulig å avdekke i hvilken grad sosialhjelpsutbetalinger eller utbetalinger av introduksjonsstønad blir underrapportert, dvs. at personer har fått støtte uten at dette er ført på SSBs registreringsskjema (KOSTRA skjema 11 og 11B).

Både sosialhjelp- og introduksjonsundersøkelsen bygger i denne rapporten på endelige og reviderte KOSTRA-tall per 15. juni 2011.

5.2.1 Underdekning av målgruppen i sosialhjelps- og introduksjonsstønadsundersøkelsen

Noen få personer i målgruppen er ikke kommet med i undersøkelsen fordi de ikke hadde fått personnummer i 2010. Bortfallet er 3,3 prosent for personer bosatt i 2010. For kull 2006-2010 sett under ett er bortfallet 1,5 prosent. Samlet er bortfallet så lite at det bare kan ha hatt en ubetydelig virkning på resultatet.

5.2.2 Sosialhjelpsundersøkelsen

For 2010 bygger sosialhjelpsundersøkelsens resultater på oppgaver fra alle kommuner som har bosatte personer i målgruppen. De endelige tallene for 2009 var også basert på tall fra alle kommuner.

I sosialhjelpsstatistikken registreres som regel kun hovedforsørger i familien, siden det er vanlig at en person i husholdningen søker om sosialhjelp på vegne av hele familien. Dette betyr at sosialhjelpsundersøkelsen ikke vil fange opp utbetalinger til husholdninger hvor hovedforsørger er utenfor målgruppen, selv om andre familiemedlemmer (som indirekte mottar stønad) er med i målgruppen.

For mer informasjon om SSBs statistikk over sosialhjelp og for kommunefordelte tall, se: <http://www.ssb.no/emner/00/00/20/kostra/>.

5.2.3 Introduksjonsstønadsundersøkelsen

I kommunene som rapporterte inn introduksjonsstønadstall for 2010 bodde 99,3 prosent av alle personene i målgruppen. I alt har 292 kommuner som har bosatt personer i målgruppa ved utgangen av 2010 rapportert inn tall for introduksjonsstønad. I 2009 bygget de endelige resultatene på oppgaver fra 263 kommuner med i alt 98,3 prosent av personene i målgruppen. Enkelte kommuner har som tidligere år ikke deltakere i introduksjonsprogram selv om de har bosatt et fåtall personer i målgruppen. Dette kan være personer som har avsluttet programmet eller som er bosatt så sent i 2010 at de ikke har rukket å starte i programmet før i 2011.

For mer informasjon om SSBs statistikk over introduksjonsstønning og for kommunefordelte tall, se: <http://www.ssb.no/emner/00/00/20/kostra/>.

5.3 Resultat av sosialhjelpsundersøkelsen

Tabell 5.1 viser gjennomsnittlig utbetalt sosialhjelp i 2010 og 2009 per person i målgruppen fordelt etter hvilket år de ble bosatt (bosettingsår). For 2010 viser tabellen for eksempel at gjennomsnittlig utbetaling per person i målgruppen som ble bosatt i 2006 var 13 200 kroner, mens gjennomsnittsutbetaling for de som ble bosatt i 2010 var 18 500 kroner.

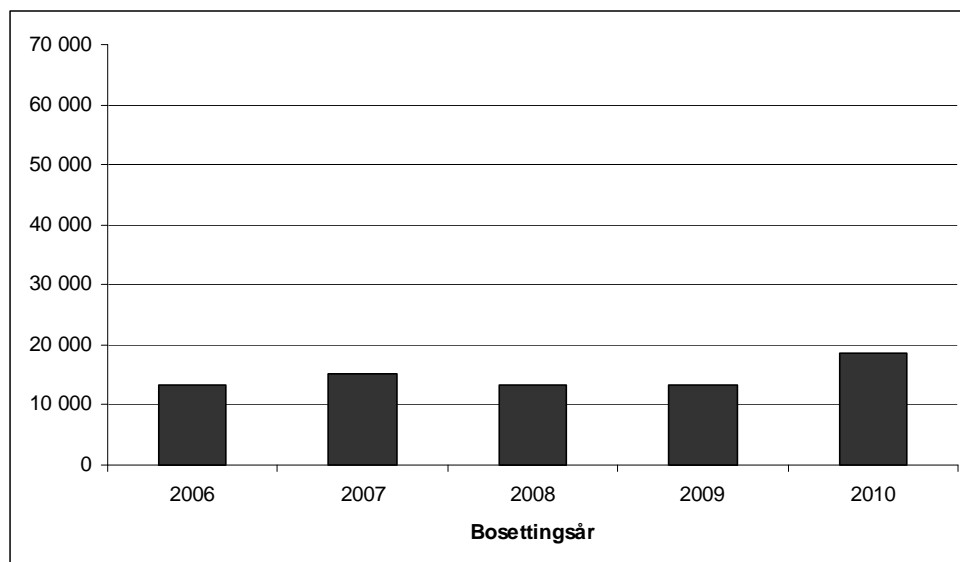
Ved å summere gjennomsnittlige utbetalinger per bosettingsårskull i 2010 for de fem årskullene får en et summert snitt på 73 600 kroner. Dette er en økning sammenlignet med de endelige 2009-tallene med 3 100 kroner per person eller 4,3 prosent.

Tabell 5.1 Gjennomsnittlig utbetalt sosialhjelp i 2009 og 2010 per person i målgruppen fordelt på bosettingsår. Kroner

Bosettingsår	Gjennomsnittlig sosialhjelpsutbetaling i 2009 per person	Gjennomsnittlig sosialhjelpsutbetaling i 2010 per person
2005	17 400	---
2006	13 400	13 200
2007	10 900	15 300
2008	13 400	13 300
2009	15 400	13 200
2010	---	18 500
Sum	70 500	73 600

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Figur 5.1 Gjennomsnittlige sosialhjelpsutbetalinger i 2010 per person i målgruppen fordelt etter bosettingsår. Kroner

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Figur 5.1 viser at sosialhjelpsutbetalingen i 2010 per person i målgruppen var høyest for bosettingskullet 2010. Dette er personer med kortest botid (mindre enn et år), og mange av disse har ennå ikke startet i introduksjonsprogram. Bosettingskull 2008 og 2009 har lavere sosialhjelp, her vil vi

finne mange i introduksjonsprogram. Sosialhjelpsutgiftene for de to siste årskullene vil delvis være påvirket av at en del av de som er ferdige med introduksjonsprogram ikke er økonomisk selvhjulpne.

5.4 Resultat av introduksjonsstønadundersøkelsen

Tabell 5.2 viser gjennomsnittlig utbetalt introduksjonsstønad i 2009 og 2010 fordelt på bosettingsår. Summerte gjennomsnittlige utgifter i 2010 til femårskullet var på 156 700 kroner. Dette er en økning med 15 800 kroner eller 11,2 prosent fra 2009.

Tabell 5.2 Gjennomsnittlig utbetalt introduksjonsstønad i 2009 og 2010 per person i målgruppen fordelt på bosettingsår. Kroner

Bosettingsår	Gjennomsnittlig introduksjonsstønad i 2009 per person	Gjennomsnittlig introduksjonsstønad i 2010 per person
2005	3 200	---
2006	15 500	4 100
2007	44 900	18 100
2008	56 200	46 000
2009	21 100	66 200
2010	---	22 300
Sum	140 900	156 700

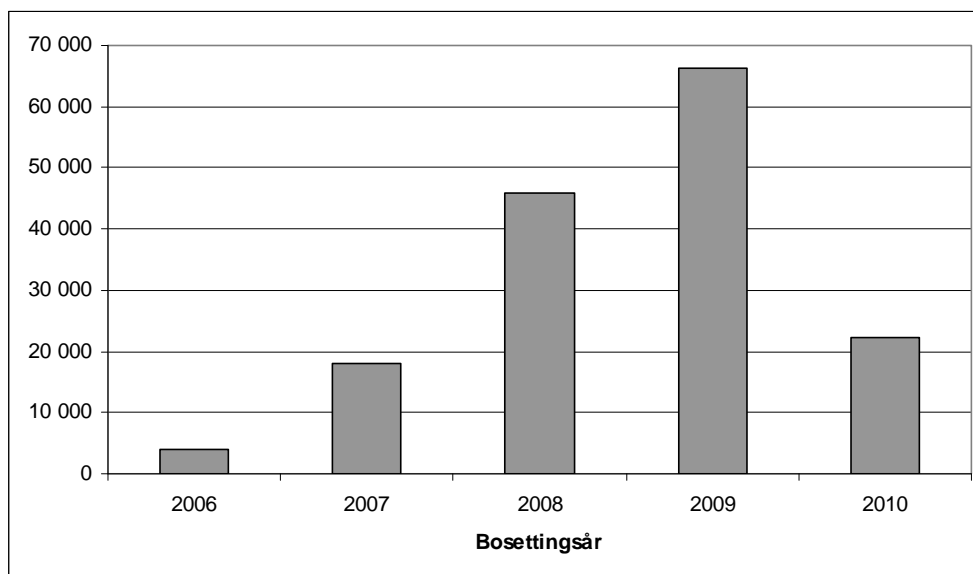
Kilde: Introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere, Statistisk sentralbyrå

En del av økningen i gjennomsnittsutgiften per flyktning skyldes den årlige oppjusteringen i satsene for introduksjonsstønad. 1. mai 2010 økte grunnbeløpet i Folketrygden med 3,8 prosent. Dette innebærer en også økning i satsen for introduksjonsstønaden med 3,8 prosent på årsbasis fra 2009 til 2010.

I og med at vi beregner utgifter per person i målgruppen og ikke per deltakere vil en økning i andelen av personer i målgruppen som deltar i introduksjonsprogram i seg selv føre til en økning i gjennomsnittlige utgifter per person. Dette er tilfelle i årets kartlegging. Andelen deltakere i introduksjonsprogram av målgruppen totalt var større i 2010 (37,4 prosent) enn i 2009 (33,9 prosent). De nyankomne flyktningenes alder og kjønn og tidspunkt på året for bosetting vil ha betydning for hvor stor andel av målgruppen som er deltakere i introduksjonsprogram. En del av flyktningene som blir bosatt sent på året vil ikke starte i introduksjonsprogram før året etter.

Figur 5.2 Gjennomsnittlig introduksjonsstønad i 2010 per person i målgruppen fordelt etter bosettingsår. Kroner

Kilde: Introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere, Statistisk sentralbyrå

Som det fremgår av Figur 5.2 var utbetaling av introduksjonsstønad i 2010 høyest for de som ble bosatte i 2008 og 2009. Dette skyldes at det hovedsakelig er blant disse vi finner deltakere i introduksjonsprogrammet. Mange av de som ble bosatte i 2010 hadde ikke rukket å starte i introduksjonsprogram, og var i etableringsfasen. Av ulike årsaker (permisjon, utvidet program og sykdom) kan tiden for introduksjonsprogrammet strekke seg utover to år. Det er derfor noen som var bosatte i 2006 og 2007 fortsatt mottok introduksjonsstønad i 2010.

5.5 Sammenheng mellom utbetalt sosialhjelp og introduksjonsstønad

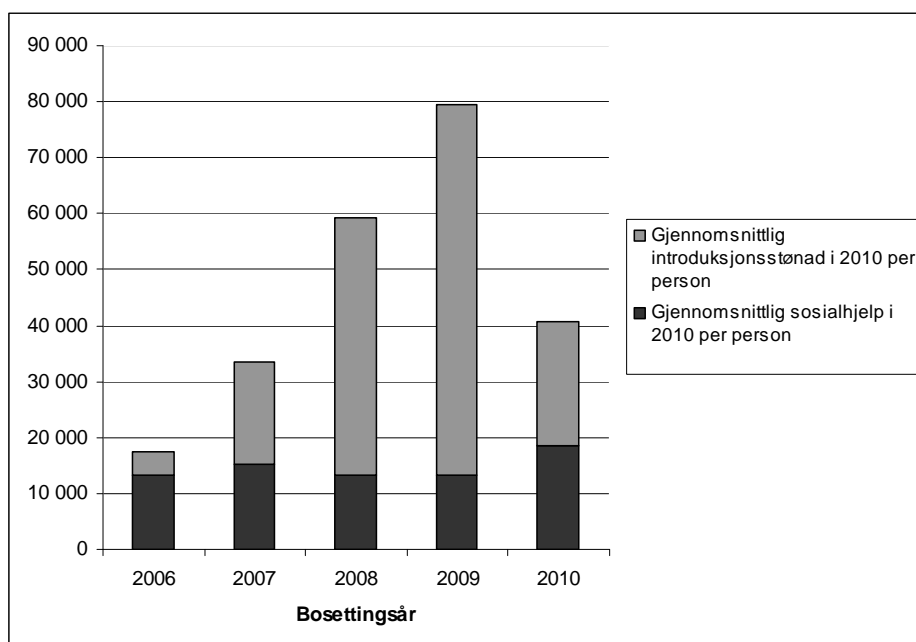
Tabell 5.3 og Figur 5.3 viser samlet utbetaling av introduksjonsstønad og sosialhjelp i 2010. Samlet utbetaling per person i målgruppen er høyest for de med kort botid, men på grunn av at 2010 er bosettingsåret er utbetalt stønad lavere for dette året. I henhold til introduksjonsloven har nyankomne rett til introduksjonsprogram innen 3 måneder. Økonomisk stønad i etableringsfasen utbetales som sosialhjelp, og det forklarer delvis hvorfor utgifter til sosialhjelp er høyere og utgifter til introduksjonsstønad er tilsvarende lavere for 2010-kullet.

Tabell 5.3 Gjennomsnittlig utbetalt sosialhjelp og introduksjonsstønad i 2010 per person i målgruppen fordelt på bosettingsår. Kroner

Bosettingsår	Gjennomsnittlig sosialhjelp i 2010 per person	Gjennomsnittlig introduksjonsstønad i 2010 per person	I alt
2006	13 200	4 100	17 300
2007	15 300	18 100	33 400
2008	13 300	46 000	59 300
2009	13 200	66 200	79 400
2010	18 500	22 300	40 800
Sum	73 600	156 700	230 300

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk og introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere, Statistisk sentralbyrå

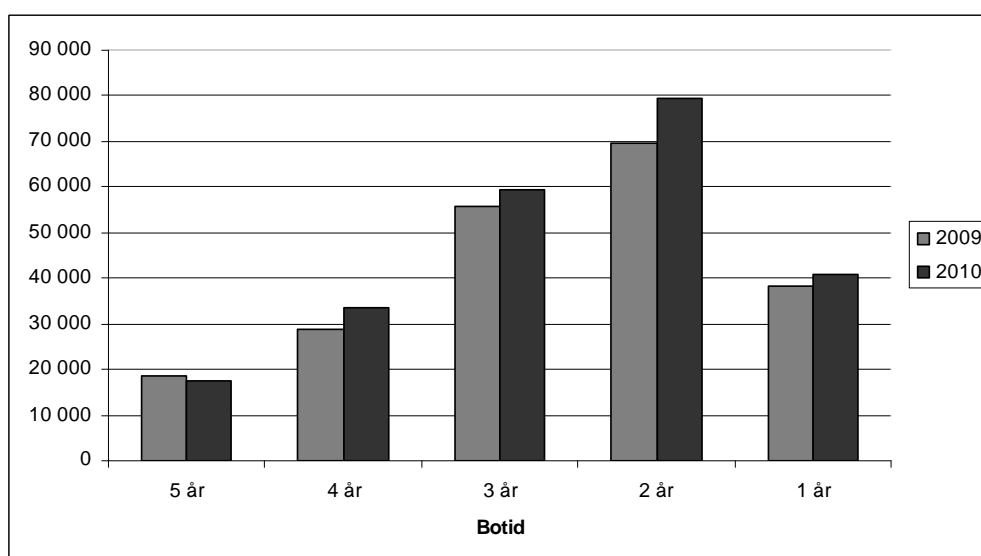
Figur 5.3 Gjennomsnittlige sosialhjelpsutbetalinger og introduksjonsstønad i 2010 per person i målgruppen fordelt etter bosettingsår. Kroner

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk og introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere, Statistisk sentralbyrå

Figur 5.4 viser samlet utbetaling til sosialhjelp og introduksjonsstøtte per person i målgruppen i 2010 og 2009 fordelt etter botid. Søylene for 1 år gjelder de som er bosatte det siste året, det vil si i 2010 for 2010 (svart) og i 2009 for 2009 (grå). Figuren viser at det er små forskjeller de to årene i samlet utbetaling. For de fire første årene var det noe høyere utbetalinger i 2010 enn i 2009. For de som har vært bosatt i fem år var det noe høyere utbetalinger i 2009 enn i 2010, men forskjellene er svært små. Samlet utbetaling til sosialhjelp og introduksjonsstøtte for 5-årskullet har økt det siste året; fra 211 400 kroner i 2009 til 230 300 kroner i 2010.

Figur 5.4 Samlet sosial- og introduksjonsstønad per person i målgruppa i 2010 og 2009 etter botid. Kroner

Kilde: Sosialhjelpsstatistikk og introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere, Statistisk sentralbyrå

6 Kartlegging av kommunenes utgifter til integreringstiltak og administrasjon av disse

6.1 Metode

For å kartlegge kommunenes utgifter til integreringstiltak og administrasjon av disse er det gjennomført en spørreskjemaundersøkelse. Dette blir gjort fordi det per i dag ikke er mulig å hente ut disse opplysningene direkte fra allerede eksisterende kommunerapportering. Spørreskjemaet som er brukt (vedlegg) er utarbeidet av Beregningsutvalget. I spørreskjemaet ble kommunene bedt om å anslå hvor stor del av kommunens samlede kapasitet innenfor de ulike tjenesteområdene som i 2010 ble brukt på flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag bosatt 1.1.2006- 31.12.2010.

6.2 Utvalg av kommuner

Følgende 23 kommuner deltok i de to spørreskjemaundersøkelsene for 2010 (nye kommuner er understreket):

Sarpsborg, Skedsmo, Oslo, Hamar, Lillehammer, Lier, Sandefjord, Larvik, Kragerø, Arendal, Kristiansand, Sandnes, Bergen, Askøy, Flora, Ålesund, Trondheim, Levanger, Bodø, Harstad, Tromsø, Lenvik og Sør-Varanger.

6.3 Avgrensning av utgiftsområder

Områdene som omfattes av denne spørreskjemaundersøkelsen er:

- sosialkontortjenester
  - administrering av introduksjonsprogram
  - innvanderer-/flyktningkontortjenester
  - sysselsettingstiltak, yrkeskvalifisering og arbeidstrening
  - bolig-/boligadministrasjonstjenester
  - støttekontakt, aktivisering og pleie og omsorg i hjemmet
  - barne- og ungdomsvernet
  - ekstratiltak i grunnskolen
  - kultur- og ungdomstiltak
  - barnehager
  - felleskostnader
- Kartleggingen omfatter også utgifter til barn født etter bosetting, selv om disse ikke utløser integreringstilskudd.
  - For 2010 omfatter kartleggingen for første gang utgifter til administrasjon av kvalifiseringsprogrammet og utbetalt kvalifiseringsstønad.
  - Alle statstilskudd på de forskjellige områdene føres som inntekt, bortsett fra integreringstilskuddet, slik at utgiftene som fremkommer i rapporten er kommunenes nettoutgifter.

6.4 Gjennomføring av undersøkelsen

I hver enkelt kommune blir det oppnevnt en kontaktperson, som har som oppgave å koordinere arbeidet med innhenting av opplysninger fra de ulike etater.

Beregningsutvalget inviterer hvert år utvalgskommunene til et to dagers introduksjonsseminar i desember. Kommunene som deltok for første gang i årets kartlegging, fikk tilbud om også å sende en person med ansvar for de sektorene som har de største utgiftene til målgruppa, som skole eller bolig- og sosialtjenesten. På seminaret ble deltakerne orientert om bakgrunnen for utvalgets arbeid og opplegget for gjennomføring av de ulike delundersøkelsene.

I løpet av siste halvdel av februar og første halvdel av mars 2011, var medlemmer av Beregningsutvalget og sekretariatet på besøk i utvalgskommunene, i forbindelse med arbeidet med å fylle ut skjemaene. Det ble avholdt møter med representanter for de ulike kommunale etater/kontorer som framskaffet grunnlagsdata. I de fleste tilfeller var det også oppklarende kontakt med kommunene etter at de hadde sendt inn de ferdig utfylte skjemaene.

6.5 Vurdering av kvaliteten på datamaterialet

Skjemaet som brukes ved kartleggingen, er både omfattende og relativt komplisert, men etter Beregningsutvalgets mening har det en utforming som åpner for føring av alle relevante driftsutgifter og inntekter som kommunene måtte ha hatt på de ulike tjenesteområdene som blir kartlagt, uavhengig av hvordan tjenestene er organisert og regnskapsført i kommunene.

Utvalget sikrer kvaliteten på de innrapporterte tallene gjennom en rekke tiltak. Hvert års kartlegging starter med det nevnte introduksjonsseminaret, der en går grundig gjennom skjemaene og problemstillinger. Kvaliteten sikres ytterligere ved at Beregningsutvalget gjennomfører kommunebesøk. Foreløpig utfylte skjema blir gjennomgått under besøket, og uklarheter og spørsmål fra kommunene blir tatt opp. Etter gjennomgang av innsendte skjema i utvalgsmøter blir kommunene kontaktet dersom noe er uklart.

Utvalget finner grunn til å peke på følgende momenter som er av betydning for vurderingen av materialet:

1. Utgiftene til bosettings- og integreringsarbeidet for personene i målgruppen er på de fleste områder ikke utskilt på egne funksjoner og arter i kommuneregnskapet. Tilsvarende er ressursinnsatsen eller bruk av tid på målgruppen i begrenset grad registret/regnskapsført i kommunene. Noen kommuner har likevel oversikt over faktisk ressursbruk, mens det i andre kommuner på noen områder må brukes skjønn for å avgjøre hvilke utgifter som skal tilskrives arbeidet med integrering og bosetting av personer i målgruppen. Kommunene legger ulike forutsetninger til grunn ved den vurderingen som da må gjøres. Dette vil føre til at enkelte kommuner vil kunne ha undervurdert tidsbruken og utgiftene knyttet til vår målgruppe, mens det motsatte vil kunne være tilfelle i andre kommuner.

2. I enkelte av kommunene er det noe usikkerhet knyttet til antall personer som inngår i målgruppen. Beregningsutvalgets målgruppe er begrenset til flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag bosatt i Norge i perioden fra 1.1.2006 til 31.12.2010. Dette innebærer at kommunene først må skille mellom flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag og øvrige innvandrere, dernest mellom flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag som er bosatt før og etter 1.1.2006 (jf. figur på side 6). Det foreligger vanligvis lite informasjon om brukernes oppholdsstatus og bosettingsår ved de ulike kommunale etater. Problemet er erfaringsmessig mindre i de kommunale virksomheter hvor det er vanlig praksis å trekke et slikt skille (f.eks. flyktning /innvandrerkontor), men kan være større i de virksomheter hvor det finnes få gode

grunner til å skille flyktninger/personer med opphold på humanitært grunnlag bosatt i perioden fra 1.1.2006 til 31.12.2010 fra andre brukere.

3. Personer i målgruppen kan ha flyttet til eller fra utvalgskommunene i løpet av 2010. Dette gjør at det for noen kommuner ikke vil være samsvar mellom antall bosatte per 31.12.2010 og antallet som i løpet av året har vært omfattet av den tjenesteproduksjonen som utgiftskartlegges. I beregningen av gjennomsnittsutgifter per person er antall bosatte i målgruppen per 31.12.2010 korrigeret for nettoflyttinger mellom kommunene i løpet av 2010. Det er forutsatt at gjennomsnittlig botid i utvalgskommunen var seks måneder for de som flyttet.

4. Målgruppetallene som rapporteres til Beregningsutvalget i administrasjonsskjemaet blir kontrollert mot tall fra IMDi. IMDis oversikt over målgruppetallet i utvalgskommunene er basert på registreringer i DUF over personer som utløser tilskudd. I de tilfellene hvor avstand mellom kommunens og IMDis tall har vært stor har IMDi kontaktet kommunen. For kartleggingen 2010 er kommunenes tall brukt som grunnlag for beregning, med unntak for Oslo, hvis målgruppetall ble justert etter IMDis tall per 31.12.2010.

5. Det er noe usikkerhet knyttet til avgrensning av målgruppen og avgrensning av utgifter knyttet til målgruppen. Det er rimelig å anta at gjennomsnittlig utgiftsnivå vil være ulikt for de ulike bosettingskullene. Dersom dette er riktig, vil resultatet av denne undersøkelsen være påvirket av fordelingen av antall personer på de enkelte årskull (i motsetning til sosialhjelpsundersøkelsen, jf kapittel 3). Beregningsutvalget legger til grunn at utgiftene er størst for personer som ble bosatt de siste årene.

6. I 2004 ble det innført en generell merverdiavgiftskompensasjonsordning for kommunesektoren. Konsekvensene er at kommunenes utgifter fra og med 2004 er ført netto (eks. mva.) i motsetning til tidligere hvor utgiftene er ført brutto (inkl. mva.). For å få sammenlignbare tall med tidligere års undersøkelser, trekker ikke kommunene fra momsrefusjon på driftsutgiftene i administrasjonsundersøkelsen.

6.6 Kommuneutvalgets representativitet

37,4 prosent av alle flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag bosatt i Norge i perioden fra 1.1.2006 til 31.12.2010 bodde i de 23 utvalgskommunene ved utgangen av 2010. Den tilsvarende andelen for de 21 kommunene som deltok i 2009 var på 38,8 prosent.

En sammenligning av personene i utvalget med alle flyktninger/personer med opphold på humanitært grunnlag bosatt i denne perioden viser at utvalget er rimelig representativt for hele målgruppen med hensyn til bosettingsår, alder og kjønn. I kartleggingen vil resultatene fra de store byene telle mer og dette avspeiler bosettingsmønsteret for flyktninger.

Det er vanskelig å vurdere betydningen av de forskjellene som finnes mellom målgruppen i utvalget og landet som helhet. Ut fra vårt datamateriale er det for eksempel ikke mulig å si om kommuner med mer enn 50 000 innbyggere har gjennomgående høyere eller lavere gjennomsnittsutgifter pr. medlem av målgruppen på de områdene som introduksjons- og voksenopplæringstilskuddene skal dekke enn øvrige kommuner.

6.7 Presentasjon av tallmaterialet

For å beregne gjennomsnittsutgift per person i målgruppen er utgiftene summert for alle utvalgskommunene og dividert på totalt antall personer i målgruppen som er bosatt i de samme kommunene (estimatene er avrundet til nærmeste hundre kroner i tabellen). Dette innebærer at

kommuner med mange personer i målgruppen har større betydning for resultatet enn kommuner med få flyktninger/personer med opphold på humanitært grunnlag.

For å muliggjøre sammenligning av årets resultat med tidligere kartlegginger er alle tall presentert eksklusive utgifter til kvalifiseringsprogram og kvalifiseringsstønad. Utgiftene til kvalifiseringsprogrammet er blitt skilt ut og presenteres i avnitt 6.10.

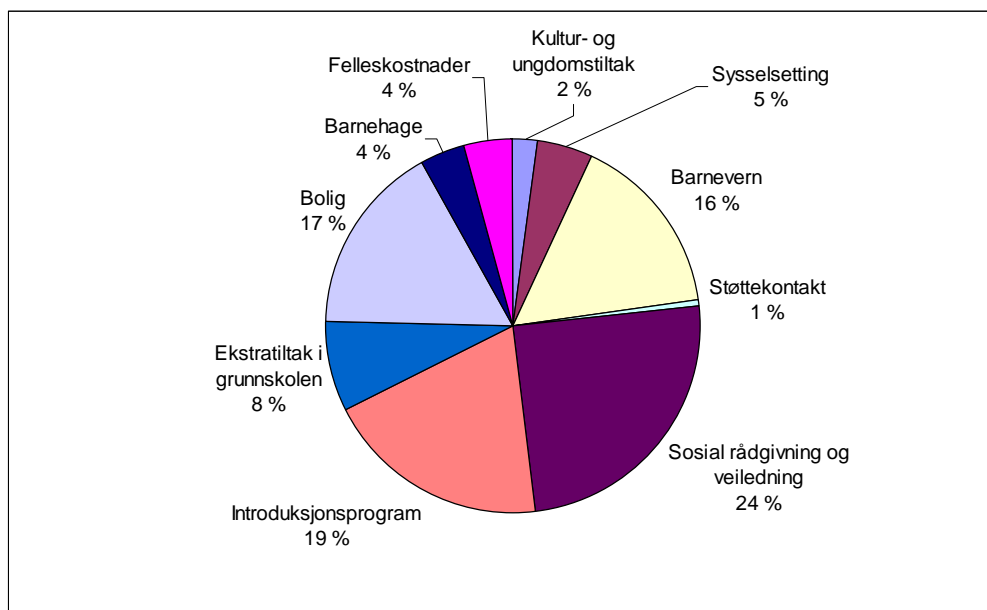
Gjennomsnittlige utgifter til integreringstiltak og administrasjon på de kartlagte tjenesteområdene i utvalgskommunene er beregnet til **80 700** kroner per person i målgruppen per år. Dette er en økning med 6,3 prosent fra 2009-kartleggingen.

For å gi et inntrykk av variasjonen mellom kommunene kan det nevnes at laveste og høyeste rapporterte utgift per person i målgruppen per år var henholdsvis 51 700 og 106 600 kroner, medianutgiften³ per person var 73 100 kroner.

6.7.1 Totalutgiftenes fordeling på ulike utgiftsområder

Figur 6.1 viser andelen av utgiftene fordelt på de ulike utgiftsområdene. De største utgiftsområdene er sosial rådgivning og veiledning, administrering av introduksjonsordningen og bolig som til sammen utgjør 60 prosent av de samlede utgiftene. Sammenlignet med året før er det lite endring i hvor mye de ulike utgiftsområdene utgjør av totale utgifter.

Figur 6.1 Prosentvis utgiftsfordeling og utgiftsområder kartlagt i administrasjonsundersøkelsen

Kilde: Administrasjonsundersøkelsen

Det er store variasjoner mellom kommunene når det gjelder andel av totalutgiften som går til de enkelte utgiftsområdene. En viktig årsak er at utgiftsføringen kan variere fra kommune til kommune. Spesielt er sosial rådgivning og veiledning vanskelig å avgrense fra andre områder. Noen kommuner har av praktiske årsaker ført mange utgiftsområder på funksjon 275 Introduksjonsordningen eller funksjon 242 Sosial rådgivning og veiledning, mens andre i større grad har fordelt utgiftene på andre funksjoner.

Siden beregnede tall er gjennomsnitt per person i målgruppen, vil utgiftsfordelingen i de største kommunene være av størst betydning for dette resultatet.

³ Medianutgiften er den utgiften som ligger i midten i en fordeling hvor utgiftene er rangert etter størrelse.

6.7.2 Gjennomgang av kartlagte tjenesteområder

Tabell 6.1 viser utgiftstall for hvert enkelt tjenesteområde som er kartlagt. Som nevnt allerede kan utgifter til samme type tiltak være regnskapsført på ulike funksjoner i kommunenes regnskaper. I tillegg kan regnskapsføringen på forskjellige tjenesteområder variere fra år til år i samme kommune. Oppsplittede data vil derfor i begrenset grad kunne brukes som grunnlag for å trekke konklusjoner om aktivitetsnivået på de enkelte funksjonsområdene. I denne sammenheng bør det nevnes at siden Beregningsutvalgets oppdrag er å kartlegge kommunenes samlede utgifter, er metodene for innsamling og kvalitetssikring av oppgavene utformet med dette for øye og ikke for å gi sammenliknbare fordelinger etter aktivitetsområde.

Tabell 6.1 Gjennomsnittsverdier innen ulike utgiftsområder. Mest brukte KOSTRA -funksjoner i parentes

Utgiftsområde	Median	Gjennomsnitt	Endring i gjennomsnitt fra 2009
Sosial rådgivning og veiledning (242)	14 400	21 500	1 700
Administrasjon av introduksjonsprogram (275)	17 500	16 800	2 500
Sysselsettingstiltak (273)	4 400	4 100	1 600
Barne- og ungdomsvern (244, 251, 252)	12 100	13 600	3 500
Støttekontakt, aktivisering, hjelp i hjemmet (234)	200	600	0
Bolig-/boligadministrasjonstjenester (265)	5 100	14 600	-1 900
Ekstratiltak i grunnskolen (202 og 222)	9 300	6 600	600
Kultur- og ungdomstiltak (231, 370, 385 og 392)	1 900	1 900	-200
Barnehager (201, 211 og 221)	3 900	3 400	-700
Felleskostnader (120, 130 og 180)	3 300	3 600	-100
Alle utgiftsområder	78 000	86 700	7 000
Tilskudd til enslige mindreårige	5 900	6 000	2 200
Samlede gjennomsnittsutgifter	73 100	80 700	4 800

Kilde: Administrasjonsundersøkelsen

Til sammenligning viser tabell 6.1 medianutgiften. Medianen blir ikke påvirket av ekstreme verdier, slik gjennomsnittet blir. Forskjell mellom median og gjennomsnitt, skyldes at noen kommuner har høye eller lave utgifter, og disse kommunene trekker gjennomsnittet ned eller opp. Et eksempel er utgiftsområdet bolig-/boligadministrasjon, hvor medianen er 5 100 kroner og gjennomsnittet er 14 600 kroner. Her er det stor spredning mellom kommunene i hvor høye boligutgiftene er, og de store kommunene trekker gjennomsnittet opp.

Utgiftsområdene hvor det har vært størst endring i kroner fra 2009 til 2010 er barnevern, administrasjon av introduksjonsprogram, sosial råd og veiledning og sysselsettingstiltak. Endringer i de enkelte tjenesteområdene er kommentert nærmere i følgende avsnitt.

6.7.2.1 Sosial rådgivning og veiledning - funksjon 242

Kommunene er bedt om å anslå hvor stor del av kommunens administrasjon og tiltak innen sosialtjenester knyttet til rådgivning, veiledning og økonomisk sosialhjelp i 2010 som ble brukt på flyktninger/personer med opphold på humanitært grunnlag bosatt fra 1.1.2006 til 31.12.2010.

Dersom kommunene ikke kjenner de faktiske regnskapstallene benyttes to ulike framgangsmåter for beregning av målgruppens relative ressursbruk. Gjennom den ene framgangsmåten vurderer kommunene hvor mange årsverk ved det aktuelle kontor som benyttes til betjening av målgruppen. Deretter beregnes det hvor stor andel dette utgjør av kontorets totale antall årsverk. Metoden har vært aktuell for små kommuner og/eller kommuner med en oversiktlig organisering av tjenestene til målgruppen.

I den andre fremgangsmåten bruker kommunene opplysninger om målgruppens andel av alle klienter for å beregne kapasitetsandelen. Først har en funnet opplysninger om hvor mange klienter som finnes totalt og hvor mange av disse som tilhører målgruppen. Deretter vektet kommunene målgruppens utgifter ut fra hvor mye tid som i gjennomsnitt brukes per klient i målgruppen sett i forhold til gjennomsnittet for øvrige klienter. Utvalget har laget en veiledning for vurdering av vektingsfaktoren.

Alle de 23 kommunene hadde ført opp utgifter i denne delen av skjemaet. Netto driftsutgifter totalt til sosial rådgivning og veiledning per person i målgruppen er beregnet til 21 500 kroner i gjennomsnitt. Blant utvalgskommunene varierte utgiftene per person i målgruppen innen dette feltet fra 2 700 til 40 700 kroner. Medianutgiften var 14 400 kroner. En årsak til disse variasjonene kan være at det i enkelte kommuner utbetales ytelser direkte til målgruppen i etableringsfasen, som i andre kommuner ville vært klientført. Videre kunne utgiftene bli påvirket av at kommuner med flyktningkontor fører en del relevante utgifter under dette tjenesteområde som andre kommuner fordeler over andre tjenesteområder.

Fra 2009 har utgiftene per person økt med 1 700 kroner eller 8,8 prosent.

6.7.2.2 Introduksjonsordningen – funksjon 275

Etter at lov om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere trådte i kraft, har utvalgets kartlegging søkt å få kommunene til å skille ut de utgifter som direkte knyttet seg til tilrettelegging og gjennomføring av introduksjonsordningen. Alle kommunene i utvalget oppgav å ha hatt slike utgifter.

Netto driftsutgifter totalt til administrasjon av introduksjonsprogram per person i målgruppen er beregnet til 16 800 kroner i gjennomsnitt. Utgiften per person i målgruppen varierte blant kommunene fra 5 700 til 36 900 kroner, og medianutgiften var 17 500 kroner.

Administrasjon av introduksjonsordningen er som nevnt et av de tjenesteområder der utgiftene per person har økt mest, med 2 500 kroner eller 17,8 prosent fra 2009. Mesteparten av økningen er ikke reell men har organisatoriske forklaringer. Tromsø kommune har ikke fordelt utgiftene på alle ulike tjenesteområder men har ført mesteparten i denne delen av spørreskjemaet. Holder vi Tromsø utenfor er økningen fra 2009 på 500 kroner per person eller 3,7 prosent.

6.7.2.3 Sysselsettingstiltak, yrkeskvalifisering og arbeidstrening - i hovedsak funksjon 273

Kommunene ble spurt om flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag deltok på sysselsettingstiltak, yrkeskvalifisering og/eller arbeidstrening i 2010. Dersom personer fra målgruppen hadde deltatt på slike tiltak, ble kommunen bedt om å spesifisere tiltakene. 16 av de 23 kommunene oppgav å ha hatt nettoutgifter til sysselsettingstiltak, yrkeskvalifisering og/eller arbeidstrening til personer i målgruppen.

Gjennomsnittsutgiften for kommunene er beregnet til 4 100 kroner per person i målgruppen. Det er en økning fra 2009 med 65 prosent. Økningen skyldes blant annet at flere kommuner enn tidligere har ført utgifter på dette området. Blant kommunene som har rapportert utgifter innen dette feltet varierte utgift per person i målgruppen fra 1 100 til 17 200 kroner og medianutgiften var 4 400 kroner.

6.7.2.4 Barne- og ungdomsverntjenester - hovedsaklig funksjonene 244, 251 og 252

Kommunene ble bedt om å anslå målgruppens andel av administrasjon og tiltak innenfor barne- og ungdomsvernet og klientoverføringer innenfor barnevernet. Alle kommuner trekker *statlig barnevernsrefusjon* fra i utgiftsberegningen.

Netto driftsutgifter per person i målgruppen til administrasjon og tiltak innenfor barne- og ungdomsvernet er beregnet til 13 600 kroner i gjennomsnitt. Størrelsen på utgiftene varierer fra 2 200 til 24 200 kroner per person i målgruppen. Medianutgiften var 12 100 kroner per person.

Fra 2009 har utgiftene per person økt med 35,3 prosent eller 3 600 kroner. Økningen kan forklares av en rekordhøy bosetting av enslige mindreårige i 2009 og 2010. Mange enslige mindreårige ble bosatt sent i 2009 hvorpå utgiftene knyttet til dem trolig ble høyere i 2010 enn i 2009. Bosettingen av enslige mindreårige i Beregningsutvalgets utvalgskommuner har økt med 97 personer eller 16,8 prosent fra 2009 til 2010. Økningen fra 2008 til 2009 var 212 personer eller 58,1 prosent.

Før 2009 var det lagt opp til at *tilskuddet til enslige mindreårige* kunne trekkes fra i barnevernsutgiftene i spørreskjemaet. Fra og med 2009-kartleggingen ble dette tilskuddet ført i egen skjemadel, men kommer til fratrukk i de totale utgiftene. I 2010 utgjorde tilskuddet til enslige mindreårige 6 000 kroner per person i målgruppen. Sammenlignet med 2009 har tilskuddet økt med 2 200 kroner per person i målgruppen eller 58,9 prosent. Dette må sees i sammenheng med de økte utgiftene til barnevern.

6.7.2.5 Støttekontakt, aktivisering og pleie og omsorg i hjemmet - hovedsakelig funksjon 234

Kommunene er bedt om å anslå målgruppens andel av administrasjon og tiltak til støttekontakt. 14 av de 23 kommunene i utvalget førte opp nettoutgifter i denne del av skjemaet.

Netto driftsutgifter per person i målgruppen til administrasjon og tiltak til støttekontakt er beregnet til 560 kroner i gjennomsnitt. Blant kommunene som har rapportert utgifter innen dette feltet varierte utgiftene per person i målgruppen fra 40 til 8 600 kroner og medianutgiften var 240 kroner.

6.7.2.6 Boliger og boligadministrasjon - funksjon 265

Kommunene ble spurt om de i 2010 leide ut boliger til flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag. I de tilfeller svaret var ja, ble kommunene bedt om å oppgi hvor mange kommunalt eide boliger som ble leid ut til målgruppen, og hvor mange boliger kommunen framleide til målgruppen per 31.12.2010. Kommunene ble også spurt om å anslå hvor stor andel av kommunens boligadministrasjon som ble brukt på målgruppen i 2010.

I beregningen av kommunenes nettoutgifter i forbindelse med utleie av kommunalt eide boliger inngår rentetap på investert kapital (kalkulatorisk rente). Den kalkulatoriske renten er satt til 4 prosent av eiendomsmassens antatte markedsverdi ved utgangen av året. I beregningen er det videre tatt hensyn til om noen kommunalt eide boliger kun har vært disponert av målgruppen deler av året.

Variasjonene i utgift per person i målgruppen mellom kommunene i forbindelse med boligutleie og boligadministrasjon er store. Utgiftsnivået beror i første hånd på markedsverdien, andelen av målgruppen som bor i kommunale boliger og hvorvidt kommunen har kostnadsdekkende leie. Kommunenes regnskapspraksis og metoder for å beregne utgiftene vil ha betydning også innenfor dette tjenestområdet.

Gjennomsnittsutgiften i utvalgskommunene er beregnet til 14 600 kroner per person i målgruppen. En kommune rapporterte ikke noe på dette området. Størrelsen på beløpene for de kommunene som har rapportert utgiften, varierer fra 130 til 34 200 kroner per person i målgruppen, og medianutgiften var 5 100 kroner.

I forhold til i 2009, har boligutgiftene gått ned med 11,8 prosent eller 2 000 kroner per person i målgruppa. Nedgangen skyldes delvis at Oslo har gjort nye vurderinger, hvilket ga nedjusterte utgifter per bolig samt at boligutgiftene i Sandnes kommune viser en nedgang som følge av ekstraordinære utgifter i 2009.

6.7.2.7 Ekstratiltak i grunnskolen - funksjonene 202 og 222

Kommunene er spurt om de hadde hatt ekstra timetildeling/utgifter til målgruppen utover de ordinære timene til særskilt norsk og morsmål, som det tidligere ble utbetalt øremerket statstilskudd for. Høsten 2006 ble det ikke utbetalt øremerket statstilskudd til kommunene, og fra 1.1.2007 ble det øremerkede tilskuddet innlemmet i kommunenes rammetilskudd. Utgiftene som er tatt med gjelder spesielle

ekstratiltak som nødvendige støttetimer i spesielle fag, leksehjelp, spesielle innføringsklasser eller faglige/sosiale tiltak som kan tilskrives elevenes flyktningbakgrunn.

Kommunenes gjennomsnittlige utgifter per person i målgruppen til ekstratiltak i grunnskolen er beregnet til 6 600 kroner. En kommune rapporterte ikke noe på dette området. Størrelsen på beløpene for de kommunene som har rapportert utgiften varierer per person i målgruppen fra 1 900 til 21 500 kroner, og medianutgiften var 9 300 kroner.

6.7.2.8 Kultur- og ungdomstiltak - funksjonene 231, 370, 385 og 392

Kommunene er spurt om de i løpet av 2010 hadde utgifter til kultur- og ungdomstiltak som var spesielt rettet mot innvandrere. For hvert av tiltakene er kommunene bedt om å gi en kort beskrivelse av tiltaket og i hvilken grad tiltaket gjaldt personer i målgruppen. To kommuner hadde ingen utgifter på dette område.

Kommunenes gjennomsnittlige utgifter til kultur- og ungdomstiltak er beregnet til 1 900 kroner per person i målgruppen. Blant kommunene som har rapportert utgifter innen dette feltet varierte utgift per person i målgruppen fra 170 til 4 300 kroner, og medianutgiften var 1 900 kroner.

6.7.2.9 Barnehager og ekstrahjelp i barnehager - funksjonene 201, 211 og 221

Kommunene ble spurt om utgifter tilknyttet barn av personer i målgruppen bosatt i perioden fra 1.1.2006 til 31.12.2010 til barnehage og ekstrahjelp i barnehage. Det ble spurt om gjennomsnittsutgifter per barnehageplass som ble disponert av barn av personer i målgruppen bosatt i perioden fra 1.1.2006 til 31.12.2010. En kommune har ikke oppgitt utgifter til barnehager.

Gjennomsnittlig utgift til barnehager og ekstrahjelp i barnehager er beregnet til 3 400 kroner per person i målgruppen, en nedgang på 740 kroner per person siden 2009. Blant utvalgskommunene varierte utgiftene per person i målgruppen innen dette feltet fra 600 til 12 700 kroner, og medianutgiften var 3 900 kroner.

6.7.2.10 Felleskostnader /inntekter - funksjonene 120, 130 og 180

I henhold til KOSTRA skal felleskostnader/- inntekter i størst mulig grad være fordelt på tjenestefunksjonene. Kommunene ble spurt om de hadde kostnader/inntekter innen de ulike tjenesteområder som ikke var ført opp under andre KOSTRA-funksjoner. Kommunene fylte her ut driftskostnader/inntekter som er felles i den forstand at de samme varer og tjenester benyttes av flere etater/kontorer i kommunene. Typiske varer og tjenester som kommunene rapporterte var for eksempel telefon, it-tjenester, porto og husleie i felles kommunale bygg.

For hver av kostnadsområdene ble kommunen bedt om en kort beskrivelse av hvilke varer og tjenester kostnadene/inntektene er tilknyttet og hvordan utgiftene tilknyttet målgruppen er beregnet. Alle utvalgskommunene unntatt en, oppga utgifter i denne skjemadelen.

Gjennomsnittlig felleskostnad per person i målgruppen er beregnet til 3 600 kroner. Blant utvalgskommunene varierte utgiftene per person i målgruppen innen dette feltet fra 520 til 8 100 kroner, og medianutgiften var 3 300 kroner.

6.8 Utgiftsutviklingen

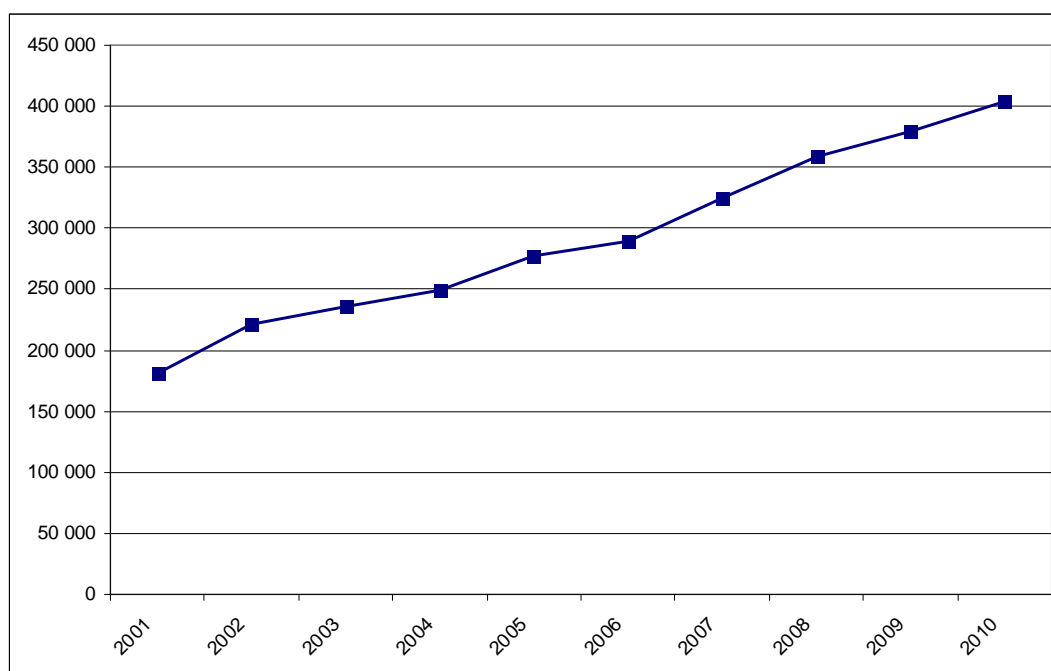
Beregnete utgifter på de kartlagte områdene var i 2010 på **80 700 kroner** per person i målgruppen. For å finne utgiften per flyktning over femårsperioden blir beløpet multiplisert med fem. Dette utgjør **403 400 kroner** for fem årskull. Fra 2009 til 2010 har det vært en økning i de kartlagte utgiftene på **6,3 prosent**. Til sammenlikning har kommunal deflator, i følge rapport fra Teknisk beregningsutvalg (TBU) 15.4.2011, økt med 3,4 prosent fra 2009 til 2010.

Utvalgskommunenes totale utgifter til målgruppen har økt fra 825,7 millioner kroner i 2009 til 914,2 millioner kroner i 2010, en økning på 10,7 prosent. Totalt antall personer i målgruppen i utvalgskommunene rapportert i administrasjonsundersøkelsen har økt fra 10 879 personer i 2009 til 11 332 personer i 2010, en økning på 4,2 prosent.

En forklaring til økningen i utgifter per person er økt bosetting av enslige voksne og enslige mindreårige. Antallet enslige mindreårige har gått opp med 97 personer eller 16,8 prosent fra 2009. Bosettingen av enslige mindreårige var, som tidligere nevnt, rekordhøy i 2010 og i 2009 og dette har påvirket den totale utgiftsøkningen. Mange enslige mindreårige som ble bosatt i 2009 ble bosatt sent på året. Utgiftene knyttet til disse vil derfor fremkomme i 2010.

Med en økt andel enslige voksne i målgruppen blir det en økt andel deltakere i introduksjonsprogram.

Figur 6.2 Beregnede utgifter for fem årskull til integreringstiltak og administrasjon 2001 – 2010

Kilde: Administrasjonsundersøkelsen

Figur 6.2 viser beregnede utgifter til integreringstiltak og administrasjon i perioden 2001-2010. Beregnede utgifter i 2009 var 75 900 kroner per person i målgruppen, tilsvarende 374 500 kroner for fem årskull, og for 2008 var beløpene henholdsvis 71 800 og 324 400 kroner for fem årskull.

6.9 Sammenheng mellom administrasjons- og sosialhjelpsundersøkelsen

Tabell 6.2 viser kombinasjonen av de kartlagte utgiftsnivåene i sosialhjelpsundersøkelsen, administrasjonsundersøkelsen og introduksjonsstønadundersøkelsen. Indeks 100 er lik gjennomsnittet for kommunene i utvalget. Ved hjelp av tabellen får man fram variasjon mellom kommunen.

Det kan være flere årsaker til forskjeller mellom kommunene. Skillet mellom utgifter til sosialhjelp og utgifter under administrasjonsundersøkelsen representerer ikke nødvendigvis reelle forskjeller i tjenestetilbudet. Variasjoner kan forklares med blant annet ulik organisering og regnskapsføring. For eksempel vil utgifter til boligtenester komme med i administrasjonsundersøkelsen dersom kommunen ikke dekker husleieutgifter gjennom utbetaling av sosialhjelp, men gjennom en subsidiering av husleien. Ved en eventuell dekning av husleie som sosialhjelp vil kostnadene komme med i

sosialhjelpsundersøkelsen. Resultatene fra undersøkelsene er derfor ikke nødvendigvis sammenlignbare kommunene imellom.

Tabell 6.2 Utgifter per person i målgruppen til sosialhjelp, introduksjonsstønad, integreringstiltak og administrasjon av disse, 2010. Indeks 100 er lik gjennomsnittet for kommunene i utvalget.

<i>Kommune</i>	<i>Sosialhjelp</i>	<i>Introduksjonsstønad</i>	<i>Administrasjon</i>	<i>Totalt</i>
0105 Sarpsborg	131	108	72	88
0231 Skedsmo	270	87	67	95
0301 Oslo	90	78	117	104
0403 Hamar	160	94	98	104
0501 Lillehammer	119	100	108	107
0626 Lier	108	114	73	87
0706 Sandefjord	98	86	76	81
0709 Larvik	76	99	102	98
0815 Kragerø	150	90	90	97
0906 Arendal	105	108	71	85
1001 Kristiansand	139	108	65	84
1102 Sandnes	122	102	85	93
1201 Bergen	69	119	96	99
1247 Askøy	58	118	129	118
1401 Flora	72	138	65	84
1504 Ålesund	58	93	110	100
1601 Trondheim	69	96	132	116
1719 Levanger	28	123	121	111
1804 Bodø	124	117	64	84
1901 Harstad	70	109	74	82
1902 Tromsø	169	133	120	129
1931 Lenvik	99	114	91	97
2030 Sør-Varanger	20	101	115	101
Utvalgskommunene	100	100	100	100

Kilde: Administrasjonsundersøkelsen, sosialhjelpsundersøkelsen og introduksjonsstønadsundersøkelsen

En annen forklaring til variasjoner kan være størrelsen på de ulike årskullene. Som vist i kapittel 5 er utgifter til sosialhjelp høyest for de som har blitt bosatte det siste året og utbetalinger av introduksjonsstønad er høyere til de personer med en botid på to og tre år ettersom flere av disse enn i andre årskull er i introduksjonsprogram.

I tillegg kan sammensetningen av målgruppen innenfor de ulike årskullene påvirke utgiftsbildet i kommunene. Hvorvidt kommunene for eksempel har bosatt familier eller enslige, barn eller voksne kan påvirke utgiftsbildet.

Vi minner også om at dette baserer seg på foreløpige KOSTRA-tall for sosialhjelp og introduksjonsstønad.

6.10 Utgifter til kvalifiseringsprogram

Kvalifiseringsprogrammet (KVP) ble startet 1. november 2007 og ble innfaset i kommunene i løpet av 2008 og 2009. Kvalifiseringsprogrammet er landsdekkende fra 1. januar 2010.

I KOSTRA-publiseringsen 15. mars forelå ikke tall for utbetalt kvalifiseringsstønad og det er foreløpig ikke planlagt publisering i løpet av 2011. Beregningsutvalget har derfor brukt opplysninger fra skjemaet for administrasjonsundersøkelsen om utbetalt stønad til målgruppen for å beregne utgifter per person i målgruppen. Kommunene er spurt om de har kvalifiseringsprogram som dekker målgruppen,

hvilke tiltak dette gjelder og regnskapstall for disse. I tillegg har kommunene rapportert utbetalt kvalifiseringsstønad.

I årets kartlegging har 17 kommuner rapportert driftsutgifter og driftsinntekter til kvalifiseringsprogrammet. Sammen med utbetalt kvalifiseringsstønad blir netto driftsutgift per person i målgruppen på 1 500 kroner hvilket gir en utgift per flyktning over femårsperioden på 7 700 kroner.

7 Forholdet mellom beregnede utgifter til målgruppen og integreringstilskuddet i 2010

Kommunenes gjennomsnittsutgifter til målgruppen var ifølge 2010-kartleggingen på **660 000 kroner**, eksklusive utgifter til kvalifiseringsprogram. Dette er en økning på 43 600 kroner eller 7,1 prosent sammenlignet med fjoråret (616 300 kroner). Gjennomsnittsutgifter til målgruppen består av utbetalt sosialhjelp (73 600), utbetalt introduksjonsstønadsundersøkelsen (156 700), utgifter til administrasjon (403 400) samt helseutgifter (26 300).

Uten helseutgifter på 26 300 kroner viser tallmaterialet fra administrasjonsundersøkelsen og sosialhjelps- og introduksjonsstønadsundersøkelsen utgifter per flyktning over femårsperioden på 633 600 kroner.

I årets kartlegging har vi også beregnet utgifter til kvalifiseringsprogram til 7 700 kroner per flyktning over femårsperioden. Utgiftene er beregnet ut fra opplysninger innhentet gjennom administrasjonsundersøkelsen og inkluderer både utbetalt kvalifiseringsstønadsundersøkelsen og administrasjon av programmet. Samlede utgifter per flyktning over femårsperioden inkludert utgifter til kvalifiseringsprogram var på **667 600 kroner**. Dette danner til sammen grunnlaget for integreringstilskuddet (se kapittel 3 for kartleggingsmetode).

Tabell 7.1 er en sammenstilling av resultatene av Beregningsutvalgets undersøkelser 2010 og 2009, og viser utgifter per person i målgruppen over femårsperioden samt prosentvis endring fra 2009.

Tabell 7.1 Resultat av Beregningsutvalgets kartlegging 2010 og 2009. Kroner

	2010	2009	Endring fra 2009
Administrasjonsundersøkelsen (ekskl. utgifter til kvalifiseringsprogram)	403 400	379 500	6,3 %
Sosialhjelpsundersøkelsen	73 600	70 500	4,3 %
Introduksjonsstønadsundersøkelsen	156 700	140 900	11,2 %
Samlede utgifter	633 600	590 900	7,2 %
Utgifter til helsetjenester	26 300	25 500	3,4 %
Samlede utgifter inkl. utgifter til helsetjenester	660 000	616 300	7,1 %
Utgifter til kvalifiseringsprogram inkl. kvalifiseringsstønadsundersøkelsen	7 700 -	-	
Samlede utgifter inkl. kvalifiseringsprogram	667 600 -	-	

Bortsett fra helseutgifter er det kun for utvalgskommunene vi har en komplett kartlegging av utgiftene til målgruppen (sosialhjelp, introduksjonsstønadsundersøkelsen og administrasjon), og det er derfor nyttig å sammenligne utvalgskommunenes utgifter med gjennomsnittsutgiftene for landet. Dersom vi kun ser på utvalgskommunenes utgifter til utbetaling av sosialhjelp og introduksjonsstønadsundersøkelsen skiller dette imidlertid seg lite fra gjennomsnittsbeløpet for alle kommuner.

De 23 utvalgskommunene utbetalte i snitt 72 800 kroner i økonomisk sosialhjelp i 2010 til personer i målgruppen, mot 73 600 kroner for alle kommuner i landet som er med i sosialhjelpsundersøkelsen. I introduksjonsstønadsundersøkelsen betalte de 23 utvalgskommunene i snitt 149 400 kroner til personer i målgruppen, mot 156 700 kroner for alle kommuner som er med i introduksjonsstønadsundersøkelsen. Totale gjennomsnittsutgifter for utvalgskommunene ble dermed noe lavere enn snittet for alle kommuner, 655 600 mot 660 000 kroner. Som nevnt tidligere brukes tall for utbetalt sosialhjelp og introduksjonsstønadsundersøkelsen fra alle landets kommuner (sosialhjelpsundersøkelsen og introduksjonsstønadsundersøkelsen), fordi dette gir et mer korrekt bilde av de reelle utgiftene. Det er dette landssnittet (660 000) som er lagt til grunn som resultat i Beregningsutvalgets kartlegging i 2010. Med tillegg for resultatene av kartleggingen av kvalifiseringsprogrammet blir utgiftene 667 600 kroner per person i målgruppen over femårsperioden.

Satsen for integreringstilskuddet for 2010 økte med 22 800 kroner fra 2009 for både voksne og barn, til henholdsvis 574 300 kroner og 554 300 kroner. Kommunenes beregnede utgifter til de fem årskullene var med andre ord høyere enn tilskuddet de mottok i 2010.

8 Kommunenes utgifter til opplæring i norsk og samfunnskunnskap (Voksenopplæringsundersøkelsen)

Rundskriv H-20/05 fastsetter hvilke grupper av voksne innvandrere i Norge som skal få tilbud om gratis opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Kommunene er ansvarlig for organisering og gjennomføring av denne opplæringen. Frem til og med 2010-kartleggingen eksisterte to parallelle tilskuddsordninger; per capita- ordningen og overgangsordningen. I voksenopplæringsundersøkelsen kartlegges kommunenes utgifter til norskopplæring for deltakere som følger begge ordningene. Tilskuddsordningene til norskopplæring er ment å dekke utgifter til lærerlønn, administrasjon, undervisningsmateriell og reisestøtte. Overgangsordningen opphørte 1. september 2010, hvilket gjorde at det var behov for å endre kartleggingen i forhold til tidligere år.

8.1 Målgruppen

Målgruppen for voksenopplæringsundersøkelsen er noe bredere enn målgruppen for administrasjonsundersøkelsen. Personer som omfattes av kartleggingen er personer som har rett og plikt eller rett til undervisning og personer som omfattes av overgangsordningen.

8.1.1 Personer med rett og plikt eller rett

De som har rett og plikt til opplæring er personer mellom 16 og 55 år som har fått asyl eller opphold på humanitært grunnlag, personer med kollektiv beskyttelse eller overføringsflyktninger, samt familiegjeforente med disse gruppene. Tabell 8.1 gir en oversikt over personer med rett og/eller plikt til norskopplæring.

Tabell 8.1 Oversikt over personer med rett og/eller plikt til norskopplæring

Rett og plikt	Rett	Plikt	Unntak
16-55 år	55-67 år	16-55 år	
Gratis	Gratis	Betaling	
Asyl og Overføringsflyktninger	Asyl og Overføringsflyktninger		Studenter
Humanitært grunnlag	Humanitært grunnlag		Au pairer og andre med midlertidig opphold
Kollektiv beskyttelse	Kollektiv beskyttelse		
FAM (A/O; Hum og Kol)	FAM (A/O; Hum og Kol)		
FAM (norske eller nordiske borgere)	FAM (norske eller nordiske borgere)		Nordiske borgere
		Arbeidsinnvandrere - ikke opphold etter EFTA/EØS-regelverket	Personer med opphold etter EFTA/EØS-regelverket
		FAM (arbeidsinnvandrere)	

8.1.2 Overgangsordningen

Overgangsordningen gjelder bare personer som har fått oppholds- og arbeidstillatelse før 1. september 2005. Formålet med denne tilskuddsordningen var å bidra til at kommunene tilbød norskopplæring til voksne innvandrere som ikke var omfattet av rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Overgangsordningen omfattet:

- flyktninger (personer med asyl og personer som er vernet mot forfølgelse etter utlendningsloven § 15) og deres familiegjeforente
- personer med opphold på humanitært grunnlag og deres familiegjeforente

- norske borgere
- familiegjenforente til norske og nordiske borgere
- personer med oppholdstillatelse som bor i et asylmottak mens de venter på å bli bosatt i en kommune
- asylsøkere i alderen 16-18 år uavhengig av når de kom til landet.

Overgangsordningen omfattet ikke

- personer som er i landet på EØS-/EFTA-vilkår
- nordiske borgere
- personer som har fått arbeidstillatelse på grunnlag av et arbeidstilbud etter 1. januar 2003 og deres familiemedlemmer
- personer som arbeider ved utenlandske ambassader og konsulater (inkludert familiemedlemmer)
- personer som er her på midlertidig oppdrag og har utenlandsk arbeidsgiver (inkludert deres familiemedlemmer)
- au pairer
- utdanningsøkende
- asylsøkere, unntatt asylsøkere i alderen 16-18 år.

8.2 Metode

For å kartlegge kommunenes utgifter til norskopplæring for voksne innvandrere er det gjennomført en spørreskjemaundersøkelse i 23 kommuner. Utfasingen av overgangsordningen har for 2010 medført endringer i spørreskjemaet. Årsaken til dette er at det er ønskelig å undersøke mulighetene for å beregne en utgift per person ettersom tilskuddet til opplæring i norsk og samfunnskunnskap betales ut per capita, til forskjell fra tilskuddet på overgangsordningen som ble betalt ut per undervisningstime.

8.2.1 Utarbeidelse av spørreskjema

Vi valgte å benytte kommuner som tidligere har deltatt i voksenopplæringsundersøkelsen for å få innspill til videreutvikling av spørreskjemaet. Vi ønsket blant annet innspill på spørreskjemaets form i 2009 og få diskutert mulighetene for beregning av utgifter per person. Dette arbeid startet allerede på Beregningsutvalgets sommerseminar i juni 2010, der personer fra voksenopplæringen i utvalgte kommuner ble invitert til å delta i en diskusjonsgruppe om undersøkelsen.

I løpet av høsten 2010 ble diskusjonen på sommerseminaret fulgt opp i to møter med representanter fra Gjøvik, Lillehammer, Hamar og Larvik. Hensikten med møtene var å utvikle en beregningsmåte for å skille ut utgiftene knyttet til målgruppen.

Etter møtene på høsten utarbeidet Beregningsutvalget et nytt spørreskjema som ble presentert på vinterseminaret i desember 2010. Skjemaet ble deretter diskutert i en ny diskusjonsgruppe på seminaret med representanter fra voksenopplæringen, og ble deretter korrigert på nytt. Endelig versjon av skjema er vedlagt bakerst i rapporten.

8.2.2 Undersøkelsen

Opplysningene som er innhentet via spørreskjemaet, kan deles i tre hovedgrupper; omfang, utgifter og inntekter.

8.2.2.1 Omfang

Som for tidligere kartlegginger ble kommunene bedt om å oppgi gjennomsnittlig antall voksne innvandrere som fikk norskopplæring i kommunen i 2010, herav hvor mange som utløste tilskudd etter per capita- og overgangsordningen. Nytt for skjemaet i 2010 er at kommunene ble bedt om å oppgi gjennomsnittlig antall asylsøkere, personer med plikt og andre betalingsdeltakere som også fikk

opplæring i kommunene. I tillegg inkluderte skjemaet for 2010 spørsmål om det totale antallet deltakere i undervisningen, i og utenfor målgruppen.

For å få et bilde av organiseringen av undervisningen ble det stilt spørsmål om kommunen hadde særskilte grupper med henholdsvis personer fra målgruppen, asylsøkere og betalingsdeltakere. De fikk også oppgi antall årsverk og undervisningstimer per uke knyttet til disse gruppene. Hensikten med spørsmålene var å få et grunnlag for beregning av utgifter til målgruppen.

Kartleggingen omfatter som for tidligere år antall undervisningstimer.

8.2.2.2 Utgifter

Kartleggingen omfatter de utgifter som er ment å dekkes av tilskuddsordningene til norskopplæring; lærerlønn, administrasjon, undervisningsmateriell og reisestøtte. I tillegg kartlegges utgifter til lokaler. Utgifter knyttet til introduksjonsordningen blir kartlagt, men overføres til administrasjonsundersøkelsen og regnes dermed ikke med i utgiftene til voksenopplæringsundersøkelsen.

Tidligere år har undersøkelsen kun inkludert utgifter knyttet til målgruppen. Som tidligere påpekt har vi i årets kartlegging bedt om informasjon om totale utgifter knyttet til all undervisning i norsk og samfunnskunnskap.

8.2.2.3 Inntekter

I tråd med tidligere undersøkelser kartlegger vi kommunenes inntekter i forbindelse med norskopplæringen. Inntektene som blir kartlagt er: statstilskudd for overgangsordningen, per capita-tilskudd, resultattilskudd, engangstilskudd, inntekter fra andre kommuner som kommunen driver norskopplæring for, per capita-tilskudd mottatt fra andre kommuner og ”andre inntekter”.

8.2.3 Utvalg av kommuner

Følgende kommuner var med i undersøkelsen (nye kommuner er understreket):

Sarpsborg, Skedsmo, Oslo, Hamar, Lillehammer, Lier, Sandefjord, Larvik, Kragerø, Arendal, Kristiansand, Sandnes, Bergen, Askøy, Flora, Ålesund, Trondheim, Levanger, Bodø, Harstad, Tromsø, Lenvik og Sør-Varanger.

8.3 Vurdering av kvaliteten på datamaterialet

Undervisningen i kommunene blir i stor utstrekning organisert etter deltakernes kunnskaper og ikke etter den tilskuddsordning de hører til. Personer med rett og plikt og fra overgangsordningen får med andre ord opplæring i samme gruppe som for eksempel asylsøkere og personer uten rett og plikt (betalingsdeltakere). Vi har til en viss grad også fått med utgifter til deltakere som får undervisning i norsk og samfunnskunnskap som en del i eksamensrettet grunnskoleopplæring. Det gjør det vanskelig å skille ut utgifter og undervisningstimer til målgruppen og det er hovedgrunnen til at vi i år har valgt å inkludere alle undervisningstimer og alle utgifter i kartleggingen.

Årets kartlegging gir et grunnlag for å beregne en utvikling i timepris. Ved å ta med utgifter, undervisningstimer og grupper for alle deltakerne, også de utenfor målgruppen, har vi fått et bedre bilde av utgiftene til voksenopplæringen. Det har gitt et bedre grunnlag for å kvalitetssikre data, i og med at det i større utstrekning har vært mulig å kontrollere antall timer, utgifter og deltakere knyttet til disse. Dermed er kvaliteten på datamaterialet i årets kartlegging bedre enn for tidligere kartlegginger.

Arbeidet med å videreutvikle voksenopplæringsundersøkelsen vil fortsette i 2011.

Innsamlede opplysninger kvalitetssikres på samme måte som for administrasjonsundersøkelsen, se avsnitt 6.4 og 6.5.

8.4 Undersøkelsens utgiftsbegreper

I henhold til tildelingskriteriene for det statlige tilskuddet (se avsnitt 4.2) er det relevant å kartlegge utgifter til lærerlønn (inklusive vikarutgifter og sosiale utgifter), administrasjonsutgifter, utgifter til undervisningsmateriell, samt utgifter til reisestøtte i forbindelse med undervisningen. I tillegg kartlegges også utgifter til undervisningslokaler, strøm, renhold og inventar.

To utgiftsbegreper ligger dermed til grunn for beregningen.

- *Utgiftsbegrep A* per undervisningstime er summen av utgifter til lærerlønn, administrasjon, undervisningsmateriell og reisestøtte dividert på antall undervisningstimer til opplæring i norsk og samfunnskunnskap.
- *Utgiftsbegrep B* per undervisningstime er summen av utgifter til lærerlønn, administrasjon, undervisningsmateriell, reisestøtte, leie/stipulert leie av undervisningslokale og annet (f.eks. strøm, renhold, inventar) dividert på antall undervisningstimer til opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

8.4.1 Beregning av utgifter per time

Med utgangspunkt i det innkomne materialet er følgende størrelser beregnet:

Utgifter per undervisningstime er beregnet ved å dele utgiftene som den enkelte kommune har hatt på antall undervisningstimer i norsk og samfunnskunnskap.

Gjennomsnittsutgift per undervisningstime betyr at utgiftene er summert for hele utvalget og delt på utvalgets totale undervisningstimer. I beregningen vil utgiftsnivået i kommunene med flest undervisningstimer bety mest for resultatet.

8.5 Resultater i voksenopplæringsundersøkelsen

8.5.1 Deltakere

Tabell 8.2 viser totalt antall deltakere som fikk opplæring i norsk og samfunnskunnskap i 2010. Tabellen gir et bilde av volumet på voksenopplæringen og viser hvor mange som er i og utenfor målgruppen. Variasjonen mellom utvalgs kommunene er stor, med en undervisning som omfattet fra 100 til 16 850 personer. Til sammen utgjorde målgruppen for undersøkelsen omtrent to tredjedeler av deltakerne, men sammensetningen av ulike typer deltakere varierer i stor grad mellom utvalgs kommunene. 18 av 23 kommuner underviser asylsøkere og 22 av 23 kommuner underviser deltakere uten rett og/eller plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Tabell 8.2 Antall deltakere i 2010 for kommunene i voksenopplæringsundersøkelsen

Kommune	Totalt antall deltakere i målgruppen	Totalt antall deltakere utenfor målgruppen	Sum deltakere
0105 Sarpsborg	310	140	450
0231 Skedsmo	800	200	1 000
0301 Oslo	13 070	3 780	16 850
0403 Hamar	290	330	620
0501 Lillehammer	170	90	260
0626 Lier	200	150	350
0706 Sandefjord	230	200	430
0709 Larvik	190	150	340
0815 Kragerø	80	20	100
0906 Arendal	190	220	410
1001 Kristiansand	770	420	1 190
1102 Sandnes	350	350	700
1201 Bergen	2 490	1 750	4 240
1247 Askøy	110	20	130
1401 Flora	130	90	220
1504 Ålesund	290	190	480
1601 Trondheim	1 120	480	1 600
1719 Levanger	130	50	180
1804 Bodø	340	500	840
1901 Harstad	250	290	540
1902 Tromsø	420	460	880
1931 Lenvik	190	160	350
2030 Sør-Varanger	50	50	100
Utvalgs kommunene	22 170	10 090	32 260

Kilde: Voksenopplæringsundersøkelsen

8.5.2 Utgiftsnivået i kommunene

Tabell 8.3 viser at gjennomsnittlig utgift per undervisningstime var på 1 030 kroner når utgiftsbegrep A legges til grunn, og 1 260 kroner når man benytter utgiftsbegrep B.

I 2009 var beløpene henholdsvis 994 og 1214 kroner⁴. For begge utgiftsbegreper var det i 2010, som for tidligere år, store forskjeller mellom høyeste og laveste verdi. Utgiftene etter utgiftsbegrep A varierer fra 780 til 1 230 kroner. Etter utgiftsbegrep B varierer utgiftene fra 920 til 1 460 kroner. Det er vanskelig å gi en entydig forklaring på variasjonen i kommunenes utgifter. Denne kartleggingen gir ikke tilstrekkelig informasjon for å se noen sammenheng mellom timepris og antall undervisningstimer, gjennomsnittlig antall deltakere eller gjennomsnittlig gruppestørrelse.

Tabell 8.3 Kommunenes gjennomsnittsutgift per undervisningstime i 2010. Kroner

Kommune	Utgiftsbegrep A per undervisningstime	Utgiftsbegrep B per undervisningstime
0105 Sarpsborg	1 040	1 220
0231 Skedsmo	1 060	1 460
0301 Oslo	1 110	1 360
0403 Hamar	1 230	1 370
0501 Lillehammer	1 050	1 280
0626 Lier	1 170	1 350
0706 Sandefjord	930	1 120
0709 Larvik	1 070	1 170
0815 Kragerø	1 030	1 160
0906 Arendal	1 160	1 370
1001 Kristiansand	890	1 140
1102 Sandnes	1 030	1 240
1201 Bergen	910	1 080
1247 Askøy	1 140	1 280
1401 Flora	1 110	1 420
1504 Ålesund	1 010	1 200
1601 Trondheim	910	1 190
1719 Levanger	1 090	1 260
1804 Bodø	1 020	1 320
1901 Harstad	850	1 090
1902 Tromsø	990	1 160
1931 Lenvik	780	920
2030 Sør-Varanger	890	1 160
Utvalgskommunene	1 030	1 260

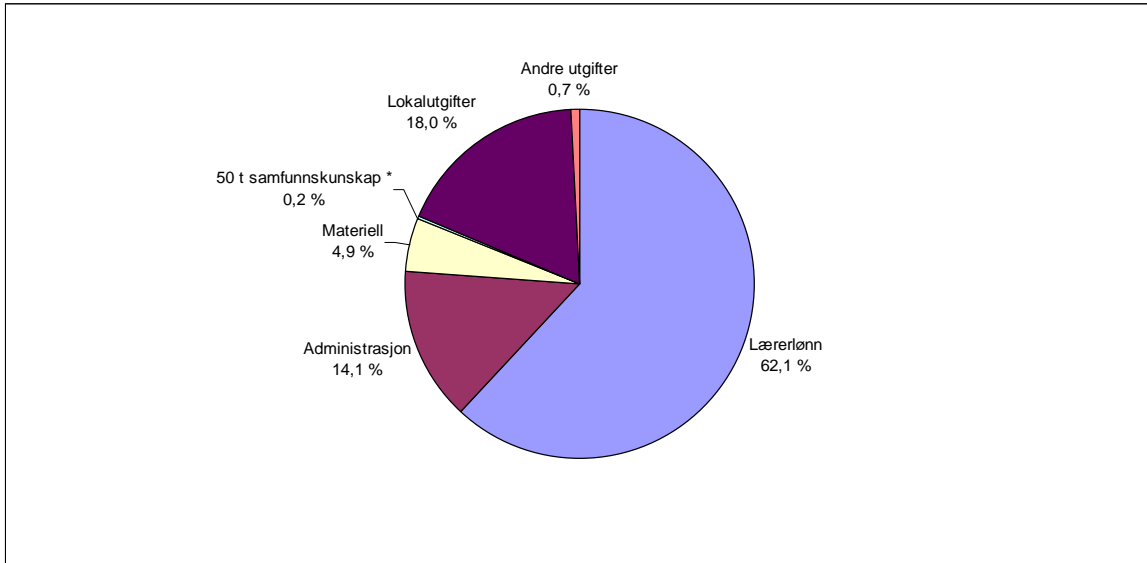
Kilde: Voksenopplæringsundersøkelsen

⁴ Utgift per time i 2009 har i årets kartlegging blitt korrigert. Utgiftene er blitt redusert med 16 millioner i administrasjonsutgifter til Krafttak i Oslo kommune for å få flere deltakere i voksenopplæringen.

8.5.3 Utgiftsfordelingen

Figur 8.1 viser samlede driftsutgifter til voksenopplæringen fordelt på de ulike utgiftsområdene. En stor del av driftsutgiftene, 62,1 prosent, går til lærerlønn. I tillegg føres noen av lønnsutgiftene (til for eksempel rektor og rådgiver) under administrasjonsutgifter. Henholdsvis 18,0 og 14,1 prosent går til leie og administrasjon, 4,9 prosent går til materiell, og de øvrige utgiftsområdene utgjør en svært liten andel. Det er liten endring fra 2009 i denne fordelingen. Utgiftsfordelingen varierer noe mellom kommunene, men i samtlige kommuner utgjør lønnsutgifter minst halvparten av totale utgifter, fra 54,3 prosent til 77,0 prosent.

Figur 8.1 Prosentvis utgiftsfordeling på utgiftsområder kartlagt i voksenopplæringsundersøkelsen *

Kilde: Voksenopplæringsundersøkelsen

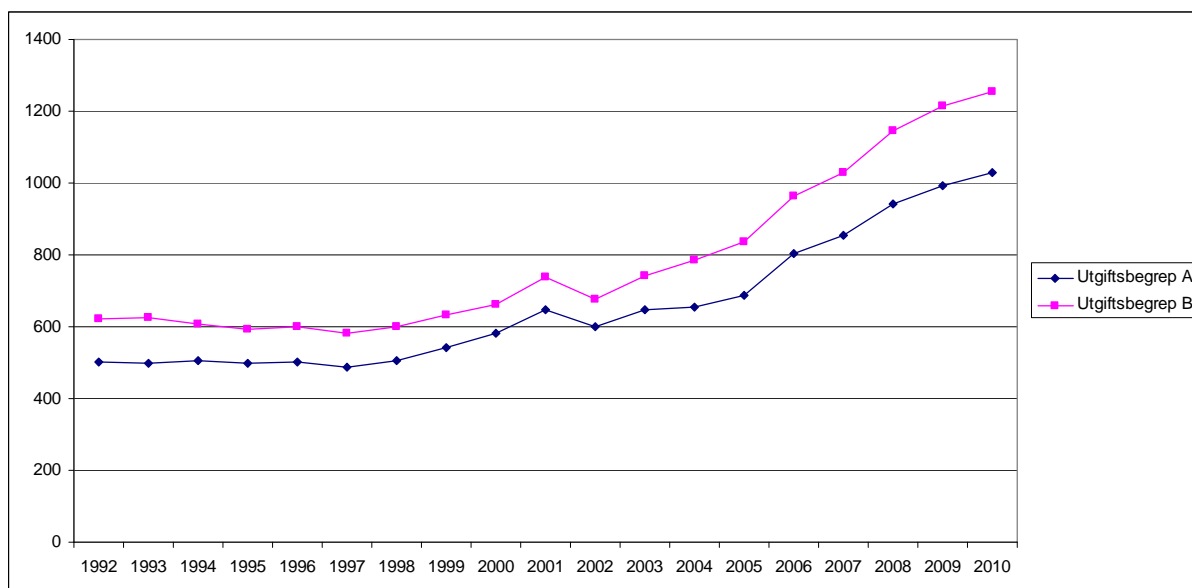
* Utgiftene til 50 t samfunnskunnskap er inkludert i lærerlønn, administrasjon og materiell. Det som i figuren framkommer som en egen andel er kun eventuelle "tilleggsutgifter" kommunene har hatt for å gjennomføre denne undervisningen, jf. pkt. 17 i voksenopplæringskjemaet bakerst i rapporten.

8.5.4 Utgiftsutviklingen

Figur 8.2 viser at gjennomsnittsutgiftene for 2010 har steget i forhold til 2009. For utgiftsbegrep A og B er økningen på henholdsvis 3,6 og 3,4 prosent. Veksten er beregnet ut fra korrigerte tall for 2009. Tallene for 2010 er ikke direkte sammenlignbare med tidligere årganger på grunn av at timeprisen for 2010 er beregnet ut fra utgifter og undervisningstimer knyttet til alle deltakere, også de utenfor målgruppen.

De kartlagte gjennomsnittsutgiftene per undervisningstime holdt seg relativt stabile fra 1992 til 1997. Fra 1998 var det en utgiftsøkning frem til og med 2002. Etter en nedgang i 2002, har utgiftene økt igjen i perioden etter 2003.

**Figur 8.2 Utgift per undervisningstime til norsk og samfunnskunnskap. Årene 1992 til 2010.
Løpende kroner***

Kilde: Voksenopplæringsundersøkelsen

* Kartleggingen av utgiftene i perioden 2006 - 2009 er ikke direkte sammenlignbare med tidligere i år. Undervisningstimene som rapporteres i de fire siste kartleggingene inneholder både timer etter overgangsordningen og timer etter per capita-ordningen. Før 2006 var det utelukkende timer etter overgangsordningen som inngikk i kartleggingen. I tillegg kartlegges fra 2006 utgifter til 50-timers samfunnsfag, noe som ikke ble gjort tidligere. Tallene for 2009 er blitt korrigert i kartleggingen for 2010.

Tidligere rapporter

Tidligere rapporter over kommunenes utgifter til bosetting av flyktninger og personer med opphold på humanitært opphold kan fås ved henvendelse til Beregningsutvalgets sekretariat:
[beregningssutvalget@ssb.no](mailto:beregningsutvalget@ssb.no)

Vedlegg

Vedleggstabell 1. Struktur tall for kommunene i administrasjonsundersøkelsen. Folketall for målgruppen 31.12.10 etter kommunenes opplysninger

	Antall innbyggere 31.12.10	Antall personer i målgruppen 31.12.2010	Antall i målgruppen i prosent av antall innbyggere
0105 Sarpsborg	52 805	261	0,5
0231 Skedsmo	48 752	305	0,6
0301 Oslo	599 230	3 271	0,5
0403 Hamar	28 662	235	0,8
0501 Lillehammer	26 571	234	0,9
0626 Lier	23 580	203	0,9
0706 Sandefjord	43 648	154	0,4
0709 Larvik	42 638	237	0,6
0815 Kragerø	10 695	144	1,3
0906 Arendal	42 229	270	0,6
1001 Kristiansand	82 394	892	1,1
1102 Sandnes	66 245	316	0,5
1201 Bergen	260 392	1 641	0,6
1247 Askøy	25 602	111	0,4
1401 Flora	11 588	165	1,4
1504 Ålesund	43 670	193	0,4
1601 Trondheim	173 486	1 185	0,7
1719 Levanger	18 741	163	0,9
1804 Bodø	47 847	498	1,0
1901Harstad	23 423	347	1,5
1902 Tromsø	68 239	377	0,6
1931 Lenvik	11 294	132	1,2
2030 Sør-Varanger	9 826	40	0,4
<i>Alle kommuner i utvalget</i>	1 761 557	11 374	0,6
<i>Hele landet</i>	4 920 305	30 183	0,6

Vedleggstabell 2. Antall personer i målgruppen per 31.12.2010 etter bosettingsår, flyktningkategori, alder, kjønn, landsdel, kommunestørrelse og statsborgerskap

Bakgrunnsopplysninger		Antall personer		Prosent	
		Målgruppen	Adm.und	Målgruppen	Adm.und
I alt		30 286	11 412	100	100
Kull	2010	6 495	2 050	22	16
	2009	7 681	2 716	31	28
	2008	5 972	2 312	19	20
	2007	4 972	2 058	13	16
	2006	5 166	2 276	14	20
Flyktningkategori	ANN	84	28	0	0
	FAM	7 227	3 185	24	28
	FLUKTANN	1	-	0	-
	FLUKTASYL	17 886	6 615	60	58
	FLUKTKOLL	12	1	0	0
	FLUKTOFF	5 076	1 583	17	14
Alder	0 - 5	2 295	807	8	7
	6 - 15	6 480	2 431	21	21
	16 - 18	2 783	962	10	9
	19 - 25	4 552	1 766	15	16
	26 - 35	7 606	2 991	25	26
	36 - 45	4 335	1 645	14	14
	46 - 55	1 473	513	5	5
	56 - 66	562	223	2	2
	67 ->	200	74	1	1
Kjønn	Menn	16 232	6 070	54	53
	Kvinner	14 054	5 342	46	47
Landsdel	Oslo og Akershus	5 693	3 464	18	30
	Hedmark og Oppland	2 620	488	9	4
	Sør-Østlandet	5 843	1 116	19	10
	Agder og Rogaland	4 814	1 557	16	14
	Vestlandet	4 543	2 081	15	18
	Trøndelag	2 592	1 345	9	12
	Nord-Norge	4 181	1 361	14	12
Innbyggere	Ikke i administrasjonsundersøkelsen	18 573	-	62	-
	0 - 9999	259	46	1	0
	10000 - 19999	663	608	2	5
	20000 - 49999	2 888	2 861	10	25
	50000 ->	7 903	7 897	26	69

Bakgrunnsopplysninger		Antall personer		Antall personer	
		Målgruppen	Adm.und	Målgruppen	Adm.und
Statsborgerskap	Norsk	1 256	586	4	5
	Vest-Europa u/Tyrkia, Nord-Amerika og Oseania ekskl. Norge	18	10	0	0
	Øst-Europa	2 187	752	7	6
	Asia m/Tyrkia	11 586	4 291	38	38
	Afrika	12 662	4 747	42	42
	Sør- og Mellom-Amerika	31	20	0	0
	Statsløse og uoppgitt	2 546	1 006	9	9

Kartlegging av kommunenes utgifter i 2010 til bosetting og integrering av flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag

Kommunenavn:

Denne undersøkelsen utføres av Statistisk sentralbyrå (SSB) på oppdrag fra Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon (KS) og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).

Hensikten med undersøkelsen er å skaffe opplysninger som kan gi grunnlag for å beregne utgiftsutviklingen i kommunene forbundet med bosetting og integrering av flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag. **Målgruppen i undersøkelsen er:**

- flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10.
- personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.08 - 31.12.10.

De områdene vi skal kartlegge gjennom denne delen av årets undersøkelse er tilsvarende:

- * sosialkontortjenester
- * introduksjonsprogram
- * innvandrers-/flyktningkontortjenester
- * kvalifiseringsprogram, sysselsettingstiltak, yrkeskvalifisering og arbeidstrening
- * bolig-/boligadministrasjonstjenester
- * støttekontakt, aktivisering og pleie og omsorg i hjemmet
- * barne- og ungdomsvernet
- * ekstratiltak i grunnskolen
- * kultur- og ungdomstiltak
- * barnehager
- * felleskostnader

Utgifter til helse og rusomsorg blir **ikke** kartlagt.

Følgende kommuner er med i undersøkelsen (nye kommuner uthevet): Arendal, Askøy, Bergen, Bodø, Flora, Hamar, Harstad, Kragerø, Kristiansand, Larvik, Lenvik, Levanger, Lier, Lillehammer, Oslo, Sandefjord, Sandnes, Sarpsborg, Skedsmo, Sør-Varanger, Tromsø, Trondheim og Ålesund.

Kontaktpersonen kommunen har utpekt, vil ha ansvaret for å koordinere innsamlingen av opplysningene i kommunen. Dersom det skulle være spørsmål vedrørende undersøkelsen eller selve utfyllingen av skjemaet send gjerne e-post til denne adressen: beregningsutvalget@ssb.no
Dessuten kan følgende personer

Liv Johansson, SSB, tlf. 21 09 46 17 / 46 934 938 e-post: ljo@ssb.no
Kari Kraakenes, SSB, tlf. 21 09 47 86 / 922 85 569, e-post: kkr@ssb.no
Eiliv Mørk, SSB, tlf. 21 09 46 93, e-post: eim@ssb.no
Nina Gran, KS, tlf. 24 13 27 78 / 915 26 482, e-post: nina.gran@ks.no
Bjørn Holden, IMDi, tlf. 41 52 53 14, e-post: bho@imdi.no

Vi ber om at spørreskjemaet blir fylt ut og returnert til Statistisk sentralbyrå; pr. e-post til beregningsutvalget@ssb.no innen **11. mars 2011**.

Takk for hjelpen!

Milepælsplan for kartleggingen

Datainnsamling		
Oppgaver	Ansvarlig	Frist for ferdigstilling
Vinterseminar	Utvalget/sekretariatet/kommunene	primo desember fra skjemaene er ferdige, til kommunebesøk
Utfylling Kommunebesøk	Kommunene	uke 7 - 10
Korrigerer av tidligere utfylling	Kommunene	fra kommunebesøk - 11. mars
Innsending av utfylt skjema	Kommunene	innen 11. mars

Databearbeiding		
Oppgaver	Ansvarlig	Frist for ferdigstilling
Gjennomgang av skjema	Utvalget	fortløpende 11. mars - medio april
Oppfølging av kommunene; spørsmål til utfyllingen	Sekretariatet/kommunene	fortløpende 11. mars - medio april
Innlegging av data	Sekretariatet	fortløpende 11. mars - medio april
Sosialhjelps- og introduksjonsstønadundersøkelsen samt kvalifiseringsstønad	Sekretariatet	KOSTRA Skjema 11, 11B og 11C. Frist for innrapportering 15. januar.
Kvalitetssikring av adm og vo	Utvalget/sekretariatet	medio - ultimo april
Presentasjon av foreløpig resultat for Utvalget	Sekretariatet	22. april

Presentasjon/publisering		
Oppgaver	Ansvarlig	Frist for ferdigstilling
Oversendelse av tall til departementet	IMDi/(sekretariatet)	30. april
Rapportskriving	Utvalget/sekretariatet	16. april - 14. mai
Korrektur - rapporten	Utvalget/sekretariatet	15. - 25. mai
Trykking av rapport	Sekretariatet	29. mai
Utsending av rapporten	Sekretariatet	primo juni
Sommerseminar (med framlegging av rapporten)	Utvalget/sekretariatet/kommunene	7. - 8. juni

OM SKJEMAET

Målgruppen

- Den gruppen personer som Beregningsutvalget (BU) i denne undersøkelsen kartlegger utgifter til, blir kalt **målgruppen**.
- **Målgruppen omfatter:**
  - flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10.
  - personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.08 - 31.12.10.

Husk at personer bosatt i 2005 ikke skal være med i denne kartleggingen. De var med i kartleggingen av utgiftene for 2009, men i 2010 hører de ikke lenger til målgruppen.

Hovedtyper av spørsmål

- Skjemaet består av to hovedtyper spørsmål relatert til målgruppen:
  - i) regnskapstall for utgifter til målgruppen på de ulike tjenesteområdene, og
  - ii) anslag på andeler av tjenestekapasitet innen de ulike tjenesteområder.

Dersom det er ønskelig med utfyllende kommentar, utover det som det er plass til i de aktuelle skjemadelene, er det lagt til sider bakerst i skjemaet til dette.

Der hvor kommunen har fastsatt utgiftene for målgruppen, skal de oppgis og det skal ikke gjøres anslag.

Regnskapstall

- Vi ønsker opplysninger om driftsutgifter/-inntekter til kommunale tjenester som berøres av arbeidet med å bosette og integrere målgruppen. Videre driftsutgiftene/-inntektene kommunen har ved drift av særskilte tiltak for denne målgruppen.
- I de ulike skjemadelene gis henvisning til de KOSTRA-funksjonene der de aktuelle utgiftene mest sannsynlig er postert.
- I regnskapstabellene skal kommunens netto driftsutgifter summeres, dvs. utgifter på artene 010-480 (**OBS: men ikke art 290 (interne kjøp i kommunen)**) fratrukket inntekter på artene 600 - 890 (**OBS: men ikke art 790 (interne salg)**) i driftsregnskapet. I den grad det finnes relevante utgifter i investeringsregnskapet, bes dette føres opp særskilt. Stipulert husleie for kommunale bygg skal være ført under de aktuelle funksjonene. I 2004 ble det innført en generell momskompensasjonsordning for kommunesektoren. For at ordningen skal bli ivaretatt i undersøkelsen, må art 429 tas med på utgiftssiden. I tillegg må det trekkes fra den delen av refusjonsinntektene som knytter seg til investeringsregnskapet, art 728, mens 729 må holdes utenfor.

Felleskostnader/-inntekter er i KOSTRA forutsatt fordelt på de ulike funksjonene. De skal således i hovedsak fremkomme i skjemaene som er knyttet til de ulike tjenesteområdene. Eventuelle felleskostnader som er ført på funksjonene 120, 130 og 180 føres på del 12 i skjemaet (veiledning og tabeller fra side 33).

Mulige metoder for å beregne anslag på andel av tjenestekapasitet

- Vi ønsker opplysninger om hvor stor del av kommunens totale tjenestekapasitet på de ulike tjenesteområdene som brukes på målgruppen. Begrepet tjenestekapasitet skal fange opp kommunens totale tilbud overfor brukerne.
- Utgifter til **barn av personer i målgruppen, født etter førstegangsbosetting skal inkluderes i** beregningen til tross for at disse barna selv ikke inngår i målgruppen.
- Kommunene som tidligere har deltatt i kartleggingen, har brukt tre ulike framgangsmåter for beregning av målgruppens relative ressursbruk:
  - **FREMGANGSMÅTE A:** Noen kommuner har regnskapstall for utgifter knyttet til målgruppen. I slike tilfeller er det ikke nødvendig å oppgi prosentandel kapasitet - som man blir bedt om først innenfor hvert tjenesteområde.
  - **FREMGANGSMÅTE B:** En direkte vurdering av hvor mange **årsverk** i den aktuelle tjenesten som benyttes til betjening av målgruppen. Deretter beregnes hvor stor andel dette utgjør av tjenestens totale antall årsverk.
  - **FREMGANGSMÅTE C:** Det framskaffes opplysninger om hvor mange klienter som finnes totalt og hvor mange av disse som tilhører målgruppen. Deretter foretas en vektning ut fra hvor mye tid som i gjennomsnitt brukes pr. klient i målgruppen sett i forhold til gjennomsnittet for øvrige klienter.
  - **Eks. på framgangsmåte C:** I kommunen er det totalt 5.200 sosialhjelpsmottakere, av disse er 300 i målgruppen. Ved hjelp av kvalifisert skjønn antar en at hver klient i målgruppen p.g.a. bruk av tolk, lengre gjennomsnittlig stønadperiode i løpet av året o.a. gjennomsnittlig bruker 1,8 ganger mer av sosialkuratorens tid enn andre brukere. Andre driftsutgifter er imidlertid konstante uavhengig av klientens bakgrunn (som f.eks. rengjøring og porto). Størrelsen på den samlede vektingsfaktoren tar hensyn til begge disse forholdene og er derfor i dette tilfellet noe mindre enn 1,8, f. eks 1,75. I tillegg må det tas hensyn til bl.a. hvor lenge målgruppen betjenes av innvandrers-/flyktningskontoret etter bosetting før de overføres til sosialkontoret, og til den øvrige klientgruppens sammensetning.

Andel av samlet kapasitet = $300 \times 1,75 / (5.200 - 300 + 300 \times 1,75) = 0,097$

I dette eksemplet kommer en fram til at 9,7 prosent av samlet kapasitet ved sosialkontoret ble brukt på målgruppen.

Innvandrers- /flyktningskontorets ressursinnsats overfor målgruppen må legges til sosialkontorets utgifter, i og med at også denne tjenesten i KOSTRA føres på funksjon 242.

1. ANTALL FLYKTNINGER OG PERSONER MED OPPHOLD PÅ HUMANITÆRT GRUNNLAG I 2010

Kommune:	<input type="text"/>	Tlf. nr.:	<input type="text"/>
Kontaktperson:	<input type="text"/>	Fax. nr.:	<input type="text"/>
		E-post:	<input type="text"/>

Barn født etter førstegangsbosetting skal **ikke** tas med på denne siden.

Målgruppen omfatter:

- flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10.
- personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.08 - 31.12.10.

Husk at personer bosatt i 2005 **ikke** skal være med i denne kartleggingen. De var med i kartleggingen av utgiftene for 2009, men i 2010 hører de ikke lenger til målgruppen.

1.1.

Hvor mange personer i målgruppen var registrert bosatt i kommunen 1.1. og 31.12.?

Antall pr. 1.1.10:

Antall pr. 31.12.10:

1.2.

Hvor mange i målgruppen som er registrert bosatt i kommunen pr. 31.12.10 ble førstegangsbosatt i kommunen i løpet av 2010?

Antall førstegangsbosatte i 2010:

1.3. Sekundærbosetting

A. Hvor mange i målgruppen med botid 0-5 år flyttet til kommunen i løpet av året?

B. Hvor mange i målgruppen med botid 0-5 år flyttet fra kommunen eller døde, i løpet av året?

1.4.

Eventuelle merknader:

Opplysningene på denne siden er gitt av:	Tlf. nr:	<input type="text"/>
<input type="text"/>	E-post:	<input type="text"/>

2. ORGANISERING AV KOMMUNENS BOSETTINGS- OG INTEGRERINGSARBEID I 2010

Kommuner organiserer bosettings- og integreringsarbeidet knyttet til mottak av flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10, og personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.08 - 31.12.10. Gi eventuelle kommentarer til fordelingen av ansvar og arbeidsoppgaver **mellom ulike kommunale organisasjonseenheter** i forbindelse med bosetting av målgruppen i din kommune.

Eks. på utfylling

Tjenesteområde: *sosialtjenester*

Hvor ligger ansvaret?: *flyktningkontoret*

2.1.

Tjenesteområde:	Hvor ligger ansvaret?	Eventuelle kommentarer
Sosialtjenester:		
Introduksjonsprogram:		
Innvandrer-/ flyktningkontortjenester:		
Tolketjenester:		
Syssettingstiltak, yrkeskvalifisering, arbeidstrening:		
Kvalifiseringsprogram (ikke startet i alle kommuner):		
Bolig-/boligadm. tjenester:		
Barne- og ungdomsverntjenester:		
Opplæring/undervisning:		
Kultur- og ungdomstiltak:		
Barnehager:		

For eventuelle tilleggskommentarer, benytt sidene bakerst i skjemaet. Husk å referere til nummeret på skjemadelen.

Opplysningene på denne siden er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

3. SOSIAL RÅDGIVING OG VEILEDNING

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

- Utgiftene skal omfatte alle utgifter til administrasjon og tiltak innen sosialtjenester knyttet til råd og veiledning, vedtak om økonomisk sosialhjelp, inkl. innvandrер-/flyktingkontor, flyktingkonsulent m.m. Del 3 fanger således hovedsaklig opp utgifter innenfor funksjon 242.
- Hvis en kjenner de reelle utgiftene skal en ikke oppgi prosentandel.
- Økonomisk stønad (bidrag og lån) tilstått etter lov om sosiale tjenester skal **ikke** regnes med. Disse utgiftene kartlegges gjennom kommunenes årlige innrapportering til KOSTRA. (Økonomisk sosialhjelp føres på funksjon 281.)
- Overføring av integreringstilskudd fra staten skal ikke tas med som driftsinntekt. (Integreringstilskuddet føres på funksjon 850).
- Dersom kommunen under funksjon 242 har et innvandrер-/flyktingkontor, flyktingkonsulent eller lignende, skal dette inngå i beregningen/anslaget for fordeling av kapasiteten/årsverk for sosialtjenesten.

Dersom kommunen har en slik organisering vil målgruppens andel av tjenestekapasiteten bli ulik på de ulike områdene. Det kan for eksempel være slik at målgruppen har belastet:

100 % av kapasiteten på flyktingkontoret

60 % av kapasiteten i tolketjenesten

20 % av kapasiteten på sosialkontoret

I slike tilfelle kan det være fornuftig å bruke hjelpeskjema for hver av disse enkelttjenestene. Det er viktig at svarene viser hva som er lagt til grunn for de ulike beregningene

- Merk at dersom det går noe tid fra bosetting til introduksjonsprogrammet starter, bør eventuelle utgifter til sosial rådgiving og veiledning i denne perioden føres her. Det samme gjelder relevante administrative utgifter dersom personer som deltar i introduksjonsordningen mottar supplerende økonomisk sosialhjelp. Utgifter til personer som er bosatt forut for oppstart av introduksjonsprogram skal også tas med her.
- Administrasjon av introduksjonsordningen føres i skjemadel 4.
- Eventuelle felleskostnader/-inntekter (funksjonene 120, 130 og 180) føres ikke her, men i tabell 12.1

Målgruppen omfatter:

- flyktinger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10.
- personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10 samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.08 - 31.12.10

3.1

Kjenner kommunen de eksakte tallene for samlet ressursbruk fra målgruppen på administrasjon og tiltak innenfor sosialtjenesten knyttet til råd, veiledning og vedtak om økonomisk sosialhjelp?

ja --> 3.4
nei --> 3.2

3.2

Ved beregning av prosentandel, anslå hvor stor del av samlet ressursbruk til målgruppen på administrasjon og tiltak innenfor sosialtjenester knyttet til råd, veiledning, og vedtak om økonomisk sosialhjelp (funksjon 242) i 2010 som ble brukt på målgruppen bosatt etter 1.1.06.

Prosentandel kapasitet:

3.3

Forklar kort grunnlaget for den anslåtte prosentandelen (inkl. flyktningkontor, flyktningkonsulent eller lignende):

--

3.4

Regnskapstall for administrasjon og tiltak innen sosial rådgivning og veiledning, inkl. flyktningkontor, flyktningkonsulent e.l. (funksjon 242)

Administrasjon og tiltak innenfor sosial rådgivning og veiledning. (funksjon 242)	Regnskapstall 2010	
	Driftsutgifter og driftsinntekter samlet ført på funksjon 242	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen:
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 290)		
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)		
Netto driftsutgifter	0	0

3.5

Dersom kommunen har utgifter knyttet til den definerte målgruppen som **ikke er klientført** og rapportert i forbindelse med sosialhjelpsstatistikken (for eksempel etableringsutgifter og husleieutgifter), føres beløp her. Oppgi også hvilken KOSTRA-funksjon de aktuelle utgiftene er ført på og om de aktuelle stønadene er tatt med i en annen del av dette kartleggings skjemaet:

Type utgift/stønad:	Utbetalt i 2010:	Ført på funksjon:	Tatt med i skjemadel:

Opplysningene om sosial rådgivning og veiledning er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

4. INTRODUKSJONSPROGRAM

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

• Introduksjonsprogrammet ble obligatorisk fra 1.9.2004. Mange kommuner hadde forut for dette innført en eller annen form for introduksjonsprogram og introduksjonsstønad til nyankomne flyktninger. I denne skjemadelen ønsker vi opplysninger om alle utgifter knyttet til det obligatoriske introduksjonsprogrammet i kommunen. Det kan være snakk om utgifter til administrasjon, lønn, lokaler, tolk, overføringer til andre osv. For 2010 skal utgiftene være ført på funksjon 275. Ordninger fra tidligere kan være ført på andre funksjoner, f.eks. 273.

NB! Introduksjonsstønad til deltaker i programmet skal ikke regnes som utgift under 4.2, men føres under 4.3.

• Økonomisk stønad (bidrag og lån) tilstått etter lov om sosiale tjenester skal ikke regnes med. Disse utgiftene kartlegges i en egen undersøkelse. (Økonomisk sosialhjelp føres på funksjon 281.)

• Opplysninger om hvem som foretar utbetalingen av introduksjonslønn til deltakerne, føres under punkt 4.1

• Overføring av integreringstilskudd fra staten skal ikke tas med som driftsinntekt. (Integreringstilskuddet føres normalt på funksjon 850.)

• Overføringer til andre, herunder til Voksenopplæringen, tas med i denne skjemadelen under punkt 4.2.

• Eventuelle **felleskostnader/-inntekter** (funksjonene 120, 130 og 180) føres ikke her, men i **tabell 12.1**

• **Målgruppen omfatter:**

-flyktninger og familieegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10.

-personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10,

samt familieegjenforente med disse i perioden 1.1.08 - 31.12.10.

4.1.

Når fikk kommunen introduksjonsprogram?	
Under hvilke funksjoner er utgiftene/inntektene regnskapsført?	
Hvem utbetaler lønn til deltakerne?	

Hvor mange deltok i introduksjonsprogrammet i 2010?

4.2.

Regnskapstall for utgifter i forbindelse med tilrettelegging og gjennomføring av introduksjonsprogram (utbetalt introduksjonsstønad føres ikke her, men under 4.4.):

	Regnskapstall 2010	
	Driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen	Under hvilke funksjoner er utgiftene/inntektene ført?
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 089 og 290)		
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)		
Netto driftsutgifter		0

Er beløpet fra VO skjema del 4.9 inkludert i brutto driftsutgifter som er ført i pkt 4.2?

ja --> spesifiser utgiftene herunder
nei --> 4.3

Spesifisering av enkelte poster i spørsmål 4.2.

	Område	Beløp
Har kommunen hatt utgifter til andre i forbindelse med introduksjonsprogrammet? (For eksempel til andre ikke-kommunale områder eller til andre kommunale tjenesteområder?)		
Har kommunen hatt inntekter fra NAV i forbindelse med introduksjonsprogrammet?		
Har kommunen hatt inntekter fra andre enn NAV men utenfor kommunen selv i forbindelse med introduksjonsprogrammet?		

4.3.

Oppgi samlet utbetalt introduksjonsstønad til deltakerne introduksjonsprogram (Ført på kontoklasse 1, funksjon 275/ev. andre funksjoner, art 089)	Beløp

4.4.

Eventuelle tilleggsopplysninger/kommentarer i forbindelse med introduksjonsprogram (spesifiser også funksjon dersom introduksjonsstønad er ført på annen funksjon enn 275):

Opplysningene om sosial rådgiving og veiledning er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

5. KVALIFISERINGSPROGRAM, SYSSELSETTINGSTILTAK, YRKESKVALIFISERING OG ARBEIDSTRENING I 2010

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

Aktuelle tiltak i denne delen av skjemaet er:

1. Kvalifiseringsprogrammet

Utgifter til Kvalifiseringsprogrammet skal fra 2008 føres på ny KOSTRA-funksjons 276 (Kvalifiseringsordningen). Driftsutgifter og driftinntekter til tilrettelegging og gjennomføring av kvalifiseringsprogram etter Lov om sosiale tjenester kapittel 5A **for personer i målgruppen for denne undersøkelsen** føres under 5.6. Merk at selve stønaden ikke skal tas med her, men føres under 5.8. (Kommunene rapporterer utgiftene til kvalifiseringsstønad til KOSTRA på eget skjema fra 2009.)

2. Andre sysselsettingstiltak / kvalifiseringstiltak - funksjon 273

Utgifter til sysselsetting/kvalifisering m.m. kan være regnskapsført på KOSTRA-funksjon 273 (Kommunale sysselsettingstiltak).

3. Andre sysselsettingstiltak / kvalifiseringstiltak - andre funksjoner

Utgifter til tiltaksplasser eller liknende i kommunal regi skal vanligvis føres på de funksjonene som den aktuelle tiltaksplassen er knyttet til - f. eks. en som er i tiltak på sykehjem eller i barnehager - utgiftene føres på den funksjonen personen er sysselsatt på f.eks. funksjon 251 (Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i institusjon) eller funksjon 201 (Førskole)

4. Grunnskoleopplæring for voksne

Utgifter knyttet til grunnskoleopplæring for voksne innvandrere over 16 år i målgruppen tas med i denne delen av skjemaet. Asylsøkere skal ikke tas med her. De omfattes ikke av integreringstilskuddet.

5. Generelle kommentarer

- Hvis en kjenner de reelle utgiftene trenger en ikke oppgi prosentandel
- Vær oppmerksom på at en person kan delta i flere tiltak, og at utgifter til en person bare oppgis en gang.
- Det kan være problematisk å spesifisere kostnader knyttet til målgruppa ettersom de ofte utgjør en andel av deltakere på ulike tiltak. Da er det viktig å dokumentere grunnlag og metode for anslagene. Husk på å ha med eventuelle inntekter fra NAV . Få med utgifter til lokaler, også når det gjelder kommunale bygg.
- Eventuelle **felleskostnader/-inntekter** (funksjonene 120, 130 og 180) føres ikke her, men i **tabell 12.1**
- **Målgruppen omfatter:**
  - flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10.
  - personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.08 - 31.12.10.

5.1.

Deltok noen av personene i målgruppen på sysselsettingstiltak, yrkeskvalifiseringstiltak, arbeidstrening som var helt eller delvis finansiert av kommunen?

ja --> spesifiser utgiftene i 5.2
nei --> 5.4

5.2.

Spesifiser tiltakene hvor personer i målgruppen deltok. (Kvalifiseringsprogram føres under 5.5.) For hvert tiltak skal det angis hvilken funksjon tiltaket er plassert på og hvor stor prosentandel av tiltaket som er knyttet til målgruppen:

	Beskrivelse av tiltaket:	Hvilken funksjon er tiltaket regnskapsført på?	Målgruppens prosentandel:	Kontroll av prosentandel regnskapstall i 5.3
Tiltak 1				#DIV/0!
Tiltak 2				#DIV/0!
Tiltak 3				#DIV/0!
Tiltak 4				#DIV/0!
Tiltak 5				#DIV/0!
Tiltak 6				#DIV/0!

5.3. Regnskapstall for tiltakene

Syssestettingstiltak, yrkeskvalifisering og arbeidstrening	Tiltak 1		Tiltak 2	
	Utgifter til tiltak	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen	Utgifter til tiltak	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 290)				
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)				
Netto driftsutgifter	0	0	0	0
Syssestettingstiltak, yrkeskvalifisering og arbeidstrening	Tiltak 3		Tiltak 4	
	Utgifter til tiltak	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen	Utgifter til tiltak	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 290)				
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)				
Netto driftsutgifter	0	0	0	0
Syssestettingstiltak, yrkeskvalifisering og arbeidstrening	Tiltak 5		Tiltak 6	
	Utgifter til tiltak	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen	Utgifter til tiltak	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 290)				
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)				
Netto driftsutgifter	0	0	0	0
Netto driftsutgifter	SUM ALLE TILTAK		0	0

5.4. Kvalifiseringsprogram

Har kommunen kvalifiseringsprogram?

ja --> 5.5
nei --> del 6 Boliger og boligadministrasjon

5.5.

Når fikk kommunen kvalifiseringsprogram?	
Under hvilke funksjon(er) er utgiftene/inntektene regnskapsført?	
Hvem utbetaler lønn til deltakerne?	

Hvor mange i målgruppen for denne undersøkelsen deltok i kvalifiseringsprogram i 2010?	
--	--

5.6.

Regnskapstall for utgifter i forbindelse med tilrettelegging og gjennomføring av kvalifiseringsprogram (utbetalt kvalifiseringsstønad føres ikke her, men under 5.7.):

	Regnskapstall 2010	
	Driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen	Under hvilke funksjoner er utgiftene/inntektene ført?
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 089 og 290)		
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)		
Netto driftsutgifter		0

5.7. Spesifisering av poster i spørsmål 5.6.

	Område	Beløp
Har kommunen hatt utgifter til andre i forbindelse med kvalifiseringsprogrammet? (For eksempel til andre ikke-kommunale områder eller til andre kommunale tjenesteområder?)		
Har kommunen hatt inntekter fra NAV i forbindelse med kvalifiseringsprogrammet?		
Har kommunen hatt inntekter fra andre enn NAV men utenfor kommunen selv i forbindelse med kvalifiseringsprogrammet?		

5.8.

Oppgi samlet utbetalt kvalifiseringsstønad til deltakerne i målgruppen i kvalifiseringsprogram (Ført på kontoklasse 1, funksjon 276/ev. andre funksjoner, art 089)	Beløp

5.9.

Eventuelle tilleggsopplysninger/kommentarer i forbindelse med kvalifiseringsprogram (spesifiser også funksjon dersom kvalifiseringsstønad er ført på annen funksjon enn 276):

--

Opplysningene om kvalifiseringsprogram, sysselsettingstiltak, yrkeskvalifisering og arbeidstrening er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

6. BOLIGER OG BOLIGADMINISTRASJON 2010

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

Kapitlet omfatter utgiftene til tildeling, forvaltning og drift av boliger som er bundet opp til målgruppen. Grunnlaget er utgifter som kommunene fører på KOSTRA-funksjon 265 (Kommunalt disponerte boliger). Det forutsettes en fordeling av utgiftene og inntektene på funksjon 265 på følgende måte:

- **Kommunalt eide boliger**

- Opplysninger om kommunalt eide boliger som blir disponert til utleie til målgruppen bosatt etter 1.1.05 skal føres i punktene **6.1a - 6.1j**.
- Det kan være behov for å bruke skjønn for å anslå markedsverdi. Eventuelt investeringstilskudd fra Husbanken skal trekkes fra markedsverdi. Markedsverdi for borettslagsleiligheter skal være eksklusiv fellesgjeld.

- **Kommunalt leide boliger**

Opplysninger om boliger som kommunen leier og som blir benyttet til utleie til målgruppen bosatt etter 1.1.04 skal føres i punktene **6.2a - 6.2c**.

- **Boligadministrasjon**

Opplysninger om utgifter til administrasjon av boliger skal føres i punktene **6.3a - 6.3c**.

Målgruppen omfatter:

- flyktninger og familieegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10.
  - personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10, samt familieegjenforente med disse i perioden 1.1.08 - 31.12.10.
- Eventuelle **felleskostnader/-inntekter** (funksjonene 120, 130 og 180) føres ikke her, men i **tabell 12.1**
  - Hvis en kjenner de reelle utgiftene trenger en ikke oppgi prosentandel
  - Dersom kommunen opererer med kommunal bostøtte er det viktig å ta med faktiske utgifter og oppgi hvor i skjemaet denne eventuelt er ført. Det samme gjelder inntekter og utgifter knyttet til statlig bostøtte.

6.1. Kommunalt eide boliger

6.1a

Eide kommunen i 2010 boligenheter som ble utleid til målgruppen?

ja --> 6.1b
nei --> 6.2

6.1b

Antall

Hvor mange boliger eide kommunen pr. 31.12.10?	<input type="text"/>
--	----------------------

Hvor mange kommunalt eide boliger ble disponert for målgruppen pr. 31.12.10?	<input type="text"/>
--	----------------------

Herav antall kommunalt eide boliger disponert for målgruppen i borettslag?	<input type="text"/>
--	----------------------

6.1c

Har kommunen i løpet av 2010 hatt endringer i eid boligmasse som leies ut / disponeres for målgruppen?

ja --> 6.1d
nei --> 6.1g

6.1d Boliger disponert deler av året

Hvor mange kommunalt eide boligenheter ble disponert for målgruppen kun i deler av 2010?

Antall:

6.1e

Av boliger brukt kun i deler av 2010, hvor mange måneder i gjennomsnitt var disse boligene disponert til utleie til målgruppen?

Gjennomsnittlig antall måneder:

6.1f

Hva er samlet markedsverdi fratrukket tilskudd fra Husbanken pr. 31.12.10 på boliger disponert kun i deler av 2010 til målgruppen? (Markedsverdi for borettslagsleiligheter skal være eksklusiv fellesgjeld)

Markedsverdi:

6.1g

Hva er samlet markedsverdi fratrukket tilskudd fra Husbanken pr. 31.12.10 på boliger disponert hele 2010 til målgruppen? (Markedsverdi for borettslagsleiligheter skal være eksklusiv fellesgjeld)

Markedsverdi:

6.1h

Dersom det er overført midler mellom kommunen og **boligstiftelser**, føres eventuelle beløp og formål knyttet til den definerte målgruppen her:

Fra kommunen til stiftelsen:

Fra stiftelsen til kommunen:

6.1i Regnskapstall for utleie av kommunalt eide boliger

De kalkulatoriske kapitalkostnader til boligenheter som kommunen eier og leier ut til målgruppen beregnes på et senere tidspunkt av Beregningsutvalget på grunnlag av eiendomsmassens antatte markedsverdi pr. 31.12.10.

Kommunalt eide boligenheter disponert i 2010 (deler av funksjon 265)		Utgifter / inntekter til målgruppen	
Kommunens kalkulatoriske kapitalkostnader for boliger disponert gjennom deler av året (andel av beløpet i 6.1f)		Beregnes av utvalget	
Kommunens kalkulatoriske kapitalkostnader for boliger disponert gjennom hele året (andel av beløpet i 6.1g)		Beregnes av utvalget	
Vedlikeholdsutgifter (fra driftsregnskapet)			
Andre utgifter, spesifiser (inkl. kommunal bostøtte som ikke er klientført):			0
Sum oppførte utgifter:			0
Leieinntekter for boliger disponert gjennom hele 2010			
Leieinntekter for boliger disponert gjennom deler av 2010			
Andre inntekter, spesifiser (inkl. statlig bostøtte som ikke er klientført):			0
Sum inntekter:			0
Netto utgifter:			0

Opplysningene om kommunalt eide boliger er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

6.2. Kommunalt leide boliger

6.2a

Leide kommunen i 2010 boligenheter som ble framleid til målgruppen?

ja --> 6.2b
nei --> 6.3

6.2b

Kommunalt leide boligenheter kommunen pr. 31.12.10 framleide til målgruppen?

Antall boligenheter som kommunen **leier**:

6.2c Regnskapstall for kommunalt leide boliger

Boliger kommunen leier (deler av funksjon 265)	Driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 290)	<input type="text"/>
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)	<input type="text"/>
Netto driftsutgifter	<input type="text" value="0"/>

Opplysningene om kommunalt leide boliger er gitt av:	Tlf. nr:	<input type="text"/>
<input type="text"/>	E-post:	<input type="text"/>

6.3. Boligadministrasjon

6.3a

Anslå hvor stor prosentandel av kapasiteten ved forvaltning/administrasjon av boliger (funksjon 265, ekskl. utgifter/inntekter i forbindelse med drift av boligene) som i 2010 ble brukt til å betjene målgruppen. (Hvis en kjenner de reelle utgiftene trenger en ikke oppgi prosentandel):

Prosent:

6.3b

Forklar kort grunnlaget for den anslåtte prosentandelen:

6.3c

Regnskapstall for forvaltning/administrasjon av boliger

Boligadministrasjon (deler av funksjon 265)	Driftsutgifter og driftsinntekter samlet ført på funksjon 265, ekskl. utgifter knyttet til drift av boliger og husleieinntekter	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen:
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 089 og 290)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Netto driftsutgifter	= <input type="text" value="0"/>	= <input type="text" value="0"/>

Opplysningene om boligadministrasjon er gitt av:	Tlf. nr:	<input type="text"/>
<input type="text"/>	E-post:	<input type="text"/>

7. STØTTEKONTAKT, AKTIVISERING OG PLEIE OG OMSORG I HJEMMET

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

- Her tas med **nettoutgifter** for tiltak som er hjemlet i sosialtjenestelovens § 4.2. **Det skal ikke tas med helseutgifter, dvs tiltak som er hjemlet i helselovgivningen.**

Aktuelle tiltak er:

- Støttekontakt og avlastningstiltak for personer og familier som har et særlig tyngende omsorgsarbeid. Pass på at utgiftene oppgitt i denne delen av skjemaet ikke er ført i andre deler av skjemaet.
- Utgifter til aktivisering av eldre og funksjonshemmede er iht. KOSTRA ført på **funksjon 234**. I den grad dette gjelder personer i målgruppen føres disse utgiftene opp her.
- Praktisk bistand (hjemmehjelp) og opplæring, herunder brukerstyrt personlig assistanse. Det kan også være aktuelt å ta med lønn til personer som har et særlig tyngende omsorgsarbeid.
- Plass i institusjon eller bolig med heldøgns omsorgstjenester, i medhold av lov om sosiale tjenester, for eksempel aldershjem.
- Hvis en kjenner de reelle utgiftene trenger en ikke oppgi prosentandel.
- **Målgruppen omfatter:**
  - flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10.
  - personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.08 - 31.12.10.
- Eventuelle **felleskostnader/-inntekter** (funksjonene 120, 130 og 180) føres ikke her, men i **tabell 12.1**

7.1.

Dersom kommunen har utgifter i medhold av sosialtjenestelovens § 4.2 knyttet til oppfølging av personer i den definerte målgruppen kan beløpet føres her. Oppgi hvilken KOSTRA-funksjon de aktuelle utgiftene er ført på, og om de aktuelle utgiftene er tatt med i en annen del av dette kartleggingskjemaet:

Type tiltak:	Netto driftsutgifter i 2010	Ført på funksjon:	Er beløpet ført et annet sted i skjemaet? Hvor?
Sum utgifter	0		

Opplysningene om støttekontakt m.m. er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

8. ADMINISTRASJON OG KLIENTRETTEDE TILTAK INNENFOR BARNE- OG UNGDOMSVERNET

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

- Lønnsutgifter og andre driftsutgifter knyttet til barneverntjenesten (**administrasjon og saksbehandling, KOSTRA-funksjon 244**) skal føres i tabell 8.1c
- Utrekning av antall årsverk tilknyttet målgruppen bosatt etter 1.1.06 kan enten anslås direkte eller utregnes på grunnlag av opplysninger om hvor mange klienter som finnes totalt og hvor mange av disse som tilhører målgruppen. Deretter foretas en vekting ut fra hvor mye tid som i gjennomsnitt brukes pr. klient i målgruppen sett i forhold til gjennomsnittet for øvrige klienter.
- Hvis en kjenner de reelle utgiftene trenger en ikke anslå prosentandel
- Driftsutgifter/-inntekter i forbindelse med **klientrettede tiltak** etter vedtak fattet i henhold til lov om barnevernstjenester (**KOSTRA-funksjonene 251 og 252**), skal føres i tabell **8.2c**. På inntektssiden skal utløst statlig refusjon spesifiseres. **Tilskuddet for enslige mindreårige skal ikke føres her, men i del 13.**
- Vær oppmerksom på at det (blant annet innen andre KOSTRA-funksjoner) kan finnes relevante utgifter som skal medregnes her, i tilknytning til:
  - PP-tjenesten
  - advokatbistand
  - psykolog
  - helsestasjonenes arbeid med forebyggende barnevern
- Eventuelle **felleskostnader/-inntekter** (funksjonene 120, 130 og 180) føres ikke her, men i **tabell 12.1.**
- **Målgruppen omfatter:**
  - flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10.
  - personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.08 - 31.12.10.
  - NB! Her er målgruppen annerledes! Barn født etter førstegangsbosetting skal inkluderes, dersom foreldrene er i målgruppa. De utløser ikke integreringstilskudd men skal regnes med i hele skjemadel 8. Administrasjon og klientrettede tiltak innenfor barne- og ungdomsvernet.

8.1. Barneverntjenesten

8.1.a

Kjenner kommunen de eksakte tallene for samlet kapasitet til barnevernstjenesten?

ja --> 8.1c
nei --> 8.1b

8.1.b

Anslå hvor stor prosentandel av samlet kapasitet av barneverntjenesten (funksjon 244) som i 2010 ble brukt på målgruppen: Hvis kommunen kjenner de reelle utgiftene (skal oppgis under spørsmål 8.1c) trenger en ikke anslå prosentandel kapasitet.

Prosentandel kapasitet:

Forklar kort grunnlaget for den anslåtte prosentandelen:

8.1c

Regnskapstall for administrasjon og saksbehandling innenfor barne- og ungdomsvernet

Administrasjon og tiltak innenfor barne- og ungdomsvernet (funksjon 244)	Regnskapstall 2010	
	Driftsutgifter og driftsinntekter samlet ført på funksjon 244	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen:
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 290)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Netto driftsutgifter	0	0

Opplysningene om barneverntjenesten er gitt av:	Tlf. nr:	<input type="text"/>
	E-post:	<input type="text"/>

8.2. Klientrettede tiltak innenfor barne- og ungdomsvernet

8.2a

Kjenner kommunen de eksakte tallene for samlet kapasitet til barnevernstjenesten?

ja --> 8.2d
nei --> 8.2b

8.2b

Anslå hvor stor prosentandel av klientrettede tiltak innenfor barne- og ungdomsvernet i barnets familie (funksjon 251) i 2010 som ble brukt på målgruppen. Hvis kommunen kjenner de reelle utgiftene (oppgis under spørsmål 8.2d) trenger en ikke oppgi prosentandel.

Prosentandel kapasitet:

8.2c

Anslå hvor stor prosentandel av klientrettede tiltak innenfor barne- og ungdomsvernet utenfor barnets familie (funksjon 252) i 2010 som ble brukt på målgruppen. Hvis kommunen kjenner de reelle utgiftene (oppgis under spørsmål 8.2d) trenger en ikke oppgi prosentandel.

Prosentandel kapasitet:

Forklar kort grunnlaget for de anslåtte prosentandelene:

8.2d

Regnskapstall for tiltak iverksatt etter vedtak fattet i henhold til lov om barnevernstjenester

Klientrettede tiltak innenfor barne- og ungdomsvernet (funksjon 251 og 252)	Regnskapstall 2010			
	Driftsutgifter og driftsinntekter samlet ført på funksjon 251	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen	Driftsutgifter og driftsinntekter samlet ført på funksjon 252	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 290)				
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790) NB! Tilskudd til enslige mindreårige føres kun i skjemaet del 13				
- herav statlig refusjon				
Netto driftsutgifter	0	0	0	0

Opplysningene om barne- og ungdomsvern er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

9. EKSTRATILTAK I GRUNNSKOLEN

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

- Kun tiltak og utgifter ut over det som tidligere ble dekket av eget særtilskudd (særskilt norsk og morsmålsopplæring til elever i grunnskolen). Fra 2006 gikk dette øremerkede statstilskuddet inn i rammeoverføringen til kommunene.
- Aktuelle utgifter kan være ført på **KOSTRA-funksjon 202 og 222**.

Eksempler på relevante tiltak kan være

- opplæring utover det som tidligere ble dekket av tilskudd til særskilt norsk/morsmål, og som gir ekstrakostnader i forhold til ordinær opplæring (f. eks. tilleggskostnader ved organisering av elevene i egne innføringsklasser)
  - støttelærer
  - assistenter
  - leksehjelp
  - miljøarbeider
  - tolk ved foreldersamtaler
  - PP-tjenesten
- Dersom kommunen i forbindelse med ekstratiltak i skolen har kostnader til bruk av lokaler, kan dette tas med her (husleie, renhold mv.)
  - Eventuelle **felleskostnader/-inntekter** (funksjonene 120, 130 og 180) føres ikke her, men i **tabell 12.1**
  - Det er viktig med gode beskrivelser/dokumentasjon av hva som har blitt tatt med og hvorfor.
  - Når det gjelder spesialpedagogiske tiltak i henhold til § 5.1 i opplæringsloven er det kun tiltak som kan tilbakeføres til elevens flyktningbakgrunn som skal tas med; f.eks.: avbrutt skolegang, skade/traumer på grunn av krigsopplevelser, altså: Ikke medfødte funksjonshemminger.
  - **Målgruppen omfatter:**
    - flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10.
    - personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.08 - 31.12.10.

9.1.

Har kommunen i 2010 hatt utgifter til ekstratiltak for barn av personer i målgruppen, utover aktiviteter som tidligere ble dekket av det øremerkede statstilskuddet til opplæring i særskilt norsk/morsmål for elever i grunnskolen?

- ja --> spesifiser tiltakene i 9.2
nei --> del 10 Kultur og ungdomstiltak

9.2. Spesielle tiltak i grunnskolen

Kort beskrivelse av tiltaket:		Utgifter i 2010:
Tiltak 1		
Tiltak 2		
Tiltak 3		
Tiltak 4		
Tiltak 5		
Tiltak 6		
Tiltak 7		
Tiltak 8		
Tiltak 7		
Tiltak 8		
Tiltak 7		
Tiltak 8		
Tiltak 9		
Tiltak 10		
SUM		0

9.3.

Eventuelle merknader:

Opplysningene om ekstratiltak i grunnskolen er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

10. KULTUR- OG UNGDOMSTILTAK

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

- Tiltakene skal være rettet mot innvandrere og ha som mål å integrere målgruppen.
- **Eksempler på relevante tiltak kan være:**
  - kommunale tilskudd til andre trossamfunn (**KOSTRA-funksjon 392**),
  - ungdomstiltak som fritidsklubb rettet spesielt mot integrering og hjelp til lekselesing som ikke skjer i
  - grunnskolens regi (**funksjon 231**),
  - bibliotekvirksomhet (**funksjon 370**),
  - internasjonalt senter/kultursenter, kulturtiltak for kvinner m.m. (**funksjon 385**).
- **Også andre funksjoner kan være aktuelle.** De aktuelle tiltakene forutsettes spesifisert.
- Her føres kun tiltak som **ikke** er dekket av tilskudd over statsbudsjettet (kap. 651, post 62 og 71) til kommunale innvandrertiltak.
- For flere av disse tiltakene kan det være vanskelig å skille ut målgruppen. Det kan da gis anslag basert på målgruppens andel av alle deltakere.
- Det skal føres opp driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til hvert tiltak i 10.2. Eventuelle **felleskostnader/-inntekter** (funksjonene 120, 130 og 180) føres ikke her, men i **tabell 12.1**.
- **Målgruppen omfatter:**
  - flykninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10.
  - personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.08 - 31.12.10.

10.1.

Hadde kommunen i løpet av 2010 utgifter til kultur- og ungdomstiltak som var spesielt rettet mot innvandrere, herunder målgruppen?

ja --> spesifiser tiltakene i 10.2
 nei --> del 11 Barnehager

10.2.

Beskriv kort de ulike tiltakene som er satt i gang, på hvilken KOSTRA-funksjon som utgiftene til det enkelte tiltaket er ført og hvor stor andel av tiltaket som er knyttet til målgruppen:

Beskrivelse av tiltaket:		Hvilken funksjon er tiltaket regnskapsført på?	Målgruppens prosentandel:
Tiltak 1			
Tiltak 2			
Tiltak 3			
Tiltak 4			
Tiltak 5			
Tiltak 6			

Fortsettelse spørsmål 10.2

Beskrivelse av tiltaket:		Hvilken funksjon er tiltaket regnskapsført på?	Målgruppens prosentandel:
Tiltak 7			
Tiltak 8			
Tiltak 7			
Tiltak 8			

10.3.
Regnskapstall for kultur- og ungdomstiltak 2010

Kultur- og ungdomstiltak rettet mot innvandrere i kommunen	Tiltak 1		Tiltak 2	
	Utgifter til tiltak	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen	Utgifter til tiltak	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 290)				
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)				
Netto driftsutgifter	0	0	0	0

Kultur- og ungdomstiltak rettet mot innvandrere i kommunen	Tiltak 3		Tiltak 4	
	Utgifter til tiltak	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen	Utgifter til tiltak	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 290)				
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)				
Netto driftsutgifter	0	0	0	0

Kultur- og ungdomstiltak rettet mot innvandrere i kommunen	Tiltak 5		Tiltak 6	
	Utgifter til tiltak	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen	Utgifter til tiltak	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 290)				
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)				
Netto driftsutgifter	0	0	0	0

Kultur- og ungdomstiltak rettet mot innvandrere i kommunen	Tiltak 7		Tiltak 8	
	Utgifter til tiltak	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen	Utgifter til tiltak	Herav driftsutgifter og driftsinntekter knyttet til målgruppen
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 290)				
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)				
Netto driftsutgifter	0	0	0	0

Netto driftsutgifter	SUM ALLE TILTAK	0	0
-----------------------------	------------------------	----------	----------

Opplysningene om kultur- og ungdomstiltak er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

11. BARNEHAGER

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

Antall barn med barnehageplass pr. 15.12.10

- Med barnehage menes her alle offentlige godkjente barnehager som drives med kommunalt eller statlig tilskudd, inkludert deltidsbarnehager med et pedagogisk tilbud.
- Med småbarnsplasser menes barnehageplasser som fyller kravene til den pedagogiske bemanningen for barn under tre år gitt i lov om barnehager pr. 15. mai 1995 (7-9 barn pr. førskolelærer).
- **Målgruppen omfatter:**
  - flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10.
  - personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.08 - 31.12.10.
- **NB! Her er målgruppen annerledes!** Barn født etter førstegangsbosetting **skal inkluderes**, dersom foreldrene er i målgruppa. De utløser ikke integreringstilskudd men skal regnes med i hele skjemadel 11. Barnehager.
- Kommuner med mange deltidsplasser kan summere disse plassene til hele plasser, hvis det gi et riktigere kostnadsbilde for kommunen.

11.1. Antall offentlig godkjente barnehageplasser pr. 15.12.10

11.1a

Hvor mange barn i alt i alderen 0 - 5 år er bosatt i kommunen?

11.1b

Hvor mange barn av personer i målgruppen i alderen 0 - 5 år er bosatt i kommunen?

11.1c Antall barn med barnehageplass fordelt på småbarn og storbarn

	Antall barn i alt	Antall barn av personer i målgruppen
Småbarnsplasser		
Storbarnsplasser		
SUM	0	0

11.1d Antall barn med barnehageplass fordelt på kommunale og private barnehageplasser

	Antall barn i alt	Antall barn av personer i målgruppen
Kommunale barnehageplasser		
Private barnehageplasser		
SUM	0	0

11.1e Antall barn med barnehageplass fordelt på halvdags- og heldagsplasser

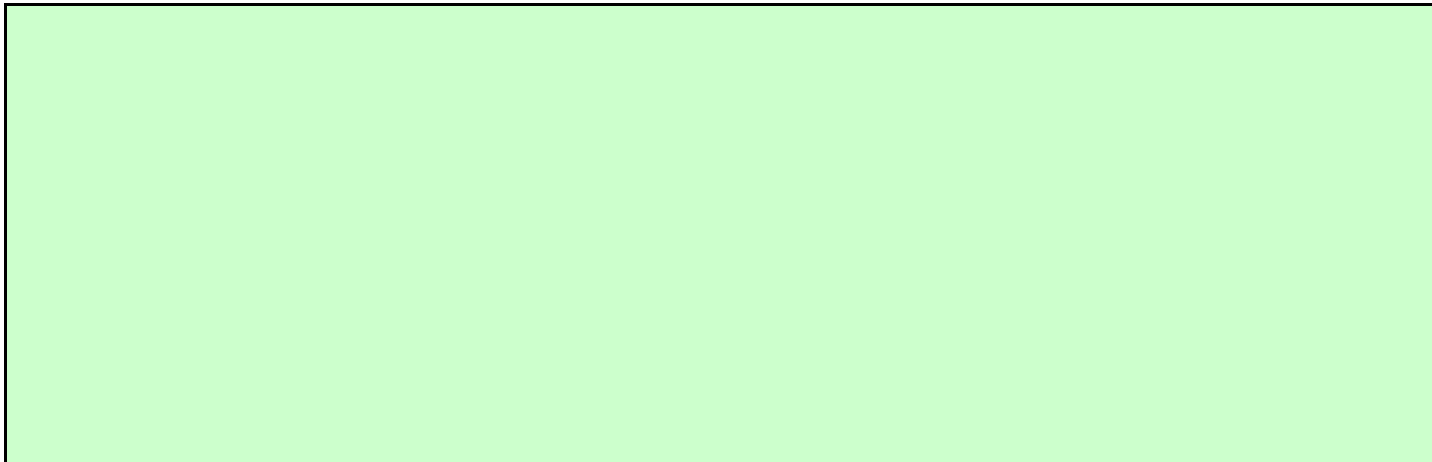
	Antall barn i alt	Antall barn av personer i målgruppen
Halvdagsplasser (1 - 32 timer)		
Heldagsplasser (33 timer og mer)		
SUM	0	0

11.1f

Antall barn i flyktningbarnehager (skal også være med i 11.1c-e) **Antall:**

11.1g

Eventuelle kommentarer:

11.2 Netto driftsutgift pr. barnehageplass i kommunens barnehager 2010

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

Netto driftsutgift i kommunen pr. barnehageplass - grunntilbud

Her skal kommune beregne hva en barnehageplass til barn av personer i målgruppen koster i **gjennomsnitt**. Dette skal skje med utgangspunkt i utgiftene ført på KOSTRA-funksjon 201.

Eventuelle utgifter og inntekter til ekstrahjelp for funksjonshemmede og tospråklige assistenter (funksjon 211) skal ikke tas med her, men i 11.4.

- Utgifter til førskolelokaler og skyss, herunder investeringer, drift og vedlikehold, som skal føres i skjemadel 11.3, kan være ført på funksjon 221.
- Merk at inntekter / utgifter som kan tilskrives helse ikke skal med. Beregningsutvalget kartlegger ikke helseområdet i sin undersøkelse.
- Eventuelle felleskostnader/-inntekter (funksjonene 120, 130 og 180) føres ikke her, men i tabell 12.1.

Utgifter per barn i kommunal barnehage

I venstre kolonne i tabellen under skal kommunen fylle ut driftsutgifter og driftsinntekter per barn i kommunal barnehageplass. Dette beregningsgrunnlaget skal være utgangspunkt for å anslå utgifter per barnehageplass til barn av personer i målgruppen.

Momenter ved beregning av enhetskostnad per barn i kommunal barnehage:

Alle inntekter og utgifter som har med private barnehager å gjøre skal renses ut. Det skal kun deles på antall barn i kommunal barnehage per 15.12.

Utgifter per barn av personer i målgruppen med barnehageplass

I høyre kolonne i tabellen under skal kommunen fylle ut driftsutgifter og driftsinntekter per barn av personer i målgruppen med barnehageplass. Merk at dette gjelder grunntilbudet. Utgifter til ekstrahjelp mv. skal tas med i 11.4. Her skal det beregnes driftsutgifter og driftsinntekter til alle barn av personer i målgruppen med barnehageplass, altså både kommunale og private, og disse skal deles på alle barn av personer i målgruppen med barnehageplass (sum kommunale og private).

Hva kan gjøre at enhetskostnadene er forskjellige fra venstre kolonne?

Ulik alderssammensetning, ulik oppholdstid, ulik andel i private barnehager, ulik foreldrebetaling, ulik grunnbemanning/avdelingsstørrelse i barnehager der flyktningbarn går. Dette er momenter som både kan trekke kostnadene **ned** og **opp** i forhold til venstre kolonne. Dersom kommunen har egne flyktingbarnehager / avdelinger skal inntekter, utgifter og plasser knyttet til dette også være med i beregningen av gjennomsnittlige utgifter per barn av personer i målgruppen med barnehageplass.

11.2a Netto driftsutgifter i kommunen per barn med barnehageplass, funksjon 201:

	Driftsutgifter- og inntekter per barn med kommunal barnehageplass	Driftsutgifter - og inntekter per barn av personer i målgruppen med barnehageplass
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 290)		
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)		
Av dette:		
- Forelderbetaling		
- Statstilskudd		
- Andre inntekter, spesifiser:		
Netto driftsutgifter	0	0

11.2b Forklar kort eventuelle avvik i regnskapstallene for alle barnehageplasser og for plasser tilknyttet barn av personer i målgruppen:

11.3. Utgifter til lokaler og skyss

Netto driftsutgifter i kommunen pr. barnehageplass - lokaler og skyss

Her skal kommunen beregne gjennomsnittlige netto driftsutgifter til førskolelokaler og skyss, herunder drift og vedlikehold til barn av personer i målgruppen. Dette skal skje med utgangspunkt i utgiftene ført på KOSTRA-funksjon 221.

- Stipulert husleie skal inngå i beregningen av gjennomsnittsutgifter dersom kommunale bygg benyttes. Husleien stipuleres med utgangspunkt i markedspris. Det forutsettes at den stipulerte husleien dekker kapitalutgiftene.

Utgifter per barn i kommunal barnehage

I venstre kolonne i tabellen under skal kommunen fylle ut driftsutgifter og driftsinntekter til førskolelokaler og skyss per barn i kommunal barnehageplass. Dette beregningsgrunnlaget skal være utgangspunkt for å anslå utgifter per barnehageplass til barn av personer i målgruppen.

Momenter ved beregning av enhetskostnad per barn i kommunal barnehage:

- Alle inntekter og utgifter som har med private barnehager å gjøre skal renses ut.
- Det skal kun deles på antall barn i kommunal barnehage per 15.12.

Utgifter per barn av personer i målgruppen med barnehageplass

I høyre kolonne i tabellen under skal kommunen fylle ut driftsutgifter og driftsinntekter per barn av personer i målgruppen med barnehageplass. Her skal det beregnes driftsutgifter og driftsinntekter til alle barn av personer i målgruppen med barnehageplass, altså både kommunale og private, og disse skal deles på alle barn av personer i målgruppen med barnehageplass (sum kommunale og private).

Hva kan gjøre at enhetskostnadene er forskjellige fra venstre kolonne?

Ulik andel i private barnehager, ulik avdelingsstørrelse i barnehager der flyktningbarn går og om det eksisterer egne skyssordninger for barn av personer i målgruppen. Dette er momenter som både kan trekke kostnadene ned og opp i forhold til venstre kolonne.

11.3a Netto driftsutgifter i kommunen per barn med barnehageplass, funksjon 221:

	Driftsutgifter- og inntekter per barn med kommunal barnehageplass		Driftsutgifter - og inntekter per barn av personer i målgruppen med barnehageplass (kommunal og privat)	
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 290)				
+ Stipulert husleie				
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)				
Av dette:				
- Andre inntekter, spesifiser:				
Netto driftsutgifter		0		0

11.3b Forklar kort eventuelle avvik i regnskapstallene for alle barnehageplasser og for plasser tilknyttet barn av personer i målgruppen:

11.4. Utgifter og inntekter tilknyttet tilrettelegging i barnehagene 2010

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

Inntekter og utgifter tilknyttet tilrettelegging og ekstrahjelp i barnehagene

- Det er de **samlede inntekter og utgifter** knyttet til ekstrahjelp til tospråklige assistanse, spesialtilbud (inkl. PPT), og for funksjonshemmede (**KOSTRA-funksjon 211**) som skal føres i tabell **11.4**, og ikke utgiftene per plass.
- Hvis en ikke kjenner de reelle utgiftene er det mulig å beregne utgiftene ved å anslå prosentandel av totale utgifter

Tilskuddsordninger til barnehager

Følgende tilskuddsordninger finnes og skal inntektsføres hvis man har mottatt tilskudd:

- Tilskudd til tiltak for bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder).
- Tilskudd til barnehager for nyankomne flyktningers barn
- Tilskudd til tiltak for barn med funksjonshemming skal i prinsippet føres opp som inntekter i den grad de ikke kan relateres til helse

NB! Utgifter og inntekter til spesialpedagogiske tiltak til barn i førskolealder som ikke har barnehageplass kan føres opp i 11.4b. Definer i så fall beløpenes størrelse og hvor mange barn tiltaket gjelder i 11.4d.

11.4a

Kjenner kommunen de eksakte inntekten og utgiftene tilknyttet tilrettelegging og ekstrahjelp i barnehagene til barn av personer i målgruppen?

ja --> 11.4b
nei --> 11.4c-d

11.4b Regnskapstall for inntekter og utgifter tilknyttet ekstrahjelp i barnehagene 2010

Ekstrahjelp m.m. i barnehagene 2010	Driftsutgifter og driftsinntekter samlet ført på funksjon 211	Herav driftsutgifter og driftsinntekter til barn av personer i målgruppen
Brutto driftsutgifter (art 010 - 480, men ikke 290)		
Brutto driftsinntekter (art 600 - 890, men ikke 729 og 790)		
Netto driftsutgifter	0	0

11.4c

Dersom kommunen ikke kjenner de reelle utgiftene til barn av personer i målgruppen kan det oppgis en prosentandel av samlet kapasitet av ekstrahjelp i forbindelse med tiltak for bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder, og funksjonshemming etc. i barnehagene som er brukt på barn i og av personer i målgruppen.

Prosent:

11.4d

Dersom det er brukt anslått prosentandel i 11.4a - forklar kort grunnlaget for den anslåtte prosentandelen:

Opplysningene om barnehager er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

12. REGNSKAPSTALL FOR FELLESKOSTNADER/-INNETEKTER SOM KOMMER I TILLEGG TIL DET SOM ER FØRT OPP UNDER ANDRE POSTER

INFORMASJON TIL UTFYLLEREN

I henhold til KOSTRA skal felleskostnader/-inntekter i stor grad være fordelt mellom funksjonene.

Det kan likevel være noen utgifts-/inntektsarter som bør henføres til arbeid med integrering av flyktninger/hg, spesielt fra **funksjonene 120 – Administrasjon, 130 – Administrasjonslokaler og 180 – Diverse fellesutgifter. Funksjon 170 - Premieavvik skal fra 2008 ikke lenger tas med.**

Både hvilke og hvor stor andel av kostnadene som skal med, vil variere fra kommune til kommune.

Framgangsmåte for å beregne felleskostnader/-inntekt:

1. Identifiser kostnads-/inntektsposter det vil være riktig å ta med.
2. Beregn hvor stor andel av disse det er rimelig å anta benyttes i forbindelse med bosetting/ integrering av målgruppen for kartleggingen (flyktninger og familiegjenforente med disse som er førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10 og personer med opphold på humanitært grunnlag førstegangsbosatt i perioden 1.1.06 - 31.12.10, samt familiegjenforente med disse i perioden 1.1.08 - 31.12.10.).

Ad 1 Eksempler på noen av de kostnadene som **kan** være felles for flere funksjoner:

- **Husleie** kan være husleie til eksterne eiere eller stipulert leie i kommunale bygg. Ved stipulert husleie kan den beregnede internleien pr. kvm være inkl. eller ekskl. drifts-/vedlikeholdsutgifter.
- **Kontorholdsutgifter** kan f. eks være porto, kopiering, telefon, strøm og Edb-drift.
- **Stabsfunksjon og ledelse** kan f. eks være regnskapskontor, personalkontor, faglig/administrativ ledelse.
- Andel av **servicekontor**

(Obs: De fleste av disse utgiftene forutsettes i KOSTRA fordelt på de "tjenesteytende funksjonene". Dersom dette ikke er gjort, gis kommunen anledning til å beregne en riktig fordeling i skjema 12.1.)

Ad 2 En mulig regnemåte kan være å innhente opplysninger om **hvor mange årsverk arbeidet med bosetting/integrering av målgruppen utgjør i forhold til andre årsverk som også innebærer bruk av de** aktuelle støttefunksjonene. Videre kan det vurderes i hvilken grad de ansatte som arbeider med målgruppen benytter de aktuelle støttefunksjonene mer eller mindre enn andre. Basert på disse opplysningene kan det gjøres et anslag over hvor stor andel av kostnadene som benyttes til arbeidet med målgruppen. Denne fremgangsmåten er mer presis enn å beregne utgiftene utifra målgruppens andel av befolkningen.

De aktuelle utgifts- og inntektspostene som tas med, spesifiseres i skjemadel 12.1.

Eksempel på utfylling:

Funksjon 120 – Administrasjon	Netto driftsutgift samlet ført på den aktuelle posten	Beregningsfaktor	Herav netto driftsutgifter knyttet til målgruppen
1. Stipulert husleie	----	100 kvm x 1000 kr/kvm	100 000,-
2. Regnskapsføring	70 000,-	1,70 %	1 190,-
3. IT-drift	1 460 000,-	1,20 %	17 520,-
Sum netto felles driftsutgifter			118 710,-

Eventuelle merknader:

Vedr. 1: Gjennomsnittspris i kommunen pr. kvm er f. eks. kr 1000,- inkl. renhold, vaktmester og ytre vedlikehold.

12.1.

Regnskapstall for felleskostnader/-inntekter på funksjonene 120, 130 og 180, ev. andre funksjoner

Funksjon 120 – Administrasjon utgiftspost)		(spesifiser	Netto driftsutgift samlet ført på den aktuelle posten	Beregningsfaktor	Herav netto driftsutgift knyttet til målgruppen
1.					0
2.					0
3.					0
4.					0
5.					0
6.					0
7.					0
Sum netto felles driftsutgifter			0		0

Fellesutgifter på andre funksjoner: (spesifiser funksjon og utgiftspost)		Netto driftsutgift samlet ført på den aktuelle posten	Beregningsfaktor	Herav netto driftsutgift knyttet til målgruppen
1.				0
2.				0
3.				0
4.				0
5.				0
Sum netto felles driftsutgifter			0	0

12.2.

Eventuelle merknader - beskriv og begrunn beregningsfaktoren:

Opplysningene om felleskostnader/inntekter er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

13. ENSLIGE MINDREÅRIGE

Her skal oppgis det **antall personer i målgruppen per 31.12.2010 som utløste tilskudd for enslige mindreårige** i løpet av året. Kun personer som er innvilget opphold skal med. Vær oppmerksom på at enslig mindreårigtilskudd utløses inntil fylte 20 år.

13.1

Hvor mange personer i målgruppen som utløste tilskudd for enslige mindreårige bodde det i kommunen 31.12.10?

13.2

Hvor mange av disse **bor i**:

- Fosterhjem:

- Institusjon (kommunale og private):

- Bokollektiv:

- Bor hos slekt fra hjemlandet:

- Annet (spesifiser):

Sum (skal stemme overens med antallet i 13.1):

13.3

Oppgi regnskapstall for utløst enslig mindreårigtilskudd til målgruppen i 2010. Vær oppmerksom på at tilskuddet deles ut månedsvis for enslige mindreårige bosatt i løpet av 2010:

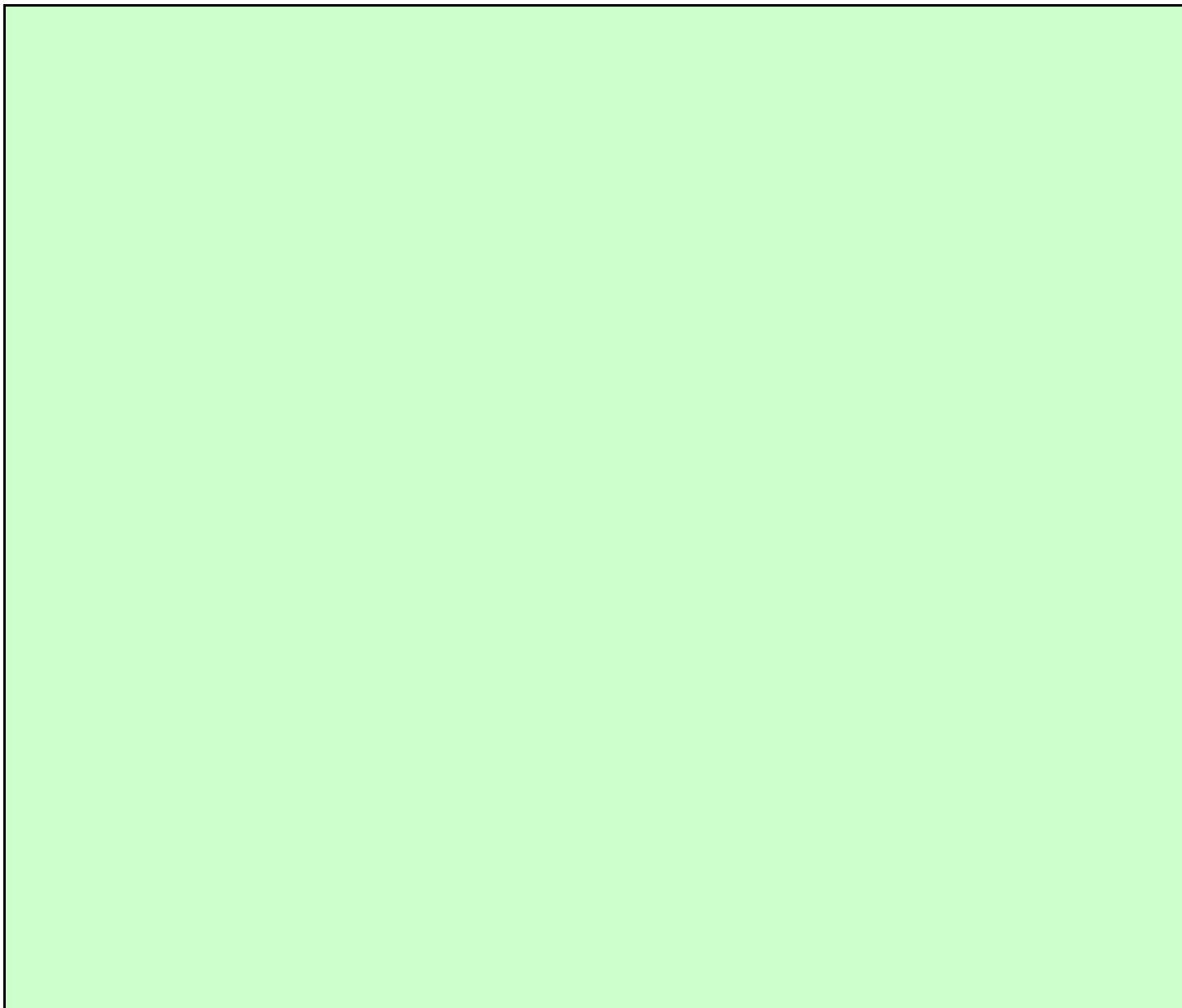
13.4

Eventuelle merknader:

Opplysningene om enslige mindreårige er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

Eventuelle kommentarer til hele eller deler av skjemaet:

Statistisk sentralbyrå
Postboks 8131 Dep.
0033 Oslo
Tlf. 21 09 00 00

Kommunesektorens interesse- og
arbeidsgiverorganisasjon
Postboks 1378 Vika
0114 Oslo
Tlf. 24 13 26 00

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
IMDi
Postboks 8059 Dep
0031 Oslo
Tlf. 24 16 28 00

Kartlegging av kommunens utgifter til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere i 2010

Kommune:

Denne undersøkelsen utføres av Statistisk sentralbyrå (SSB) på oppdrag fra Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon (KS) og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).

Hensikten med undersøkelsen er å skaffe opplysninger som kan gi grunnlag for å beregne utgiftsutviklingen i kommunene forbundet med opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. Målgruppen for undersøkelsen er deltakere som får opplæring etter overgangsordningen og deltakere som omfattes av rett og plikt eller rett til norskopplæring (jf rundskriv H-20/05 og H-21/05). Norskopplæring til asylsøkere inngår ikke i beregningsgrunnlaget, men skal spesifiseres i skjemaet.

Undersøkelsen består av to deler:

Første del (spm 1 til 31) gjelder deltakere som fikk opplæring i kommunen.

Andre del (spm 32 til 35) gjelder deltakere bosatt i kommunen/statlig mottak som fikk opplæring i andre kommuner.

Følgende kommuner er med i undersøkelsen (nye kommuner uthevet): Arendal, Askøy, Bergen, Bodø, Flora, Hamar, Harstad, Kragerø, Kristiansand, Larvik, Lenvik, Levanger, Lier, Lillehammer, Oslo, Sandefjord, Sandnes, Sarpsborg, Skedsmo, Sør-Varanger, Tromsø, Trondheim og Ålesund.

Kontaktpersonen kommunen har utpekt, vil ha ansvaret for å koordinere innsamlingen av opplysningene i kommunen. Dersom det skulle være spørsmål vedrørende undersøkelsen eller selve utfyllingen av skjemaet send gjerne e-post til denne adressen:

beregningsutvalget@ssb.no

Dessuten kan følgende personer kontaktes:

Liv Johansson, SSB, tlf. 21 09 46 17, mobil: 469 349 38, e-post: ljo@ssb.no

Kari Kraakenes, SSB, tlf. 21 09 47 86, mobil: 922 855 69, e-post: kkr@ssb.no

Eiliv Mørk, SSB, tlf 21 09 46 93, mobil: 41 69 67 77, e-post: eim@ssb.no

Anders Riis, Fylkesmannen i Oppland, tlf 61 26 61 28, 402 851 48, e-post: ari@fmop.no

Nina Gran, KS, tlf. 24 13 27 78, 915 26 482, e-post: nina.gran@ks.no

Vi ber om at spørreskjemaet blir fylt ut og returnert til Statistisk sentralbyrå; pr. e-post til **beregningsutvalget@ssb.no** innen **11. mars 2010**.

Takk for hjelpen!

Milepælsplan for kartleggingen

Datainnsamling

Oppgaver	Ansvarlig	Frist for ferdigstilling
Vinterseminar	Utvalget/sekretariatet/kommunene	primo desember
Utfylling	Kommunene	foreløpig utfylte skjema sendes inn 1 uke før avtalt kommunebesøk
Kommunebesøk	Utvalget/(sekretariatet)/ kommunene	uke 7 - 10
Korrigering av tidligere utfylling	Kommunene	fra kommunebesøk - 11. mars
Innsending av utfylt skjema	Kommunene	innen 11. mars

Databearbeiding

Oppgaver	Ansvarlig	Frist for ferdigstilling
Gjennomgang av skjema	Utvalget	fortløpende 11. mars - medio april
Oppfølging av kommunene; spørsmål til utfyllingen	Sekretariatet/kommunene	fortløpende 11. mars - medio april
Innlegging av data	Sekretariatet	fortløpende 11. mars - medio april
Sosialhjelps- og introduksjonsstøtnadsundersøkelsen samt kvalifiseringsstønad	Sekretariatet	KOSTRA Skjema 11, 11B og 11C. Frist for innrapportering 15. januar.
Kvalitetssikring av adm og vo	Utvalget/sekretariatet	medio - ultimo april
Presentasjon av foreløpig resultat for Utvalget	Sekretariatet	22. april

Presentasjon/publisering

Oppgaver	Ansvarlig	Frist for ferdigstilling
Oversendelse av tall til departementet	IMDi/(sekretariatet)	30. april
Rapportskriving	Utvalget/sekretariatet	18. april - 13. mai
Korrektur - rapporten	Utvalget/sekretariatet	18. - 27. mai
Trykking av rapport	Sekretariatet	30. mai
Utsending av rapporten	Sekretariatet	primo juni
Sommerseminar (med framlegging av rapporten)	Utvalget/sekretariat/kommunene	7. - 8. juni

Opplæring av voksne innvandrere i 2010

Opplysningene er gitt av:	Tlf. nr:	
	E-post:	

INFORMASJON TIL UTFYLLER

Målgruppe:

Målgruppen for undersøkelsen er deltakere som får opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter overgangsordningen og deltakere som omfattes av rett og plikt eller rett til norskopplæring (jf rundskriv H-20/05 og H-21/05)

Oversikt over personer med rett og/eller plikt til norskopplæring

Rett og plikt	Rett	Plikt	Unntak
16-55 år	55-67 år	16-55 år	
Gratis	Gratis	Betaling	
Asyl og Overføringsflyktninger	Asyl og Overføringsflyktninger		Studenter
Humanitært grunnlag	Humanitært grunnlag		Au pairer og andre med midlertidig opphold
Kollektiv beskyttelse	Kollektiv beskyttelse		
FAM (A/O; Hum og Kol)	FAM (A/O; Hum og Kol)		
FAM (norske eller nordiske borgere)	FAM (norske eller nordiske borgere)		Nordiske borgere
		Arbeidsinnvandrere - ikke opphold etter EFTA/EØS-regelverket	Personer med opphold etter EFTA/EØS-regelverket
		FAM (arbeidsinnvandrere)	

Undervisning

Omfatter all grunnopplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, uavhengig av kursarrangør. Norskopplæring til asylsøkere inngår ikke i beregningsgrunnlaget, men skal spesifiseres i skjemaet.

Undervisningstimer

Summen av antall timer undervist i undervisningsgruppene.

Eks: Dersom det i kommunen er 3 undervisningsgrupper á 200 timer og 2 grupper á 100 timer blir antall undervisningstimer lik $(3 \times 200) + (2 \times 100) = 800$ undervisnings-timer.

1. Ble det undervist i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere i kommunen i 2010?

- ja --> vennligst besvar spørsmål 2-30
 nei --> vennligst gå videre til spørsmål 31

Følgende spørsmål besvares av kommuner hvor det foregikk opplæring i norsk og samfunnskunnskap i 2010.

2. Vennligst oppgi gjennomsnittlig antall deltakere i målgruppen for undersøkelsen som fikk opplæring i norsk og samfunnskunnskap i kommunen i 2010.

	Gjennomsnittlig antall deltakere
Deltakere med rett og plikt	<input type="text"/>
Deltakere med rett	<input type="text"/>
Deltakere som følger overgangsordningen	<input type="text"/>
Sum gjennomsnittlig antall deltakere i målgruppen	<input type="text" value="0"/>

3. Vennligst oppgi totalt antall deltakere i målgruppen som fikk opplæring i norsk og samfunnskunnskap i kommunen i 2010.

Totalt antall deltakere i målgruppen

4. Vennligst oppgi gjennomsnittlig antall deltakere i undervisningen som faller utenfor målgruppen for undersøkelsen, men som fikk opplæring i norsk og samfunnskunnskap i kommunen i 2010.

	Gjennomsnittlig antall deltakere
Deltakere med plikt men ikke rett	<input type="text"/>
Betalingsdeltakere uten rett og plikt	<input type="text"/>
Asylsøkere	<input type="text"/>
Sum deltakere utenfor målgruppen	<input type="text" value="0"/>

5. Vennligst oppgi totalt antall deltakere utenfor målgruppen som fikk opplæring i norsk og samfunnskunnskap i kommunen i 2010.

Totalt antall deltakere utenfor målgruppen

6. Vennligst oppgi totalt antall undervisningstimer til alle deltakere, både i og utenfor målgruppen, for 2010

Totalt antall undervisningstimer

7. Hadde kommunen grupper der deltakere med rett og plikt, bare rett og/eller fra overgangsordningen utgjorde over 80 prosent?

ja
nei

Dersom svaret er "ja", vennligst oppgi antall grupper, antall undervisningstimer i uken og anslå antall årsverk knyttet til disse gruppene:

Antall grupper	<input type="text"/>
Antall undervisningstimer per uke	<input type="text"/>
Antall årsverk	<input type="text"/>

8. Hadde kommunen grupper der betalingsdeltakere utgjorde over 80 prosent?

ja
nei

Dersom svaret er "ja", vennligst oppgi antall grupper, antall undervisningstimer i uken og anslå antall årsverk knyttet til disse gruppene:

Antall grupper	<input type="text"/>
Antall undervisningstimer per uke	<input type="text"/>
Antall årsverk	<input type="text"/>

9. Hadde kommunen grupper der asylsøkere utgjorde over 80 prosent?

ja
nei

Dersom svaret er "ja", vennligst oppgi antall grupper, antall undervisningstimer i uken og anslå antall årsverk knyttet til disse gruppene:

Antall grupper	<input type="text"/>
Antall undervisningstimer per uke	<input type="text"/>
Antall årsverk	<input type="text"/>

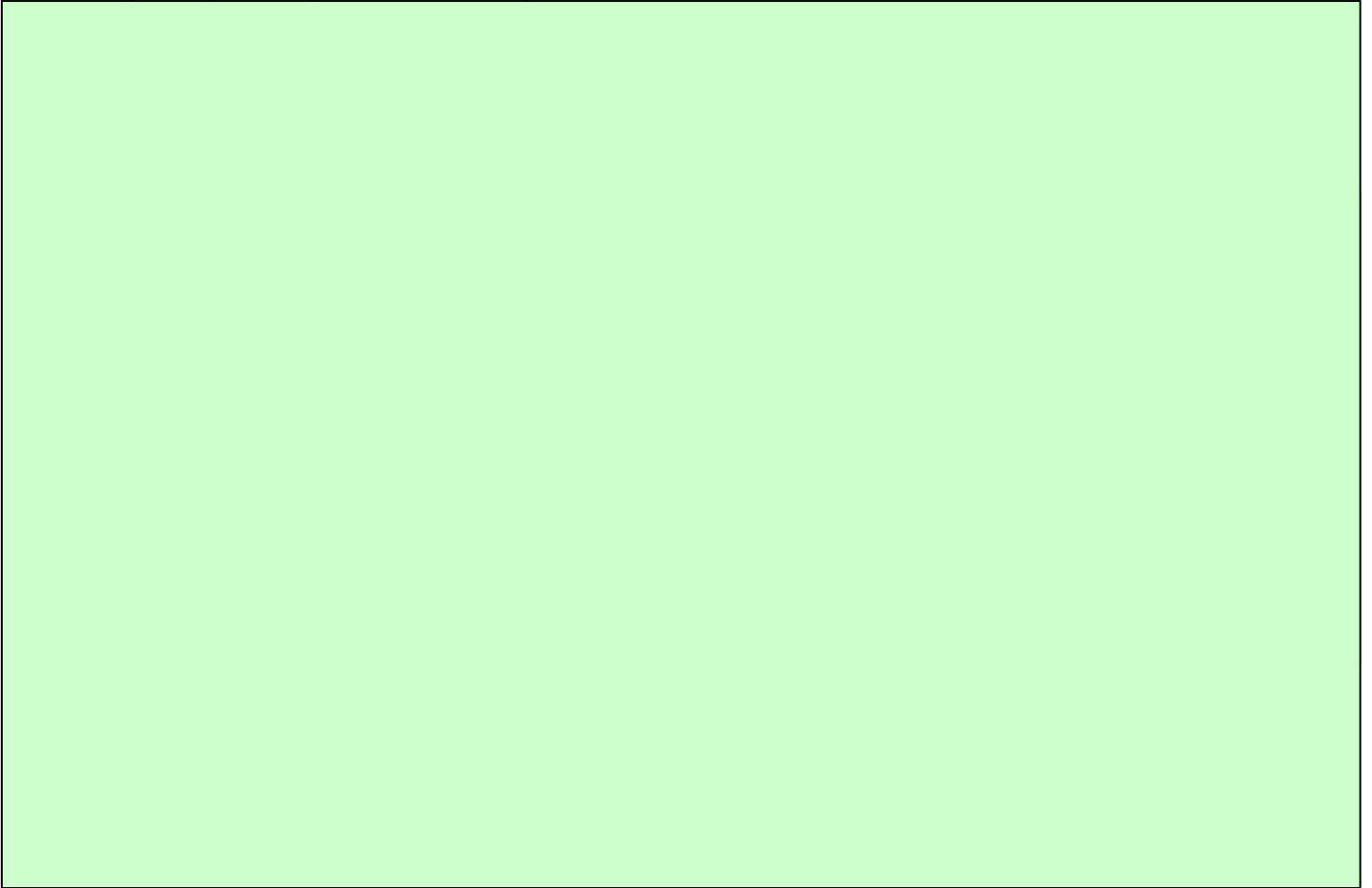
10. Fikk deltakere med rett og/eller plikt og fra overgangsordningen, betalingsdeltakere og/eller asylsøkere undervisning i samme gruppe?

ja
nei

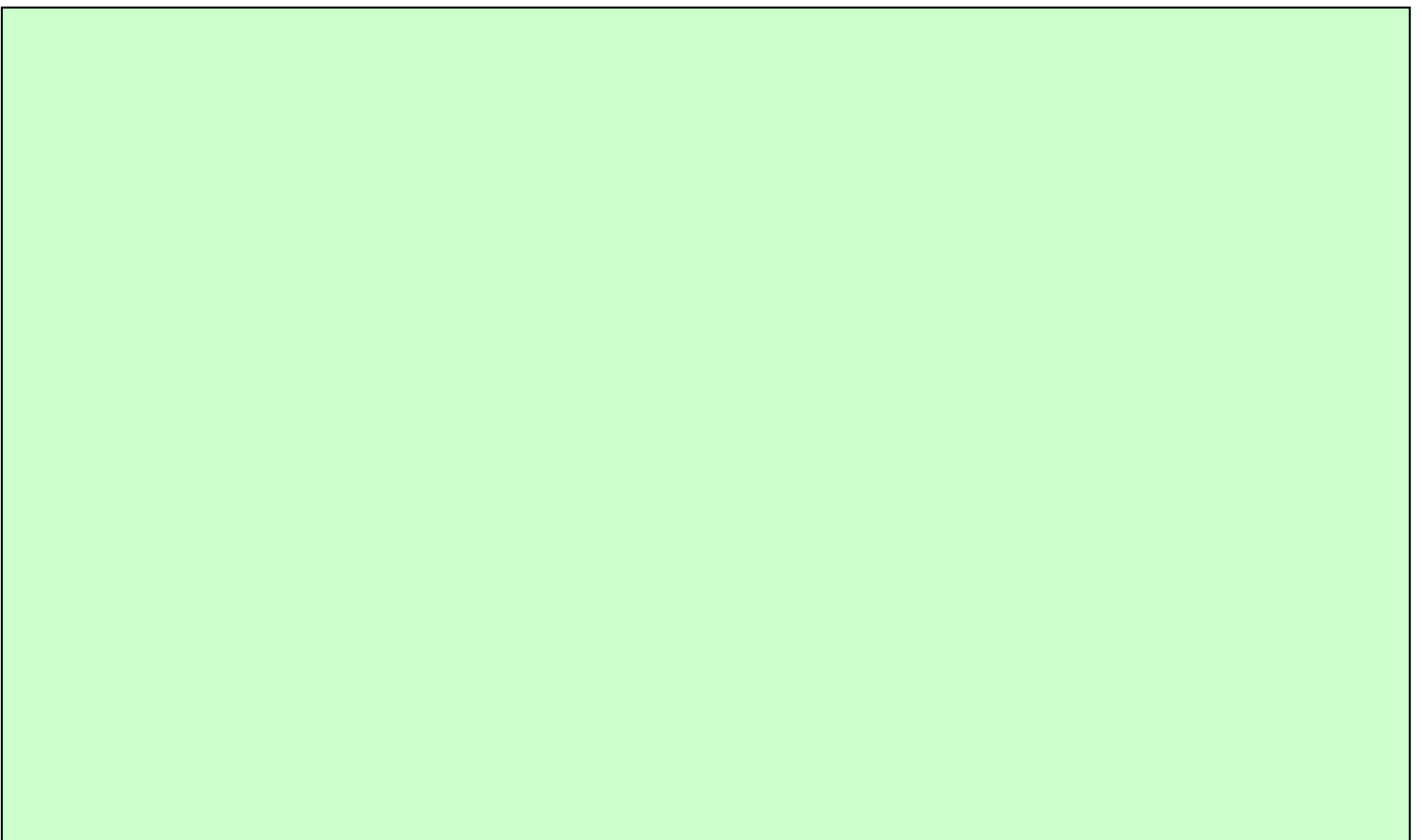
Dersom svaret er "ja", vennligst oppgi antall grupper, antall undervisningstimer i uken og anslå antall årsverk knyttet til disse gruppene. Beskriv også opplegget på undervisningen og organiseringen i grupper i det grønne feltet nedenfor.

Antall grupper	<input type="text"/>
Antall undervisningstimer per uke	<input type="text"/>
Antall årsverk	<input type="text"/>

Beskrivning av organiseringen av undervisningen:

Andre kommentarer:

Vennligst oppgi utgifter til kommunale tjenester i opplæring i norsk og samfunnskunnskap i 2010:

Spm 11-15 gjelder utgifter til alle deltakere i spm 2-5

(1. jan - 31. des)

11. Lærerlønn

Utgifter til lærerlønn (ta med vikarutgifter og sosiale utgifter, ta ikke med utgifter refundert av folketrygden og utgifter til kontaktlærerfunksjon).

Kr:

12. Anslå gjennomsnittlig årslønn (eks. sosiale kostnader) for lærerne som mottok lønnsutbetalingene oppgitt i spm 11.:

Kr:

13. Administrasjon og driftsutgifter

Utgifter til administrasjon (inkl. lønn til adm. personalet) ved undervisningsstedene/skolene (ev. ved skolekontoret dersom adm. er sentralisert).

Kr:

14. Undervisningsmateriell

Utgifter til undervisningsmateriell, herunder utgifter til datautstyr og programvare til undervisning, samt kopieringsutgifter.

Kr:

15. Reisestøtte

Kr:

16. Per capita-tilskudd overført til andre kommuner for deltakere som har flyttet til andre kommuner i løpet av året

Kr:

17. Utgifter til 50 t samfunnskunnskap som ikke er tatt med spm 11, 13 og 14

For eksempel tolkeutgifter, kjøp av tjenester i andre kommuner

Kr:

18. Andre utgifter

Kr:

19. Ble det gitt opplæring/informasjonsarbeid knyttet til introduksjonsordningen som går ut over ordinær opplæring i norsk og samfunnskunnskap?

Dette kan for eksempel være studietid, foreldreveiledning, andre kurs som for eksempel trafikkopplæring, IT-kurs og lignende, samt lokalutgifter til disse aktivitetene.

ja
nei

Dersom svaret er "ja", vennligst spesifiser utgiftene:

Kr:

Eventuelle merknader til svarene til spørsmål 11-19:

Vennligst oppgi inntekter til kommunale tjenester i 2010

Gjelder kun inntekter til deltakere fra overgangsordningen, og deltakere med rett og plikt og bare rett.

2010
(1. jan - 31. des)

20. Statstilskudd overgangsordningen i 2010

Både for opplæring i kommunal regi og eventuell opplæring i regi av studieforbund) - inntektsført tilskudd uavhengig av om tilskuddsbeløp er mottatt

Kr:

21. Per capita-tilskudd i 2010

Inkludert 1. - 5. års per capita-tilskudd – inntektsført tilskudd uavhengig av om beløpet er mottatt

Kr:

22. Resultatstilskudd

Kr:

23. Grunntilskudd

Kr:

24. Inntekter fra andre kommuner som kommunen driver norskopplæring for

Kr:

25. Per capita – tilskudd i 2010 - mottatt fra andre kommuner

Har kommunen fremmet krav om per capita-tilskudd ovenfor andre kommuner (for deltakere som har flyttet til kommunen i løpet av året)? Oppgi inntektsført beløp.

Kr:

26. Andre inntekter

Annet, eks div kurs etc (utdypes herunder).

Kr:

Eventuelle merknader til inntektene oppgitt i spørsmål 20-26:

27. Kjøpte kommunen tjenester til opplæring i norsk og samfunnskunnskap fra private tilbydere?

For eksempel frivillige undervisningsorganisasjoner, AOF, Folkeuniversitetet

ja
nei --> gå videre til spørsmål 28

Dersom svaret var "ja", vennligst oppgi utgiftene

(1. jan - 31. des)
Kr:

Eventuelle kommentarer til utgiftene ført i spm 27:

Vennligst oppgi kommunale utgifter i forbindelse med bruk av undervisningslokaler til opplæring i norsk og samfunnskunnskap:

Gjelder kun lokalutgifter til undervisning av deltakere med rett og plikt, rett og/eller fra overgangsordningen.

Utgifter til lokaler som brukes til opplæring og informasjonsarbeid knyttet til introduksjonsordningen og som går ut over ordinær undervisning i norsk og samfunnskunnskap føres ikke her men i spm 19.

**Kommunale
utgifter i 2010**

28. Leie

Utgifter til leie av lokaler i ikke-kommunale bygg

Kr:

29. Stipulert leie

Stipulerte leieutgifter i kommunale bygg

Kr:

30. Andre utgifter

Andre utgifter f. eks til strøm, renhold, vaktmester og inventar

Kr:

Ad spm 29. Gi en kort beskrivelse av hvordan utgiftene er stipulert (antall kvm, pris pr. kvm, om prisen inkl. driftsutgifter e.l.).

Ad spm 30. Spesifiser hvilke andre utgifter dette dreier seg om.

Eventuelle merknader til spm 28-30:

31. Fikk voksne innvandrere bosatt i kommunen opplæring i andre kommuner i 2010?

ja --> vennligst besvar spørsmål 32-35
nei --> du er ferdig! Gå til Tabell 2010 og sjekk resultatet!

Følgende spørsmål besvares av kommunen hvor voksne innvandrere bosatt i kommunen fikk opplæring i andre kommuner

32. Vennligst oppgi gjennomsnittlig antall deltakere i målgruppen for undersøkelsen som fikk opplæring i norsk og samfunnskunnskap i andre kommuner i 2010.

NB! Gjelder deltakere som ikke er blitt ført i spm 2.

	Gjennomsnittlig antall deltakere
Deltakere med rett og plikt	<input type="text"/>
Deltakere med rett men ikke plikt	<input type="text"/>
Deltakere som følger overgangsordningen	<input type="text"/>
Sum deltakere i målgruppen for undersøkelsen	<input type="text" value="0"/>

33. Vennligst oppgi totalt antall deltakere i målgruppen som fikk opplæring i norsk og samfunnskunnskap i andre kommuner i 2010.

Totalt antall deltakere i målgruppen

34. Vennligst oppgi betaling til vertskommunen i hht avtale mellom kommunene 2010
(1. jan - 31. des)
Kr:

35. Vennligst oppgi statstilskudd per capita i 2010
(NB! Inkludert 1. - 5. års per capita-tilskudd og resultattilskudd)
Kr:

Eventuelle kommentarer til spm 34-35: